

MATIĆA

PROSLAVLJENI DAN HRVATSKIH ORUŽANIH SNAGA I DAN DRŽAVNOSTI

**Predstavljamo Upravu za manjine,
iseljeničtvo i useljeničtvo MVPEI**

RAZGOVOR:

**Ivo Miro Jović,
član Predsjedništva BiH**

Izaslanstvo HMI u posjetu Hrvatima Kanade

ISSN 1330-2140

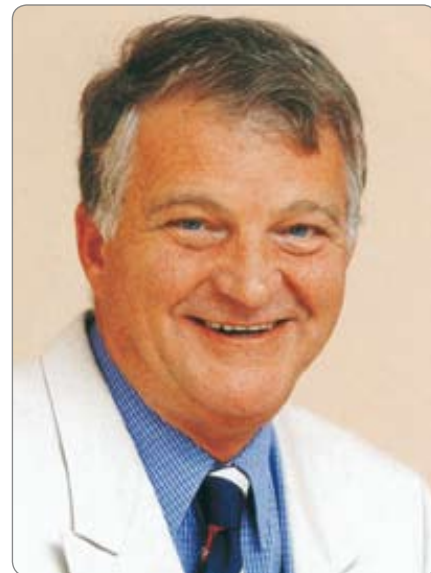

Dok ovo pišem, oči svijeta uprte su na SP u nogometu, pa stoga i ova "cvjetna" lopta na naslovnici, inače izložak s FLORAARTA, izložbe koja se održava na obnovljenom i omiljenom zagrebačkom rekreacijskom parku i jezeru Bundeku, svečano otvorenom u prigodi Dana Zagreba, koji je i tema duplerice u ovome broju Maticice. Hrvatska metropola veliko je gradilište, a svakoga dana čitamo o novim projektima poput lebdećeg vlaka do zračne luke Pleso, satelitskim meganaseljima, kongresnim centrima, podzemnoj željeznici itd. Ta pozitivna "vibra" osjeća se diljem Lijepe naše, pa tako i u HMI-u, kako brojem, tako i kvalitetom projekata koji su u tijeku ili su pred nama. U ovom broju čitajte o novome informacijskom centru pri Matici, kreće prvi, festival iseljeničkih klapa, te niz drugih ljetnih programa. Svoj posjet Hrvatskoj, u našoj organizaciji, upravo su završili hrvatski umirovljenici iz Kanade, a u toj je zemlji među Hrvatima nedavno boravilo izaslanstvo HMI-a. Radi jačanja suradnje s ministarstvima i državnim ustanovama predstavljamo vam Uprava za manjine, iseljeništvo i useljeništvo MV-PEI. Vrijedni voditelji i voditeljice naših podružnica u Puli, Rijeci, Zadru, Splitu, Dubrovniku i u Vukovaru također su vrlo zaposleni ovih ljetnih dana, i brojnim programima i velikim brojem Hrvata u posjetu Hrvatskoj. Primjerice, u Zadru za koji tjedan počinju prve Svjetske športske igre iseljene Hrvatske u organizaciji HSK-a, te uz suradnju HMI-a, za koje je prijavljeno više od tisuću sudionika, članova obitelji i prijatelja, ne računajući ostale posjetitelje!!! A o prvom festivalu klapa da i ne govorim. Osamdeset izvođača u devet klapa iz cijeloga svijeta početi će svoju turneju svečanim koncertom u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog ovdje u Zagrebu 24. lipnja, potom će krenuti s koncertima u Crikvenici, Zadru, Sinju, Veloj Luci, Podgori, Kaštel Starom, a turneju će završiti nastupom na 40., jubilarnom Festivalu dalamtinskih klapa u Omišu 2. srpnja. No, više podataka o ovome, kao i o ostalim programima i događanjima koje organizira HMI možete naći na našim web stranicama www.matica@matis.hr. Naravno, o svemu tome, kao i o zbivanjima u hrvatskim zajednicama diljem svijeta možete čitati u ovome i u idućim brojevima svoje Maticice. Uz trajni poziv da se pridružite u našim djelatnostima, jačajući time hrvatsko zajedništvo, vama koji dolazite u Hrvatsku želimo ugodan boravak, a vama koji nas čitate bilo gdje u svijetu dobro zdravlje i lijepe trenutke uz vašu omiljenu Maticicu.

Urednik

While I write these words the

eyes of the world are turned to the World Soccer Cup, hence the "flowery" ball on the cover, otherwise an exhibit at the FLORA-ART fair held at Bundek, Zagreb's favourite recreation park and lake which, fully reconstructed, had its grand opening on City of Zagreb Day, the subject of this issue's centrefold. The Croatian metropolis is a massive construction site and we can read every day of new projects like a floating train to Pleso International Airport, large suburban developments, congress centres, subways and so forth. These "positive vibrations" are being felt across Our Beautiful Homeland, and also here at the CHF, both in the number and quality of the programs, those ongoing and those ahead of us. Read about the new information centre that has been opened at the CHF in this issue, about the start of the first, festival of a cappella *Klapa* vocal groups from the emigrant communities, and a series of other summer events. A group of Croatian pensioners from Canada just finished a visit to Croatia organised by the CHF, while a CHF delegation recently visited the Croatians living in that country. With the aim of bolstering cooperation with the Ministries and other national institutions this issue brings a presentation of the Ministry of Foreign Affairs and European Integration's Department for Minorities, Emigration and Immigration. The praiseworthy heads of our branches in Pula, Rijeka, Zadar, Split, Dubrovnik and Vukovar have also kept themselves busy these summer days, with numerous programs and with the large number of Croatians visiting Croatia. In Zadar, for example, where in a few weeks the first ever Croatian World Games will kick off, organised by the Croatian World Congress in collaboration with the Croatian Heritage Foundation, over 1,000 participants, their families and friends from the emigrant communities have registered, not including other visitors!! To say nothing of the first *Klapa* festival where eighty performers in nine *Klapa* groups from across the globe will launch their tour June 24th at Zagreb's Vatroslav Lisinski Concert Hall before moving on to concerts in Crikvenica, Zadar, Sinj, Vela Luka, Podgora, Kaštel Stari. They'll finish off the tour with an appearance at the 40th jubilee Festival of Dalmatian *Klapa*'s in Omiš on July 2nd. You can read in greater detail about this and other programs and events organised by the CHF at our Internet site www.matica@matis.hr. Of course, you can read all about it and what's going on in the Croatian communities around the world in this and coming issues of *Matica* magazine. With our ongoing invitation to join us in our activities, and thereby strengthen Croatian unity, I wish a pleasant stay to those of your coming to Croatia and good health and good times reading your favourite *Matica* magazine to those of you across the globe reading us.

The Editor

mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA

GODIŠTE LVI
Broj 6/2006

RAVNATELJICA HMI
Katarina Fuček

GLAVNI UREDNIK
Nenad Zakarija

POMOĆNICA GLAVNOG UREDNIKA
Diana Šimurina-Šoufek

LEKTOR
Tomislav Salopek

UREDNIŠTVO
novinarke: Željka Lešić, Ivana Rora,
Vesna Kukavica
urednik rubrike "U potrazi za korijenima":
Hrvoje Salopek
tajnica: Snježana Radoš

Zagreb, Trg Stjepana Radića 3
pp 241

10002 Zagreb, Hrvatska
Telefon: +385 (1) 6115-116
Telefax: +385 (1) 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr
Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA
(zračnom poštom)
SAD 40 USD, Kanada 55 CAD,
Australija 55 AUD, Novi Zeland 40 USD,
Južna Afrika 40 USD, Južna Amerika 40 USD
(običnom poštom)
Zemlje EU 25 EUR, Hrvatska 100 KN

DEVIZNI RAČUN BROJ:
702000-VAL-9100000-132344-273
kod Privredne banke Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA:
2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

DIZAJN I PRIPREMA:
Krunoslav Vilček, Zagreb

TISAK:
Vjesnik, Zagreb

Dan hrvatskih oružanih snaga

HMI U SVIJETU I DOMOVINI

- 8 Turneja kanadsko –hrvatskih umirovljenika iz Mississauga
- 11 Okrugli stol o Đuri Frankoviću
- 50 Rezultati natječaja "Zlatna ribica"
- 9 Informacijski centar, novi odjel HMI
- 22 Izaslanstvo HMI u Montrealu, Ottawi i Torontu
- 10 Manifestacija "Divan je kičeni Srijem"
- 12 Pedeseti Zbornik za 55. rođendan HMI
- 13 Vodič za južnomadarska i slovačka gradišćanska naselja

U POTRAZI ZA KORIJENIMA

- 41 Povijest prezimena Štajduhar

HRVATI U SVIJETU

- 28 Obitelj Miljak iz JAR-a
- 32 Nova knjiga Darije Perković
- 52 Nagrada glumici Kseniji Prohaski
- 29 Sedamnaestogodišnji Hrvat na berlinskoj baletnoj sceni
- 40 Novi prostor Hrvatske zajednice u Trstu
- 26 Kongresna medalja časti obitelji Petra Tomića
- 45 Godišnji skup Hrvatskog akademskog saveza Njemačke
- 23 Vuglec za nove listeke
- 20 29. Hrvatski folklorni festival u Kanadi
- 21 32. Hrvatsko-kanadski folklorni festival

CRKVA U HRVATA

- 46 Na spomen fra Aračiću
- 47 34. hodočašće Hrvata u Birnau

IZDAVAŠTVO, OBRAZOVANJE, UMJETNOST, KULTURA

- 42 6. Večeri iseljeničke poezije u Montrealu
- 54 Nove knjige predstavlja M. Vekić
- 55 Nove knjige predstavlja Š. Penava

- 30 Pjesnikinja i prevoditeljica Slavica Kontarić-Matutinović

HRVATI U BiH

- 16 Ivo Miro Jović, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine

GOSPODARSTVO

- 36 Tehnološki park Varaždin
- 18 Hrvatsko-kanadski gospodarstvenici uručili nagrade najuspješnijima

BAŠTINA

- 48 Ivanje u mađarskih Hrvata
- 39 Etnoradionica "Vilin Konjic"
- 33 Krojački obrt "MA-LA" izrađuje narodne nošnje
- 38 Etno butik "Mara"

ZNANOST

- 44 Međunarodna konferencija LM projekta u Norveškoj

AKTUALNOSTI/DOGAĐANJA

- 14 Predstavljamo Upravu za manjine, useljenišтво i iseljenišтво MVPEI RH
- 24 Ujedinili se HBZ i HKZ Amerike
- 34 Dan grada Zagreba
- 6 Dan Hrvatskih oružanih snaga
- 4 Dan državnosti

HUMANOST NA DJELU

- 53 Apel udruge roditelja djece sa spinalnom mišićnom atrofijom i traheostomama

ŠPORT

- 66 Pregled hrvatskoga športa
- 62 NK "Croatia" iz Toronta
- 64 Hrvati u Roland Garossu
- 61 Croatian girls from Down Under at Croatian World Games in Zadar

"Rođena je država Hrvatska! Neka joj je sretan i dug život"

Danas, petnaest godina poslije svih onih događaja koji su predhodili izlasku Republike Hrvatske iz SFRJ, odnosno tadašnje komunističke Jugoslavije, nužno je zaključiti da je to bila legalna i legitimna odluka Hrvatskog sabora. Toj odluci Hrvatskog sabora predhodile su brojne aktivnosti hrvatskoga vrhovništva, koje je, jednako kao i vrhovništvo Republike Slovenije, tražilo bitne promjene u državi u kojoj su ove dvije zapadne republike egzistirale. Bit onoga što su tražile bila je demokratizacija SFRJ uz promjenu društveno-gospodarskog sustava te da nova zajednica bude ustrojena kao savez suverenih država. S vremenom su se ovoj ideji priklonili Bosna i Hercegovina i Makedonija, dok su Srbija i Crna Gora ustrajavale na minimalnim promjenama i da Jugoslavija može nastaviti živjeti kao federalna država s nizom zajedničkih poslova koji bi državnost republika svele na minimum. Sve ovo dodatno je kompliciralo tvrdo stajalište predsjednika Republike Srbije, koji je tražio da svi Srbi moraju živjeti u jednoj državi, da su republičke granice administrativne, a ne državne, kako su tvrdili predsjednici Hrvatske i Slovenije dr. Franjo Tuđman i Milan Kučan.

Nepomirljivost stajališta iskazivala se u nizu zajedničkih tzv. proširenih sjednica Predsjedništva SFRJ na kojima su nazočili svi predsjednici i predsjednici Predsjedništava republika, kao i na nizu sastanaka predsjednika i predsjednika Predsjedništava republika na kojima su glavne teme bile politička pitanja, dok je u gospodarskome smislu zemlja bila na rubu propasti. Zemlju su upropaštavali galopirajuća inflacija, nezaposlenost i brojni štrajkovi u kojima je sudjelovalo na stotine tisuća radnika. Svi programi

saveznog premijera Ante Markovića padali su u vodu, a najozbiljniji udarac zadao je Jugoslaviji Slobodan Milošević, koji je potkraj godine 1990. i početkom 1991. upao u monetarni sustav SFRJ i na račune Republike Srbije u dva navrata prebacio nešto malo manje od šest milijarda njemačkih maraka. SFRJ je vapila za financijskom pomoći i kreditima iz inozemstva, na što su dobivali odgovor da će im pomoć biti odobrena kada se postigne dogovor o izlasku iz društveno-političke krize.

Zemlja je tonula u provaliju iz koje nije mogla izaći, pa su mnogi koji se bave tim vremenom zagovornici ideje da je Jugoslavija prestala faktično postojati već početkom godine 1991. Dodatni dokaz o prestanku postojanja Jugoslavije jest ukidanje autonomnih pokrajina Kosova i Vojvodine, što je Jugoslaviju prestalo činiti cjelinom. Prema Ustavu iz 1974., SFRJ ne postoji bez pokrajina, ali, što je važnije, taj Ustav je tretirao republike kao države i predviđao je njihovo pravo na samostalnost.

Oni koji su, kako se često govorilo, "rasturali" Jugoslaviju bili su oni koji su se na riječima za nju najviše zalagali. Tu treba uključiti sve one snage koje se mogu označiti kao dogmatske i koje ni na koji način nisu bile za bilo kakvu demokratizaciju i koje su nakon pobjede višestranačja u Hrvatskoj radile na tome da se sve vrati na staro. Predvodnica tih snaga i takve politike, bez svake dvojbe, jest JNA, koja je ostala praktično bez države i koja je u proljeće 1991. našla vođu u liku Slobodana Miloševića. Nizom prijetnji i dizanjem Srba na ustanak u Hrvatskoj JNA nije pristajala biti promatrač u raspletu jugoslavenske krize, već aktivni predvoditelj. Pokazalo se točno, po Klauzevicu, da je rat nastavak politike drugim sredstvima.

Sve vrijeme trajanja pregovora Hrvatska je nudila miran rasplet i miran

U trenutku kada je dr. Tuđman, predsjednik Republike Hrvatske, objavio svijetu volju naroda da Hrvatska bude slobodna država, sa zvonika Sv. Marka zazvonila su zvona. Predsjednik Sabora dr. Žarko Domljan uzviknuo je "Rođena je država Hrvatska! Neka joj je sretan i dug život"

razlaz, ali ne stoji skrštenih ruku, već stalno i uporno gradi svoje Oružane snage koje će, kada JNA započne agresiju na Hrvatsku, imati gotovo 75 000 visoko motiviranih branitelja. Ovim je hrvatsko vrhovništvo potvrdilo da je spremno braniti rezultate prvih višestranačkih i demokratskih izbora, kao i na referendumu o samostalnosti (s više od 90%) izraženu volju građana Republike Hrvatske.

Treba još reći da su Republika Hrvatska i Slovenija stalno usklađivale svoje odluke i postupke, pa je tako bilo i 15. lipnja 1991., kada su se predsjednici dr. Franjo Tuđman i Milan Kučan dogovorili da će obje republike svoju samostalnost proglasiti istoga dana 26. lipnja. Isto tako je važno reći da su te dvije republike za svoje odluke uspjele dobiti načelno pristajanje međunarodne zajednice i svjetskoga javnog mnijenja.

Slijedom rečenog, Sabor RH započeo

je svoje trajno zasjedanje, dok se ne donesu svi zakoni i drugi državno-pravni dokumenti potrebni da se plebiscitarno izražena volja hrvatskog naroda o samostalnosti provede u djelo. Sve što je trebalo učiniti, a riječ je o više od šezdeset prijedloga zakona, trebalo je učiniti do 30. lipnja 1991. Vlada RH uputila je Saboru Zakon o narodnoj obrani, kojeg je bit da "Glavni čimbenik obrane suvereniteta,

Dragi Hrvati i građani hrvatskog podrijetla u svijetu,

U ime Hrvatske matice iseljenika upućujem vam srdačne čestitke u povodu Dana državnosti Republike Hrvatske. Na taj je dan Hrvatski sabor prije petnaest godina, 25. lipnja 1991., jednoglasno donio Deklaraciju o uspostavi suverene i samostalne Republike Hrvatske koja je u tom povijesnom trenutku iskazala zrelost, snagu i odlučnost hrvatskoga naroda da sam odlučuje o svojoj sudbini u međunarodnoj zajednici.

Republika Hrvatska vaša je matična zemlja koja se obvezala na skrb za svoje iseljeništvo u četrdesetak zemalja svijeta od Južne i Sjeverne Amerike, Europe do Australije i Novog Zelanda, a prošlostoljetna karta u jednome smjeru naša je prošlost. Naša se razdvojenost, razdvojenost domovinske i iseljene Hrvatske, pretvorila u našu veliku prednost jer je ujedinjeni hrvatski narod uspio ostvariti san – svoju državu.

Sudbinska povezanost hrvatskog iseljeništva s domovinom imala je duboke povijesne i emotivne korijene, te se unatoč zaprekama ostvarivala, jer je to bio izbor i odluka iseljene Hrvatske. Velika je uloga hrvatskog iseljeništva osamdesetih i devedesetih godina 20. stoljeća u procesu nastanka samostalne države Republike Hrvatske i njenoj obrani od srbijanske oružane agresije.

Dragi Hrvati i građani hrvatskog podrijetla, slaveći u slobodi Dan državnosti Republike Hrvatske, pozvani smo, u zemlji i iseljeništvu, pridonositi njezinu napretku i međunarodnoj afirmaciji, kao i stvaranju mostova prijateljstva i suradnje sa zemljama u kojima živite.

Vaša

Katarina Fuček, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika

neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti budu hrvatske Oružane snage". Obratila se zakon na skupnoj sjednici Hrvatskog sabora 20. lipnja, general Martin Špegelj je, među ostalim, rekao "Zakon o obrani jedan je od najvažnijih propisa za ostvarivanje i zaštitu suvereniteta Republike Hrvatske".

Sljedećeg dana u Jugoslaviju je iz Berlina stigao državni tajnik SAD-a James Baker i održao jedanaest odvojenih sastanaka sa saveznim tijelima i svim predsjednicima Predsjedništava republika. Poslije će James Baker u TV seriji "Smrt Jugoslavije" BBC-a, sjećajući se toga, reći: "Pitanje je bilo hoću li im pokušati objasniti što će im se, prema našem mišljenju, dogoditi ako raskid ne bude miran.

Nismo bili naivni, ali smatrali smo da će nas, ako si ne dademo truda, op-tužiti, da nismo pokazali ni dobru volju. I tako, iako znajući da imamo vrlo malo izgleda na uspjeh, otišli smo i dali si truda". Poznato je da je državni tajnik SAD-a upozorio hrvatskog i slovenskog predsjednika da Helsinška deklaracija priznaje samo mirno samoodređenje, a ne osamostaljenje silom". Isto tako je upozorio Miloševića, Jovića i Kadijevića da će SAD vršiti pritisak na Hrvatsku i Sloveniju da ne proglase neovisnost. Najvažnije je da im je rekao da "SAD ne će tolerirati uporabu sile kojom bi se spriječilo proglašenje neovisnosti". Što se

tiče ostatka međunarodne zajednice, ona je na najavu Slovenije i Hrvatske reagirala vrlo suzdržano.

Šestog dana neprekidnog zasjedanja 25. lipnja 1991. godine Sabor RH donio je deklaraciju o uspostavi suverene i samostalne Republike Hrvatske, ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti RH, te druge temeljne državno-pravne odluke kojima je Hrvatska postala samostalna država. HINA je u hrvatsku i svjetsku javnost poslala sljedeću vijest: "U trenutku kada je dr. Franjo Tuđman, predsjednik Republike Hrvatske, s govornice Hrvatskog sabora obznanio svijetu volju naroda da Hrvatska bude slobodna država, sa zvonika Sv. Marka zazvonila su zvona, a sabornicom se prolomio pljesak i zapjevala se 'Lijepa naša Domovino'. Predsjednik Sabora dr. Zlatko Domljan uzviknuo je 'Rođena je država Hrvatska! Neka joj je sretan i dug život'. Sat poslije i Slovenski je parlament proglasio neovisnost Slovenije.

Slijed događaja je agresija JNA na Sloveniju, što je ponukalo europsku trojicu da stignu u Jugoslaviju, a nakon pritisaka uspjeli su udobrovoljiti Beograd da izabere Stipu Mesića za predsjednika Predsjedništva SFRJ.

Započeti razgovori s EZ-om sljedećih su dana nastavljeni, a rezultat je Brijunski sporazum, koji je značio moratorij od 90 dana na odluke Hrvatske i Slovenije o samostalnosti. ■

Posjetitelje na Jarunu oduševio letački spektakl

Proslava 28. svibnja podsjetila je na svibanj 1991. godine, ali i uvjerila da HV ne živi na staroj slavi. Tako je u Kranjčevićevoj, ali i na Jarunu javnost imala prigodu vidjeti prošlost, sadašnjost i budućnost snaga koje se brinu za sigurnost hrvatskog mora, kopna i zraka

Najvećom vojnom proslavom dosad Hrvatska je u nedjelju 28. svibnja obilježila 15 godina od stvaranja Oružanih snaga. Na istom mjestu s kojeg je, dakle prije petnaest godina, krenula u stvaranje svoje vojske - na igralištu Nogometnog kluba Zagreb u Kranjčevićevoj na kojem je prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman postrojio tek formirani Zbor narodne garde - okupio se dio bivših generala, branitelji, ratni vojni invalidi, bivši i sadašnji ministri, predstavnici vlasti te mnogi drugi koji su sudjelovali

u stvaranju Hrvatske vojske. Među njima i velik broj hrvatskih iseljenika. A od toga velikog postrojavanja, odnosno od osnutka hrvatskih obrambenih snaga, u samo 15 godina dogodilo se mnogo toga. Prisjetimo se tek najvažnijih: osvajanja jugovojarni, bitke za Vukovar i druge gradove, deblokade hrvatskog juga, oslobodilačkih operacija "Maslenica", "Bljesak" i "Oluja", tisuća poginulih, nestalih i ranjenih....Pa sve do rasprava oko budućeg ustroja i modernizacije Hrvatske vojske koje su se intenzivirale posljednjih godina, drastičnog kresanja vojnoga proračuna, tranzicije osoblja, zatvaranja vojnih baza i početka modernizacije.

Kao i prije 15 godina na istom su se

mjestu postrojili ešaloni svih grana HV-a, a u čast ratnim postrojbama zajedno su stajale 183 ratne zastave. Pred državnim i vojnim vrhom preletjela su tri zrakoplova "MiG 21 bis", udarna snaga ratnog zrakoplovstva u vrijeme rata. Uz njih, naravno i sadašnjost – pripadnici mornarice, zrakoplovstva, kopnene vojske i pristožernih postrojbi.

Na Jarunu pak pokazana je vojna tehnika. Od muzejskih primjeraka do one najmodernije tehnike koja tek ulazi u postrojbe. A neke su vježbe i prvi put izvedene. Uz to, na oduševljene desetaka tisuća posjetitelja, koji su i ove godine pokazali iznimno zanimanje za Hrvatsku vojsku, izveden letački spektakl ratnoga

Napisala: **Silvana Oruč Ivoš**

zrakoplovstva uz brojne atraktivne vježbe.

Ministar obrane Berislav Rončević tom je prigodom posebno zahvalio svima koji su na putu stvaranja hrvatske države položili svoje živote na oltar domovine. "Oružane snage Republike Hrvatske uvijek su spremne ispuniti svoju osnovnu zadaću, a to je obrana nacionalnog teritorija i suverenosti. Također sve više pridonosimo sigurnosti i miru u svijetu zajedno s našim prijateljima i partnerima u mirovnim operacijama", naglasio je Rončević u čestitki u povodu dana Oružanih

snaga RH. Prema njegovim riječima, Hrvatsku vojsku čeka dobra budućnost budući se sljedećih deset godina očekuje dostizanje standarda NATO članica u mobilnosti, razmjernosti i održivosti u svim terenskim uvjetima".

Velika proslava rođendana HV-a događa se baš u trenutku kada su Oružane snage na jednoj od najvećih prekretnica. Već iduće godine cijeli hrvatski obrambeni sustav zahvatit će velike promjene. Vrhunac glavnog dijela vojnih reformi bit će pozivnica Hrvatskoj za punopravno

članstvo u NATO-u, ali dostizanje pune profesionalizacije nastaviti će se i nakon toga.

Čestitajući Dan oružanih snaga, predsjednik Stjepan Mesić u svojem je govoru poručio kako Hrvatska treba nastaviti razvijati svoj identitet, suradnju sa susjedima, otvorenost prema drugima i različitim te jačati vladavinu prava da bi pred zakonom svi bili jednaki. "S ovoga mjesta želim poručiti da je Hrvatska najodlučnije protiv svih oblika ekstremizma i nesnošljivosti. Hrvatska prihvaća i želi dijeliti demokratske vrijednosti ujedinjene Europe", kazao je Predsjednik.

Vladimir Šeks, predsjednik Sabora, podsjetio je: "Kroz Domovinski rat, kroz 'bljeskove' i 'oluje' hrvatski je narod gradiio put prema svojoj cjelovitoj, slobodnoj i suverenoj državi".

Dodao je da je Hrvatska vojska u Domovinskom ratu – čije su operacije bile legalno i legitimno sredstvo – ispislala najblistavije stranice hrvatske povijesti. Bila je to, poručio je, pobjeda hrvatskog čovjeka, hrvatskog vojnika, ali i tadašnjega državnog vodstva s prvim predsjednikom dr. Tuđmanom na čelu.

Premijer Ivo Sanader je poručio da danas ovdje pred njim stoje snažne i moderne Oružane snage demokratske i europske Hrvatske i podsjetio kako nitko bolje od vojnika ne zna kakve opasnosti donosi izolacija.

Prema njegovim riječima, to je prepoznala i hrvatska politika koja zna da samo ujedinjen svijet može odgovarati suvremenim izazovima. ■

MOGLI BISMO PONOVO U HRVATSKU!

U organizaciji HMI-a, po drugi put, uspješno je organizirana turneja grupe kanadsko-hrvatskih umirovljenika iz Missassauga. Oduševljeni turnejom i organizacijom poželjeli su se vratiti u domovinu

Zajednički snimak ispred obnovljene fontane pokraj zgrade HMI-a

Grupa kanadsko-hrvatskih umirovljenika iz Missassauga, sa svojim predsjednikom Vinkom Šarićem na čelu, boravila je u Hrvatskoj od 30. svibnja do 13. lipnja. Bio je to njihov drugi po redu turistički posjet domovini u organizaciji HMI-a. Na turneji po Hrvatskoj i BiH priređen je niz turističkih razgleda gradova i kulturno-povijesne spomeničke baštine, od Zagreba, Plitvica, Splita, Trogira, Klisa i Salone, Brača, Dubrovnika, Čilipa, Cavtata, marijanskog svetišta Međugorje, pa sve do ravne Slavonije, Vinkovaca, Vukovara, Osijeka, Đakova, Našica, Kutjeva i Požege. Obilazak dvorca Trakošćan, izlet u Mariju Bistricu, te povratak u Zagreb, gdje je organiziran posjet domu svih iseljenih Hrvata, bila je konačnica ove uspješne turneje po Hrvatskoj.

U HMI-u goste iz Kanade pozdravila je Matičina ravnateljica Katarina Fuček. "Dobro došli u Hrvatsku, dobro došli u HMI. Drago mi je da je organiziran i

realiziran ovaj program, i nadam se da ćete nas ponovo posjetiti", izjavila je u pozdravnom slovu ravnateljica HMI-a.

Za sjećanje na susret s Maticom i njezinim djelatnicima gosti iz Kanade dobili su prigodne poklone.

- Vrlo smo zadovoljni ovom turnejom i suradnjom s Maticom. U grupi nas je četrdeset i troje, uglavnom iz Missassauga. Po drugi put smo u organizaciji HMI-a u Hrvatskoj i, ako Bog da zdrav-

lja, ponovno ćemo doći. Još jedanput hvala na suradnji, a što se tiče Matice, mislim da ne može biti bolje organizirana. Radi za nas, za iseljenu Hrvatsku, i za to vam mnogo hvala. Što se tiče časopisa, mnogo je sadržajnije, s više informacija. Ponovno ćemo se pretplatiti na *Maticu*, jer smo mnogi otkazali pretplatu – rekao je predsjednik udruge kanadsko-hrvatskih umirovljenika iz Missassauga Vinko Šarić. ■

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Žorži Paro**

INFORMACIJSKI CENTAR ZA ISELJENIŠTVO

SVRHA CENTRA JE PRUŽANJE KVALITETNIH I AKTUALNIH INFORMACIJA, I SAVJETA, TE POMOĆI U POVEZIVANJU S ODGOVARAJUĆIM MJERODAVNIM TIJELIMA, SLUŽBAMA I INSTITUCIJAMA RH

Ispunjavajući svoju misiju, Hrvatska matica iseljenika nastoji razviti trajni dijalog s hrvatskim iseljeništvom kako bi se učinkovito prenosile informacije iz društvenog, kulturnog i gospodarskog života u Republici Hrvatskoj. Na temelju učestalih upita i traženja informacija iseljeničstva pri Hrvatskoj matici iseljenika otvara se Informacijski centar za iseljeničstvo koji bi pružao informacije iz različitih područja za rješavanje iseljeničke problematike. Informacijski centar za iseljeničstvo uspostaviti će neposrednije i kvalitetnije odnose s odgovarajućim mjerodavnim tijelima u Republici Hrvatskoj kako bi uspješnost rješavanja zahtjeva iseljenika bila zadovoljavajuća.

U Centru će se osnovati baza naputaka i pravnih mišljenja po pojedinim područjima važnima za iseljenike.

Pružanje informacija iseljenicima obavljat će se posebno iz područja:

Povratak iseljenika u RH

Pružat će se informacije o povratku i useljavanju pripadnika hrvatskog naroda u RH, o njihovu uključivanju u gospodarski i društveni život, o skrbi za starije povratnike i useljenika, te o povratku mladih i njihovu školovanju uz državnu potporu.

Porezni sustav i porezna politika

Porezna politika u vezi s investicijskim ulaganjima u RH, porezne olakšice za povratnike, odnosno iseljenike koji ulaze u gospodarsku djelatnost, kao i carinske olakšice za povratak iseljenika.

Unutarnji poslovi

Stjecanje državljanstva, vize, putovnice, prijava prebivališta i boravišta, radne dozvole, registracija motornih vozila itd.

Gospodarstvo, rad i poduzetništvo

Osnivanje i razvoj obrta, malog i srednjeg poduzetništva, djelovanje mjera gospodarske politike na razvoj obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva i provedba posebnih programa Vlade RH na te djelatnosti. Osnivanje i poslovanje slobodnih i poduzetničkih zona, privatizacija, kupnja dionica.

Radno-pravni status hrvatskih državljana zaposlenih u inozemstvu i njihov povratak i zapošljavanje u zemlji, te sustav i politika mirovinskog osiguranja.

Turizam i prometni razvoj

Razvoj i investicije u turizmu, razvoj malog poduzetništva u turizmu i ugostiteljstvu, uvjeti obavljanja turističke i ugostiteljske djelatnosti. Razvoj seoskog turizma i drugih rekreativnih oblika turizma.

Poljoprivreda, šumarstvo i vodno gospodarstvo

Uređivanje poticajne politike u poljoprivredi i ribarstvu, sufinanciranje poljoprivrede, ribarstva i prerade poljoprivrednih proizvoda, gospodarenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, uređivanje pravnih odnosa na poljoprivrednom zemljištu, šumama i šumskom zemljištu, unaprjeđenje svih oblika udruživanja u poljoprivredi.

Zdravstvo i socijalna skrb

Sustav zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja, osnivanje zdravstvenih ustanova i privatne prakse, zaštita hrvatskih državljana sudionika Drugoga svjetskog rata te vojnih i civilnih invalida toga rata.

Prostorno uređenje i graditeljstvo

Planiranje korištenje i zaštita prostora, lokacijske dozvole, poslovanja pravnih i fizičkih osoba iz područja graditeljstva, građevna i uporabna dozvola, korištenje i održavanje građevina.

Znanost, obrazovanje i šport

Temeljne informacije o predškolskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju u RH. Upis i uvjeti studiranja na visokoškolskim ustanovama, smještaj, prehrana i duga pitanja životnog i radnog studentskog standarda za mlade povratnike, te njihovo školovanje uz državnu potporu.

Kultura

Poticanje i prijedlozi za ostvarenje programa kulturnih potreba pripadnika hrvatskog naroda u drugim zemljama, promicanje kulturnih veza s kulturnim institucijama Hrvata u inozemstvu i osiguranje uvjeta za međunarodnu suradnju s kulturnim institucijama u RH.

Ostala pitanja od interesa za iseljeničstvo

Osobna stanja građana, registracija političkih stranaka, zaklada i fundacija te ostale informacije za koje su iseljenici potencijalno zainteresirani. Davanje naputaka i pravnih mišljenja važnih za iseljenike i upućivanje na mjerodavna tijela državne uprave i druge institucije.

Djelatnost Centra bit će usmjerena isključivo na pružanje meritornih informacija iz svih interesnih područja iseljeničstva (imovinsko-pravnih, financijskih i drugih) te savjetodavnu pomoć.

Iseljenici se sa svojim upitima i zahtjevima mogu obratiti na adresu:

Hrvatska matica iseljenika
Informacijski centar za iseljeničstvo
Voditeljica odjela: Melita Matijević
E-mail: info.centar@matis.hr
Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB
HRVATSKA/CROATIA
tel: ++385 1 61 15 116
fax: ++385 1 61 11 522
www.matis.hr

Napisala: **Melita Matijević**

Poveznica Srijemaca u Hrvatskoj i izvan nje

U subotu, 10. lipnja održana je središnja priredba manifestacije na kojoj su nastupile folklorne skupine iz Srijema i njihovi gosti, jer je želja organizatora povezati Srijemce s ostalim društvima u Hrvatskoj i u iseljeništvu. Tijekom dana održane su brojne popratne priredbe. Najvažnija je bila središnja na kojoj su nastupile hrvatske folklorne skupine iz Vojvodine i Hrvatske. Tako su nastupili HKC "Srijem" iz Srijemske Mitrovice, HKPD "Stjepan Radić" iz Novog Slankamena, KUD "Grančica" iz Đeletovaca, dok su gosti bili HKUD "Studenčica" iz Studenaca (Ljubuški – BIH), te KUD "Popovići" iz Popovića (Zadarska županija), KUU "Nikola Šubić Zrinski" iz Petrijevaca. Sve folklorne skupine prikazale su bogatstvo svojih izvornih običaja i narodnih nošnji, što je oduševilo brojne posjetitelje. Nakon priredbe Udruga kuhara Vukovarsko-srijemske županije s predsjednikom Jozom Gale na čelu organizirala je gastro-večer na kojoj su izvođači i uzvanici mogli kušati srijemsku jela i specijalitete, pogotovo one napravljene od divljači koja obitava u glasovitim spačvanskim šumama.

Ravnateljica HMI-a Katarina Fuček posjetila je 10. lipnja vukovarsku podružnicu HMI-a, te nakon toga razgledala Vukovar i njegove znamenitosti. Posjetila je Ovčaru i Memorijalno groblje hrvatskih branitelja, na kojima je odala počast svim poginulima hrvatskim bra-

niteljima u Domovinskom ratu. Tijekom dana nazočila je svečanom prijemu kod vukovarsko-srijemskog župana Bože Galića koji je upričen u povodu nogometne utakmice između parlamenta Republike Mađarske i Hrvatskog Sabora. Prijateljska nogometna utakmica održana je u okviru manifestacije povodom zajedničkog nastojanja dviju zemlje za dobivanje sudomaćinstva Europskog prvenstva u nogometu 2012. godine. Na manifestaciji, osim ravnateljice HMI-a Katarine Fuček, te predstavnika mađarskog i hrvatskog parlamenta, nazočili su predsjednik HNV-a Josip Zvonimir

Pekanović, predstavnik Hrvata u vojvodaškom parlamentu i zamjenik vojvodaškog ministra za nacionalne manjine Đorđe Čović, zamjenik veleposlanika RH u Srbiji Branimir Lončar, te generalni konzul RH u Pečuhu Ivan Bandić i veleposlanik Republike Mađarske u Hrvatskoj Jozsef Magyar, te predsjednik Vijeća nacionalnih manjina u Vukovarsko-srijemskoj županiji Josip Kell. U ulozi domaćina, osim saborskog zastupnika i načelnika Općine Nijemci Ivica Klema, bili su voditelj vukovarske podružnice HMI-a Silvio Jergović i direktor manifestacije DKS Martin Božanović. ■

Prijemu kod vukovarsko-srijemskog župana Bože Galića nazočila je i ravnateljica HMI Katarina Fuček

Program je pratio veliki broj uzvanika

Napisao: **Martin Božanović**

Važno je očuvati jezik, stvaralaštvo i tradiciju

Okrugli stol održan je u organizaciji HMI-a te u suradnji s Udrugom za potporu bačkim Hrvatima i zagrebačkim Hrvatsko-mađarskim društvom, koji je vodio vrsni kulturni djelatnik i publicist Naco Zelić, a izlagali su prof. dr. Ernest Barić iz Pečuha, dr. Sanja Vulić i Đuro Vidmarović iz Zagreba, kao i Đuro Franković iz Pečuha

Hrvatska manjina u Mađarskoj, unatoč teritorijalnoj raspršenosti i dijalektalnoj raznolikosti, kao nacionalna manjinska zajednica uzorno je organizirana zahvaljujući viziji njezinih najboljih sinova, među kojima nedvojbeno važnu ulogu ima publicist, književnik i etnograf Đuro Franković iz Pečuha. Riznicu narodnoga blaga i usmene književnosti Hrvata u Mađarskoj obogatio je brojnim djelima i pojedinačnim napisima. Tim se riječima 6. lipnja 2006. u Zagrebu obratila sudionicima Okruglog stola o istaknutom suvremenom hrvatskom znanstveniku iz Mađarske Đuri Frankoviću, zaželjevši im uspjeh u radu, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika profesorica Katarina Fuček. Okrugli stol o Đuri Frankoviću održan je u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, a u suradnji s Udrugom za potporu bačkim Hrvatima i zagrebačkim Hrvatsko-mađarskim društvom, koji je vodio vrsni kulturni djelatnik i publicist Naco Zelić. Na okruglome stolu govorili su prof. dr. Ernest Barić iz Pečuha, dr. Sanja Vulić i Đuro Vidmarović iz Zagreba, kao i Đuro Franković iz Pečuha.

Đuro Franković rođen je 9. veljače 1945. u Drávofoku u Podravini. Studirao je na Visokoj učiteljskoj školi u Pečuhu na Južnoslavenskom nastavnom odjelu južnoslavensku povijest. Povjesničar i književnik Đuro Vidmarović istaknuo je kako od društvenih promjena u Europi,

nakon pada "željezne zavjese", 1991. g. u Mađarskoj i nastanka samostalne države Hrvatske Hrvati u Mađarskoj nisu više Južni Slaveni. Ustanove Hrvata odvojene su od tzv. južnoslavenskih. Od godine 1994. Hrvati u Mađarskoj sudjeluju u samoupravnom sustavu, koji je uzorno koncipiran jer odgovara suvremenim europskim zahtjevima jedne moderne manjinske politike, a angažman kulturnoga djelatnika Đure Frankovića u tom procesu može se osjetiti sa stranica njegovih brojnih knjiga, istaknuo je Đuro Vidmarović.

U svojem izlaganju dr. Ernest Barić naglasio je kako je Đuro Franković dosad objavio više od deset samostalnih

zbirki pripovijedaka, dječjih igara, izreka i poslovice i o drugim temama iz života i narodne kulture i tradicije Hrvata u Mađarskoj, ali i o sigetskom heroju Nikoli Šubiću Zrinskom (tako na primjer: ZLATNE NITI, Usmene pripovijetke iz Podravine, Budimpešta, 1989.; TAŠI, TAŠI, TANANA Budimpešta, 1995.; NA 'VO mlado LJETO Budimpešta, 1998.; KRIKUS KRAKUS, Usmene pripovijetke, Pečuh, 1999.; LJUB' ME DIKO, AL' NEKA S VEČERA Bečarci Hrvata u Mađarskoj, Pečuh, 2002.; ZRINYI ENEKEK ES FELJEGYZESEK, Pečuh, 2002.; SANAK SNILA BUDIMSKA KRALJICA ... Usmene pjesme i balade, Pečuh. 2004. i druge, a kao urednik potpisuje knjigu: Antun Karagić: KAZALIŠNI KOMADI I NOVELE, Pečuh - Budimpešta, 2003).

Kroatistkinja dr. Sanja Vulić posebno se osvrnula na knjige i udžbenike za djecu Đure Frankovića. Školske knjige iz nastavnoga predmeta narodopis za hrvatsku djecu u Mađarskoj, koje je sastavio Đuro Franković, ističu se luksuznom opremljenošću i sadržajem. Ti su udžbenici raznaka pjesmica, pitalica i simpatičnih zagonetki prikladnih za dječju dob. Posebna je pozornost u tom krasnom Frankovićevu udžbeniku, kaže dr. Sanja Vulić, posvećena običajima vezanim uz pojedine blagdane, a svi su ti sadržaji predstavljeni na djeci prihvatljiv način. Narodopis za 7. i 8. razred predstavlja nam hrvatske velikane iz prošlosti i sadašnjosti, od književnika, političara, teologa i muzikologa do etnologa, slikara i jezikoslovaca.

U galeriji zaslužnika, prema autoriskim zamislima Đure Frankovića, srećemo npr. Ivana Česmičkoga (Janusa Pannoniusa), Julija Klovica, Bartola Kašića, Frana Kurelca, Đuru Deželića, Mišu Jelića, Balinta Vujkova, Antuna Karagića, Stjepana Velina, Stjepana Krpana, Matu Šinkovića, Luju Brigovića i dr. Uz njih, autor Đuro Franković sjetio se i zaslužnih pojedinaca koji se nisu isticali po svom obrazovanju, ali su također bili zaslužni za očuvanje narodne svijesti i jezika. Zato je u svoju knjigu uvrstio i posebice nadarenoga narodnoga pripovjedača Andriju Hidega, siromašnoga, nepismenoga ratara i ribara na Dravi, zaključila je dr. Sanja Vulić. ■

Napisa: **Vesna Kukavica**

Pedeseti Zbornik za 55. rođendan HMI-a

Uz ravnateljicu HMI-a Katarinu Fuček, knjige su promovirali kroatistkinja dr. Sanja Vulić iz HAZU i povjesničar mr. Željko Holjevac iz Istituta društvenih znanosti "Ivo Pilar"

UMatici su u četvrtak, 25. svibnja svečano predstavljena dva izdanja njezine recentne izdavačke djelatnosti, godišnjak Hrvatski iseljenički zbornik 2006. i knjiga "Iseljenički horizonti" Vesne Kukavice. Uz ravnateljicu HMI-a Katarinu Fuček, knjige su predstavili kroatistkinja dr. Sanja Vulić iz HAZU i povjesničar mr. Željko Holjevac iz Istituta društvenih znanosti "Ivo Pilar". Osobitost je ove promocije činjenica da je urednica Zbornika HMI-a ujedno i autorica spomenute knjige, probranog niza prikaza i feljtona iseljeničke tematike.

Voditelj promocije bio je Nenad Zakarija, glavni urednik časopisa Matica čiji su novi, redizajnirani broj prisutni mogli tom prigodom također pogledati. U uvodnoj riječi ravnateljica Fuček je, pozdravivši nazočne, istaknula kako iseljeništvo ne možemo promatrati izolirano od života, izolirano od domovine jer je ono dio hrvatske povijesti, a ta veza očituje se u nakladničkim projektima koji bi

trebali sustavno pratiti tu tematiku. Kazala je također kako je Zbornik publikacija Matice koja slavi pedesetu godišnjicu izlaza i najavila objavljivanje Leksikona hrvatskog iseljeništva kao projekta od iznimne nacionalne važnosti. Doktorica Vulić govorila je o sadržaju Zbornika koji je na svojim stranicama okupio mnoga znanstvenička i publicistička pera i čijih 8 tematskih cjelina povezuje petnaestak zemalja svijeta od Aljaske do Ognjene zemlje, Australije i Novog Zelanda te europskih država. Govorila je o nekoliko izuzetno zanimljivih tema obrađenih u Zborniku, o tekstovima Ljubomira Antića o nacionalnom identitetu i integraciji Europe, Josipa Šentije o Hrvatskom proljeću, Hrvoja Hitreca o hrvatskoj iseljeničkoj književnosti, Jagode Zamode o violinistu Ljerku Špileru, Maje Đurinović o baletanu Veseljku Suliću i slavnoj primabalerini Miji Čorak Slavenskoj i drugima. Povjesničar i doktorand Željko Holjevac predstavio je "Iseljeničke horizonte", po njegovim riječima, "publikaciju o publikacijama" autorice Vesne Kukavice. Spomenuo je kako su njome, u dvodijelnoj strukturi, obuhvaćena

neka nezaobilazna djela i osobe vezane uz iseljeništvo. Primjerice, antologijska knjiga Jure Prpića "Hrvati u Americi", također značajna "Život u Argentini" Radovana Latkovića, kao i "Hrvati i Amerika" Ljubomira Antića. Istaknuo je kako je u tom svojem marljivom podastiranju činjenica autorica spomenula i periodična izdanja, nezaobilaznu "Hrvatsku reviju", čija je bibliografija temeljna periodika hrvatskog iseljeništva druge polovice 20. st. Spomenuo je i pojedince i njihova djela koja su predmetom autoričina interesa i pomnog odabira, među inima, tu je i povjesničar umjetnosti i pisac dr. prof. Vladimir Goss. "Knjiga je", misli Holjevac, "dobar pretraživač na putu ubaštinjenja hrvatskog iseljeništva u hrvatsku kulturu." Autorica je na kraju zahvalila promotorima, suradnicima i kolegama iz Matice na potpori koja je urodila dobrim knjigama. Riječi zahvale uputila je i opernom pjevaču zagrebačkog HNK-a Ivanu Gržaniću i glazbeniku Zoranu Šoncu koji su sjajnim glazbenim intermezzima pridonijeli uspjehu ove Matičine promocije u ozračju jubilarne, 55. godine osnutka HMI-a. ■

Napisala **Diana Šimurina-Šoufek**

Promotori Zbornika u dvorani HMI-a

Publika sa zanimanjem prati promociju

Vodič po južnomađarskim i slovačkim gradišćanskim naseljima

Knjiga *Gradišćanski Hrvati u Mađarskoj i Hrvati u Slovačkoj*, autora dr. Tomislava Jelića i mr. Željka Holjevca, djelo je o ogranku gradišćanskih Hrvata izvan austrijske pokrajine Gradišće, našim sunarodnjacima, pripadnicima hrvatske manjinske zajednice u zapadnoj Mađarskoj i Slovačkoj, čiji su preci napustili Hrvatsku tijekom turskih ratova u 16. stoljeću, a njihovi su se potomci održali na zapadnim rubovima Panonije do naših dana. Oni su, kao i Hrvati u austrijskom Gradišću, prirodni ogranak hrvatskoga naroda, a u isto vrijeme po mnogo čemu posve samosvojan dio hrvatskoga nacionalnoga bića, nerazlučiv od životne zbilje zemalja na čijem tlu već stoljećima žive. Danas su svi objedinjeni u Europskoj uniji, a matična im zemlja Hrvatska i ovim znanstvenim projektom koji je urodio vrsnom znanstvenom monografijom nastoji pomoći u očuvanju identiteta unutar prijateljskih država Mađarske i Slovačke, istakla je u pozdravnom govoru ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček na svečanom predstavljanju knjige u Zagrebu 13. lipnja 2006. Čestitavši autorima i nakladniku *Croatica* iz Budimpešte u čije je ime na promociji govorio njezin ravnatelj Čaba Horvath za izvrsno napisanu i luksuzno opremljenu knjigu, ravnateljica Katarina Fuček zamolila je, pred brojnom nazočnom publikom, počasne uzvanike da prenesu izraze iskrene zahvalnosti za potporu autorima u izučavanju manjinske problematike te napisane predgovore u knjizi predsjednicima Republike Hrvatske gospodinu Stjepanu Mesiću u čije je ime bio nazočan dr. Vladimir Lončarević, predsjedniku Republike Slovačke Ivanu Gašparoviču u čije je ime bio prisutan veleposlanik Slovačke njegova ekscelencija Jan Banas, kao i predsjedniku Republike Mađarske Lászlu Solyomu u čije je ime svečano predstavljanje knjige dr. Jelića i Holjevca pratio konzul Mađarske u Hrvatskoj gospodin Peter Dunai.

Napisala: **Vesna Kukavica**

Dr. sc. Tomislav Jelić & mr. sc. Željko Holjevac - Gradišćanski Hrvati u Mađarskoj i Hrvati u Slovačkoj, Analiza hrvatskih naselja u zapadnoj Mađarskoj i Slovačkoj, Zagreb – Budapest – Bratislava: Croatia, 2006., 298 str.

Knjiga *Gradišćanski Hrvati u Mađarskoj i Hrvati u Slovačkoj* je koncipirana kao vodič po suvremenim manjinskih hrvatskim naseljima zapadne Mađarske i bratislavskog kraja u Slovačkoj, a strukturirana je kao multiperspektivno i višedimenzionalno ostvarenje. Djelo u kojemu dolaze do izražaja različite popularne opservacije putopisne naravi, zasnovano je u isto vrijeme na skrupuloznoj znanstvenoj analizi hrvatskih naselja i njihova prostornog i vremenskog konteksta s geografskog i povijesnog stajališta, rekao je u svom izlaganju o knjizi dr. Tomislava Jelića i mr. Željka Holjevca književnik i političar dr. Mijo Karagić iz Budimpešte, predsjednik Hrvatske državne samouprave iz Mađarske.

Uz nezaobilazan povijesni uvod i kratak opis svakog naselja u riječi i slici, knjiga *Gradišćanski Hrvati u Mađarskoj i Hrvati u Slovačkoj* sadrži i pregledne tablice koje trebaju zainteresiranom čitatelju omogućiti uvid u najvažnije statističke pokazatelje o kretanju broja i udjela Hrvata u ukupnoj populaciji u širokom rasponu od 216 godina tj. od 1785. do 2001.

Tekst je obogaćen mnoštvom fotografija i drugih ilustracija, prikupljenih

istraživanjima u različitim arhivima, knjižnicama i na terenu – među Hrvatima zapadne Mađarske i Slovačke, rekao je s ponosom povjesničar dr. Dragutin Pavličević iz Zagreba koji je zagrebačke znanstvenike Jelića i Holjevca uveo u *tajne* struke kao njihov sveučilišni profesor i mentor. Knjiga je opremljena kvalitetnim znanstvenim aparatom, koji omogućuje čitatelju lako pretraživanje građe koja se rasprostire na 298 stranica.

Na kraju svečanosti autori dr. Tomislav Jelić (rođen u Orahovici 1959) i mr. Željko Holjevac (rođen u Brinju 1973.) zahvalili su se nakladničkoj kući *Croatica* iz Budimpešte i svima koji su na bilo koji način pomogli tijekom višegodišnjeg terenskog istraživanja u Mađarskoj i Slovačkoj, od gostoljubivih mještana gradišćansko hrvatskih naselja, do uglednika tamošnjih manjinskih organizacija. Posebno su se, među ostalima, zahvalili autorima pogovora koje su napisali predsjednik Hrvatske državne samouprave iz Mađarske dr. sc. Mijo Karagić iz Mađarske i doc. ing. Juraj Cvečko, predsjednik Hrvatskog kulturnog saveza u Slovačkoj. Riječi zahvale autori su uputili i recenzentima uglednim stručnjacima iz Hrvatske i Gradišća. ■

UBUDUĆE NA STR

*Poštovane čitateljice i čitatelji,
drage Hrvatice i Hrvati,*

Časopis "Matica" od ovoga broja pokreće stalnu suradnju s Upravom za hrvatske manjine, iseljništvo i useljništvo Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, odnosno s njezinim Odjelom za hrvatsko iseljništvo.

Na čelu Uprave za hrvatske manjine, iseljništvo i useljništvo nalazi se dr. Slavko Leban, pomoćnik ministrice. Liječnik po struci, kulturno i politički aktivan već niz desetljeća, najveći dio svojega života dr. Leban je proveo u SR Njemačkoj. Bio je predsjednik Hrvat-

skoga svjetskog kongresa za Njemačku, dopredsjednik Njemačko-hrvatskoga društva u Hamburgu, te član uredništva mjesečnika "Hrvatska Domovina". Odlikovan je "Srebrnom časnom značkom" grada Bad Homburga za razumijevanje među narodima. Član je Nacionalnog vijeća HDZ-a, predsjednik Koordinacije HDZ-a za Srednju Njemačku, povjerenik Zaklade hrvatskoga državnog zavjeta dr. Franjo Tuđman za Europu i član Predsjedništva "Arbeitskreis der Neubürger" pri CDU-u.

Uprava za hrvatske manjine, iseljništvo i useljništvo sastoji se od triju

ustrojstvene jedinice: Odjela za hrvatske manjine, Odjela za hrvatsko iseljništvo i Odjela za useljništvo. Uprava se skrbi za poštovanje statusa hrvatskih autohtonih manjina u europskim državama i ostvarivanje njihovih manjinskih prava; podupire etničku, vjersku, kulturnu i jezičku samosvijest te pravo na osobitost vlastitoga kulturnog života i nacionalnih tradicija; prati promjene u migracijskoj politici i pravosuđu država primateljica; prati pravni i politički položaj hrvatskih manjina; održava stalnu suradnju s predstavnicima hrvatskih manjinskih organizacija te surađuje s odgovarajućim

ANICAMA MATICE

institucijama u zemlji i inozemstvu u vezi s ostvarivanjem prava hrvatskih manjina; sudjeluje u pokretanju, izradbi i primjeni dvostranih ugovora za zaštitu prava hrvatskih nacionalnih manjina.

Uprava se također bavi problematikom hrvatskog iseljenništva, prati njegov pravni i politički položaj, te upozorava na slučajeve diskriminiranja naših iseljenika u pojedinim zemljama; održava stalnu suradnju s predstavnicima hrvatskih iseljeničkih organizacija, te surađuje s odgovarajućim institucijama u zemlji i inozemstvu; obavlja stručne poslove koji se tiču pripreme, predlaganja i provedbe mjera za poticanje povratka u Hrvatsku pripadnika hrvatskog naroda i članova njihovih obitelji; provodi pripreme za njihov brži povratak te lakše uključivanje u društveni, gospodarski i kulturni život u RH; daje informacije, savjete i drugu stručnu pomoć useljenicima; surađuje s odgovarajućim tijelima državne uprave glede pomoći useljenicima, povratka mladih te njihova školovanja i stipendiranja u Hrvatskoj, te obavlja i niz drugih poslova iz svojega djelokruga.

Gospođa dr. sc. Jasmina Kovačević-Čavlović, opunomoćena ministrica, načelnica je Odjela za hrvatske manjine.

Gospođa Bernardica Periš, I. tajnik, načelnica je Odjela za useljenništvo.

Gospodin Dragutin Knežević, ministar savjetnik, načelnik je Odjela za hrvatsko iseljenništvo. Živio je i radio u SR Njemačkoj više od 30 godina, gdje je u Generalnom konzulatu RH u Münchenu od g. 1993. do 2000. bio konzul savjetnik zadužen za konzularne poslove i rad s hrvatskim iseljenicima.

Obnašao je mnogobrojne dužnosti u hrvatskim iseljeničkim udrugama u Münchenu, godine 1998. bio je saborski zastupnik s Liste za dijasporu. Odlikovan je od pokojnoga predsjednika RH dr. Franje Tuđmana Redom dr. Ante Starčevića za zasluge stvaranja hrvatske države. Osnivač i koordinator HDZ-a za Bavorsku.

Odjel za hrvatsko iseljenništvo radi na očuvanju nacionalnog identiteta svih generacija hrvatskih iseljenika, te potiče povratak hrvatskih iseljenika u Domovinu. Istodobno nastoji jačati "mostovne" uloge hrvatskih iseljenika u zemljama u kojima žive i rade s Republikom Hrvatskom. Potiče hrvatske iseljenike na gospodarsko angažiranje u domovini i prema domovini, pruža potrebne informacije hrvatskim poduzetnicima iz iseljenništva pri njihovu ulaganju u hrvatsko gospodarstvo. Odjel nastoji što bolje informirati iseljenništvo glede političkih, gospodarskih i kulturnih događanja u Domovini.

Odjel se kod mjerodavnih tijela zalaže za izdvajanje proračunskog novca za financiranje udruga i kulturnih aktivnosti iseljenih Hrvata; daje prijedloge za utvrđivanje načina glasovanja iseljenih Hrvata na parlamentarnim i predsjedničkim izborima, te daje mišljenje na prijedlog Zakona o iseljeništvu.

Njeguje postojeće kontakte i uspostavlja nove kontakte s dušobrižništvima hrvatskih katoličkih misija koje se skrbe o hrvatskim iseljenicima. Potiče organiziranje i rad hrvatske nastave u iseljeništvu.

Odjel sustavno prati i obnavlja podatke o hrvatskom iseljeništvu, na osnovi upitnika, izvješća, pilot-programa i bilješki iz Diplomatskih misija i Konzularnih ureda RH; prati stanje i položaj naših iseljenika u zemljama primateljicama. Suraduje s institucijama srodnoga djelokruga rada (Hrvatska matica iseljenika, Saborski odbor za iseljenništvo i useljenništvo, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Institut za migracije, Institut za društvena istraživanja "Ivo Pilar" itd.).

Odjel za hrvatsko iseljenništvo obavlja i druge poslove iz djelokruga svoga rada, usmjerene na poticanje što boljih odnosa i međusobnog uvažavanja i razumijevanja domovinske i iseljene Hrvatske.

Uz načelnika Dragutina Kneževića, u Odjelu radi još 7 djelatnika koji su zaduženi za pojedine dijelove hrvatskog iseljenništva.

Dr. Tomislav Sunić, ministar savjetnik, živio je i radio u Sjedinjenim Američkim Državama kao profesor političkih znanosti. Zadužen je za pitanja kulture i prosvjete hrvatskog iseljenništva.

Dubravka Bariša Bošnjak, I. tajnik, rođena Zagrepčanka, kraće vrijeme živjela je u Kanadi. Zadužena je za hrvatsko iseljenništvo u Australiji, Novom Zelandu i u Južnoafričkoj Republici.

Teresa Ana Blažević, viša stručna savjetnica, rođena je i živjela u Argentini. Zadužena je za hrvatsko iseljenništvo u zemljama Latinske Amerike.

Katharina Christine Hinić, stručna suradnica, rođena je i živjela u SR Njemačkoj. Zadužena za hrvatsko iseljenništvo u SR Njemačkoj, Austriji, Švicarskoj, Švedskoj, Norveškoj i u Italiji.

Davor Dujić, stručni suradnik, rođen je i živio u Francuskoj. Zadužen je za hrvatsko iseljenništvo u Francuskoj, Belgiji, Luxembourg, Danskoj, Nizozemskoj, Velikoj Britaniji, Irskoj i u Švicarskoj.

Branka Jagar, stručna suradnica, rođena je Zagrepčanka, e kao dijete neko je vrijeme živjela u Australiji. Zadužena je za hrvatsko iseljenništvo u Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadi.

Nikolina Petak, administrativna je tajnica u Odjelu.

Odjel za hrvatsko iseljenništvo nastoji što bolje informirati iseljenništvo o političkim, gospodarskim, kulturnim i ostalim događanjima i pitanjima u domovini.

Ovom prigodom pozivamo sve iseljenike koji imaju potrebu kontaktirati naš Odjel da to čine putem e-maila: hrvatsko.iseljenistvo@mvp.hr ili croatian.emigration@mvp.hr ili da nam se pismeno jave na adresu: Petrićeva 5/VI, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska

Naša Uprava i naši odjeli uvijek stoje na raspolaganju hrvatskim iseljenicima. Naše je osnovno geslo da s obostranim velikim iskustvima možemo znatno pomoći domovini, te da stalno moramo promicati ideju slobodne Hrvatske. ■

Ova zemlja nema budućnosti bez Hrvata u njoj

Glavne institucije nemaju memorandume na kojima je zastupljen hrvatski jezik, ali imaju engleski. Uporne su snage koje nas žele obezvrijediti i marginalizirati, podijeliti i nama ovladati

Hrvatski član Predsjedništva BiH za sarajevsku je političku scenu iznenađenje. Ivu Miru Jovića sarajevski su mediji i politička scena primili s averzijom. Za neke on je "sklon incidentima". Svojim izjavama i javnim nastupima uzburkao je ustajalu vodu, posebno se zalažući za kulturni identitet svojega naroda i stavom da za svoj narod ne traži ništa ni više ni manje nego što to uživaju druga dva konstitutivna naroda. Kao osvjedočeni i praktični katolik Jović svoju vjeru dokazuje stalnom spremnošću da dijalog sa svakim, bez mržnje prema bilo kojem čovjeku ili narodu. Budući da nema mrlja na političkoj karijeri niti je primiriso kriminal, njegovim je kritičarima preostalo da ga svrstaju u nacionaliste.

"Sklonost incidentu" Vam je prišivena kada ste kazali da je Haaški tribunal politička institucija i to argumentirali njegovim odnosom prema hrvatskom narodu i zločincima nad Hrvatima. Što ste to rekli i u kojoj prigodi?

— Govorio sam da nitko nije odgovarao za tragediju koju su prošli Hrvati. Nedavno su na Haaškom tribunalu izrečene kazne dvojici visokih časnika Armije BiH koji su bili optuženi za zločine. Utvrđeno je, na području koje je kontrolirao zapovjednik 7. muslimanske brigade pukovnik Amir Kubura, postojanje 40 logora za civile i zarobljene vojnike hrvatske nacionalnosti i da je 412 ljudi ubijeno pod njegovom upravom, a dobio je tek 2,5 godina zatvora i odlazi kući kao da je prodao dva džointa na Bašćaršiji.

Zbog te izjave napao Vas je i reis dr. Mustafa ef. Gerić nazvavši podatke o logorima "običnom gluposti". Želio bih Vas samo nadopuniti podacima

do kojih sam sam došao, a koje sam izložio na Haaškom sudu u obrani generala Tihomira Blaškića i objavio u svojoj knjizi "Zločin s pečatom". Armija BiH, bolje rečeno, muslimanske političke i vojne vlasti uspostavile su 70 logora i zatvora za hrvatske civile i ratne zarobljenike s 9 303 zatočenika. No, to o logorima je samo jedan od povoda za Vašu izjavu. Što ste još dodali?

— Drago mi je da ste me podsjetili na Vaša istraživanja i na Vašu knjigu, a gospodinu reisu Ceriću odgovorit ću drugom prigodom. Dobro ste kazali da su logori samo jedan od razloga, a treba uzeti u obzir i to da nitko nije odgovarao za silna stratišta Hrvata u Grabovici, Uzdolu, Doljanima, Buhinim Kućama, Križančevu Selu, Maljinama i Šušnju. Vidite, ni u smrti nismo jednakopravni. O stradanjima Hrvata se ovdje niti piše, niti govori.

Što radi Ured za suradnju s Haaškim tribunalom u takvim prilikama?

— Podsjetio bih Vas na apsurd po kojem je u Haagu od godine 1992. do 2000. tamo bio samo Ured bošnjačkog časnika za vezu, a tek od 2001. otvorena su i druga dva ureda. I takve nas presude uvjeravaju da smo kasno otvorili dva druga ureda. Oni imaju budžet od po 521 000 KM po uredu.

Razumljivo je da se borite za medijsku jednakopravnost, ali Vam to baš ne uspijeva i tu ste "zaslužili" epitet nacionalista. Je li uspostavljeni javni servis RTV baš europski standard?

— Nije to europski standard, a oni koji to govore, jednostavno, lažu. Trebamo vidjeti što Europa nudi, a to je da su 27. listopada 2004. potpisane dvije povelje, jedna o prekograničnoj TV i jedna o regionalnim jezicima. Tu nam je jamčeno da se, ako nema kanala na

jeziku jednog od triju naroda, taj narod može koristiti kanalom susjedne zemlje, a nama su prije toga ukinuli signal Hrvatske TV. Prema poveljama trebalo je imati najmanje po jedan kanal na radiju i jedan na TV na jeziku svake nacionalne zajednice. Mi Hrvati kao konstitutivni narod nemamo medija i ne možemo o tome niti javno govoriti. Tako je i sa Zakonom o školstvu. OHR je reagirao na moj podnesak Ustavnom sudu BiH da zaštitimo svoj jezik u školama, jer dijete tu uči svoj jezik. Imamo informaciju da

se ovih dana zabranjuje pisati hrvatskim jezikom u MUP-u Federacije BiH.

Tko to zabranjuje, a tko mirno promatra kršenje temeljnoga prava hrvatskog naroda na svoj jezik u javnoj uporabi i u državnim institucijama?

— Zabranjuje Uprava MUP-a F BiH. Glavne institucije nemaju memorandume na kojima je zastupljen hrvatski jezik, ali imaju engleski. Uporne su snage koje

nas žele obezvrijediti i marginalizirati, podijeliti i nama ovladati. Ova zemlja nema budućnosti bez Hrvata u njoj. Zemlja će biti prosperitetna onoliko koliko je svi budemo doživljavali kao svoju državu.

U više ste navrata poručivali onima koji BiH dijele na dva dijela da je to nemoguća matematička formula, jer u njoj žive tri konstitutivna naroda pa jedan od njih mora biti debelo zakinut u svojim pravima. To je učinjeno u

Daytonu prije jedanaest godina?

— Dobro da spominjete Daytonski i Washingtonski sporazum. Tim ugovorom Hrvati i Bošnjaci stvorili su Federaciju BiH, ali taj ugovor nije implemantiran. Zato se čudim kako su poslanici iz reda hrvatskog naroda u federalnom Parlamentu vrlo glasni kada govore o promjenama na razini države a da nisu učinili ništa da se nešto mijenja što je loše u samoj F BiH. Taj ustav dovodi Hrvate u nejednakopravan položaj kao i Daytonski ugovor.

Za to su odgovorni Hrvati u federalnom Parlamentu, jer nisu poduzeli ništa da mijenjaju federalni ustav. Ni međunarodna zajednica nije učinila ništa da bi takvo što sugerirala, a tako je i s Daytonskim ustavom, koji treba mijenjati uz konsenzus svih triju konstitutivnih naroda.

Kažu da je odbijanjem amandmana na Ustav u BiH Parlamentu prokockana prigoda za napredak. Vi ste osobno i Vaša stranka bili za amandmane, zar ne?

— Imali smo obećanje svih međunarodnih čimbenika i State Departmenta da idemo u drugu fazu ustavnih promjena pa se šansa nije smjela propustiti. Kao Hrvat nisam zadovoljan svim ponuđenim rješenjima, ali previše je bilo politikanstva, pa sada nismo ništa dobili. Oni koji su bili protiv misle da je najbolje rješenje ono koje već postoji. Ovo će se pitanje ponovno pokrenuti, ali ne znam hoće li biti volje da se nastavi na dosadašnji način. Ne znam kakva će biti naklonost međunarodne zajednice i koliko smo ugrozili pregovarački dio s Europskom unijom.

Kako tumačite podijeljene odnose hrvatskih političkih predstavnika u BiH prema predloženim ustavnim promjenama?

— Mnogo je argumenata koji svjedoče da hrvatska zajednica nije jednako pravna. Rekao bih da Daytonski ugovor nije mirovni akt, nego je njime samo prekinut rat, a mi smo u ovih deset godina trebali izgrađivati mir. Taj mir ne ide željenim putem, ali sam siguran da će doći vrijeme kada ćemo svi biti jednako pravni. Volio bih znati koja je to formula danas koja jamči jednakopravnost. Nema je. Kada je Wolfgang Petritsch godine 2001. izveo sramne promjene, stvorio je

zemlju koja je podijeljena između Srba i Bošnjaka.

Hrvatsko pitanje u BiH očito još nije riješeno na razini europske demokracije. Odbijanjem ustavnih promjena produžuje li se rješavanje toga pitanja u nedogled?

— Kada je u pitanju moj, hrvatski narod, osjećam stanovitu bojazan. Ne znam hoće li hrvatski narod na izborima izabrati svojeg člana Predsjedništva BiH ili će to za njih učiniti neki drugi narod?

Molim Vas, ilustrirajte primjerom kako bi se to moglo dogoditi?

— Poznato je da je nekoliko stranaka s nacionalnim predznakom i nacionalnom orijentacijom u svoje redove primilo i Hrvate. Što će biti ako one za hrvatskoga člana Predsjedništva kandidiraju svoga člana, Hrvata? Tko će za njih glasovati? Zato moramo razgovarati s predstavnicima drugih dvaju naroda da se to ne dogodi. Umjesto da smo osnaženi zajedništvom pri rješavanju ustavnih pitanja, mi imamo 18 stranaka s hrvatskim predznakom, a riječ je o tako malom narodu kojega je 45 posto manje nego prije rata u BiH. Zalažem se za politički pluralizam u hrvatskom narodu u BiH, ali kada su posrijedi ustavne promjene plediram za nacionalni konsenzus i duhovno zajedništvo. Tada bi bila i drukčija pregovaračka pozicija i konačan rezultat.

Ne čini li Vam se da su i sami Hrvati krivi za svoj položaj?

— Najveća je nepravda Daytonski ustav. Malo se zna da je iz BiH od godine 1998. iseljeno Hrvata koliko i u ratu. Ako imate primjer gdje Hrvati čine većinu, rado bih čuo za njega? Uzmimo kao primjer Livno u kojem imamo šest tužitelja, predsjednik je Srbin, a samo jedan od šest članova je Hrvat. Od sedam sudaca jedan je Hrvat, a predsjedatelj je Bošnjak. To je jedan segment koji spominjem samo zato da bih naglasio što to znači imati tužiteljstvo, sudbenu vlast ili policiju.

Pa kako to sve tako olako prolazi?

— Tri konstitutivna naroda nemaju iste mogućnosti. Mislim na demokraciju koja se temelji na višku ruku. Odlučuje se dizanjem ruku, a hrvatskih je u tim procesima sve manje. ■

Gospodarstvenici predali nagrade najboljima

Među više od 400 uzvanika, ugledni gosti bili su veleposlanica Republike Hrvatske u Kanadi Vesela Mrđen-Korać, gradonačelnica grada Mississauga Hazel McCallion, generalni konzul Republike Hrvatske u Mississaugi Mario Livaja, dugogodišnji član Kanadskog parlamenta Janko Perić, a počasni gost skupa bio je predsjednik Hrvatske gospodarske komore mr. Nadan Vidošević

Hrvatski poduzetnici u Kanadi okupljaju se već četvrtu godinu zaredom na svečanom banketu Hrvatsko-kanadske gospodarske komore u povodu dodjele nagrada najuspješnijim poduzećima i javnim djelatnicima. Ovogodišnji je banket održan 21. travnja u Velikoj dvorani Konvencijskog centra u Mississaugi. Zahvaljujući dobroj organizaciji domaćina Hrvatsko-kanadske komore te ugodnom ozračju kakvo su stvorili tamburaški ansambl *Bečari* Joa Loncarica, i ova je večer opravdala očekivanja jednog od središnjih događaja u zajednici Hrvata južnog Ontarija.

U uvodnoj se riječi skupu obratio predsjednik Komore gospodin John Marion, vlasnik uspješne tvrtke Baka Communications. G. Marion je iznio planove komore za sljedeću godinu, ističući da i dalje najvažnije nastojanje Komore ostaje okupljanje novih članova kako bi se proširio i ujedinio što veći broj hrvatskih poslovnih ljudi, neprofitnih organizacija i ostalih neovisnih stručnjaka radi stvaranja međusobne poslovne suradnje, pod geslom "Zajedno prema uspjehu".

Počasni gost skupa bio je predsjednik Hrvatske gospodarske komore mr. Nadan Vidošević, ujedno i glavni govornik večeri. Nakon opširnog izlaganja o trenutačnoj gospodarskoj situaciji u Hrvatskoj i o najnovijim reformama u pravosuđu i nastojanjima Vlade na poboljšanju državne administracije, Vidošević je govorio o privlačnosti Hrvatske za strana ulaganja. "Bez obzira na postojeće probleme koje Hrvatske ima", naglasio je Vidošević, "u Hrvatsku se isplati ulagati, što su strani ulagači već

Napisala: **Anna Bačić**

From left: Nadan Vidošević, John Marion (Chamber President), Steve Pozgaj (Master of Ceremonies and Board Member), Vesela Mrđen-Korać (Croatian Ambassador), Emil Bosnjak (Board Member)

2006 awards recipients; Standing from left: Joe Loncarich, Tim Oreskovic, Michael Yelavich (Board member), Janko Perić, John Marion (Chamber President), Mel Mekinda, Ivan Grbesic (Board member), Michael Loncarich, Nadan Vidošević, Vesela Mrđen-Korać (Ambassador of the Republic of Croatia to Canada), Joseph Draganjac (Board Member), Dubravko Bandula, Mario Livaja (Consul General of the Republic of Croatia to Canada), Ivica Puhalo
Seated from left: Drago Vucković, Slavko Rezo, Elena Spralja-Saldini, Nikola Vrdoljak, Antun Zlatar, Dr. Paul Biondich

Ovogodišnji pobjednik za kategoriju *Mali business godine* jest: Elena Špralja-Saldini, vlasnica/menager *JOSO Restorana* u Torontu, za Srednji business godine nagrada je predana Dubravku Banduli, vlasniku *BMD Tool and Machine Co. Ltd.* iz Mississauga. Slijedi pobjednik u kategoriji *Veliki business godine*, a to je Michael Loncarich, predsjednik *EA Abrasive* iz Hamiltona.

U kategoriji *Najbolji internacionalni business godine*, za uložena 3 milijuna eura u izgradnju Kongresnog centra "Princess" u Jastrebarskom u Hrvatskoj, nagradu je dobio poduzetnik Drago Vučković, vlasnik graditeljske tvrtke *Ashley Oaks Ltd.*

Za *Najbolji profesionalni business godine* nagrađen je vlasnik tvrtke *Mekinda Snyder Partnership Architects*, gospodin Mel Mekinda iz Toronta.

Nagrada *Najbolji businessman godine* uručena je Timu Oreškoviću, potpredsjedniku tvrtke *Novopharm Ltd.* iz Mississauga.

Nagradu *Mladi poduzetnik godine* dobio je dr. Paul Biondich, izumitelj u području sportske medicine i kreator *Bionica Pain and Healing Gel*.

Za dostignuća u društvenoj djelatnosti odlikovan je Ivica Puhalo, dugogodišnji društveni aktivist, čovjek koji je mnoge godine

dobrovoljnog rada posvetio prikupljanju novčanih priloga za različite dobrotvorne svrhe, poznat i po svojoj inicijativi osnivanja Hrvatsko-kanadske knjižnice u Mississaugi Ivica Puhalo.

Osim nagrada za najbolje tvrtke i uspješne poduzetnike, Hrvatsko-kanadska komora također dodjeljuje nagrade prominentnim pojedincima za osobite doprinose u društvenoj djelatnosti. Tako je odlikovan Janko Perić, prvi Hrvat član Kanadskog parlamenta, rođen u Hrvatskoj, s ukupno tri mandata u parlamentu, dugogodišnji aktivist i jedan od osnivača Hrvatsko-kanadske komore. Nagrade za životno djelo uručene su Nikoli Vrdoljaku, suosnivaču i predsjedniku Hrvatsko-kanadske folklorne federacije i dugogodišnjem instrukturu Folklornog ansambla Zrinski i Frankopani, Joeu Loncharichu, maestru tamburice i dugogodišnjem folklornom instrukturu Hrvatskog Doma iz Hamiltona, Antunu Zlataru, dugogodišnjem instrukturu folkloru i tamburice u južnom Ontariju, Slavku Rezi, aktivistu udruge Ujedinjeni kanadski Hrvati i Hrvatsko-kanadske folklorne federacije, humanitarcu koji je aktivan u trima hrvatskim župama južnog Ontarija, i zaslužan za prikupljanje pomoći potpore obrani Hrvatske u Domovinskom ratu.

prepoznali. Među tranzicijskim zemljama u Europi, Hrvatska ima najmoderniju infrastrukturu, i telekomunikacije, ali je još uvijek neizgrađena zemlja". Vidošević je, dalje, pozvao hrvatske iseljenike da budu hrabri, kao što su bili hrabri kada su započinjali novi život u stranoj zemlji, te da usmjere svoje investicije prema

Hrvatskoj te tako uvećaju svoj profit, izgrađujući zemlju svojih predaka. U ime hrvatske Vlade i Hrvatske gospodarske komore Vidošević je obećao suradnju radi smanjenja rizika i sigurnosti za strana ulaganja. Naposljetku je izrazio zadivljenost organiziranošću i političkim utjecajem koji Hrvatsko-kanadska

komora uživa u kanadskome političkom životu, ističući da domovina treba takvo iseljeničtvo, složno i utjecajno. Ujedno je istaknuo da je Hrvatsko-kanadska gospodarska komora prva od hrvatskih udruga u svijetu koja se okreće hrvatskoj budućnosti i ne gubi vrijeme na kritike hrvatske vlasti i negativnosti u hrvatskoj državi. Zbog takovog, afirmativnog stava, Vidošević vidi Komoru kao jednu od vodećih udruga na ekonomskom i društvenom planu u stvaranju nove, modernije Hrvatske. Za mr. Vidoševića ovaj je posjet Ontariju bio osobito uspješan jer se imao prigode susresti se s kanadskim premijerom Stephenom Harperom na službenom ručku. U nastavku večeri podijeljene su nagrade za najuspješnije pojedince i tvrtke, za koje je bio raspisan javni natječaj otvoren svim Hrvatima iz Kanade kako bi se prepoznali i odlikovali iznimni doprinosi, predvodništvo u *businessu* i inovativnost. U zaključku večeri održana je aukcija radi prikupljanja sredstava za osnivanje stipendija za darovite pojedince iz zajednice Hrvata u Kanadi, na kojoj je najpoželjniji izložak bio dres hrvatske nogometne zvijezde Dade Prše s njegovim potpisom koji je postigao cijenu od \$4,000.00. Još jedan primjer suradnje domovine s iseljenom Hrvatskom, u ovom slučaju na području športa i humanitarne djelatnosti. Hrvatsko-kanadska komora kani tu suradnju proširiti i u drugim područjima za dobrobit Hrvata u Kanadi i njihove bolje povezanosti s domovinom. ■

M.P. Borys Wrzesnewskyj addresses business awards ceremony

Borys Wrzesnewskyj, Member of Parliament for Etobicoke Centre and the Associate Critic for Foreign Affairs addressed the 4th Annual Business Excellence Awards ceremony of the Canadian-Croatian Chamber of Commerce. In his speech, Wrzesnewskyj underscored the contributions of Croatians to Canada, including those who served in the Canadian armed forces during World War II."..... *And your community has much to be proud of. Croatian Canadians like Navy Captain Marijan Zadrijevack, Air Force officer Nikola Zunic, Navy officer Anton Milos, and some 27 others from Kenaston alone, served in Canada's armed forces during World War II. Larry Dosen, currently at the national office of The Royal Canadian Legion, is a retired Brigadier-General. And with sport legends like George Chuvalo, Senator Frank Mahovlich and his brother Pete, Marty and Matt Pavelich, and Sandra and Val Bezic, you have shown that you are an integral part of Canada. Each day, hundreds of visitors to our nation's capital walk past the World War I memorial at Lyon and Wellington streets that was carved by renowned Croatian sculptor Ivan Mestrovic. I am pleased to see that Janko Peric, one of the moving forces behind the establishment of the Chamber back in 1995, is here with*

us today. I look forward to working with your community to build on the legacy Janko established as a successful three-term Member of Parliament and the first ever Croatian-born Canadian MP.

Back in 1988, members of your community, led by many of your most successful business leaders, came together and raised a million dollars to establish the Chair of Croatian Language and Culture at the University of Waterloo. And during the very difficult period of the early 1990s your community came together like never before. You placed aside your generational and ideological differences and undertook tremendous initiatives to provide humanitarian assistance in the form of food, clothing, medicine, and badly needed medical equipment.

I'd like to congratulate the Chamber on its ongoing success in supporting members of your business community and fostering deeper Canada-Croatia economic ties. This is essential given that we live in a world that's become a global village. However, as you look forward, I'd also encourage the Chamber to continue playing a leadership role in supporting the educational, cultural, and promotional efforts of the Croatian community in Canada. By building and nurturing these institutions for your community, you will also strengthen the fabric of the mosaic we know as Canada."

Stan Granic, Parliamentary Assistant

Plesačice u nošnji vrličkog kraja

Sudionici pjesmom i plesom zadivili publiku

Prvi su nastupili domaćini, tamburaški sastav "Hrvatske zlatne žice". Nakon njih slijedila je grupa "Vila Velebita II i III" iz Calgaryja, "Domagoj" iz Edmontona, "Koraci" iz San Josea - Kalifornija, zatim grupe iz Vancouvera, Winnipega - Manitoba, "Victorija" - Britanska Kolumbija, "Ban Jelačić" - Pentincton, a za kraj nastupila je grupa "Hrvatska zora" iz Winnipega, Manitoba, koja je dio Hrvatskog folklornog društva iz Winipega

Razdragana djeca u narodnim nošnjama

Batinić. Program je bio podijeljen u dva dijela. U prvom dijelu programa nastupilo je 11 grupa, a nakon stanke na pozornicu je izašlo još 9 grupa. Prvi su nastupili domaćini, tamburaški sastav "Hrvatske zlatne žice". Nakon njih slijedila je grupa "Vila Velebita II i III" iz Calgaryja, "Domagoj" iz Edmontona, "Koraci" iz San Josea - Kalifornija, zatim grupe iz Vancouvera, Winnipega - Manitoba, "Victorija" - Britanska Kolumbija, "Ban Jelačić" - Pentincton, a za kraj nastupila je grupa "Hrvatska zora" iz Winnipega, Manitoba, koja je dio Hrvatskoga folklornog društva iz Winnipega. Hrvatsko folklorno društvo Winnipeg sljedeće godine bit će domaćin jubilarnog, 30. Hrvatskog folklornog festivala zapadne Kanade.

Svi izvođači pokazali su izuzetnu razinu profesionalnosti i kvalitete koja je rezultat dugotrajnog i upornog vježbanja, što je publika na kraju i prepoznala te ih je nesebično nagrađivala dugotrajnim pljeskom.

U subotu i nedjelju navečer organizirane su večere na kojima su se gosti i domaćini imali prigode bolje upoznati i zbližiti. U nedjelju ujutro sve su folklorne grupe, odjevene u narodne nošnje, bile na misi u crkvi Majke Božje Bistričke koju su zajednički služili velečasni Domin Vladić, župnik te crkve, i fra Dujo Boban iz San Josea, Kalifornija koji je 18 godina bio svećenik hrvatske zajednice u Calgaryju. Misa je bila namijenjena svim Hrvatima i sudionicima 29. Hrvatskog folklornog festivala koji su pokazali veliku ljubav i spremnost za očuvanje hrvatske kulturne baštine na ovim prostorima. ■

Calgary je 19.-21. svibnja bio domaćin 29. Hrvatskog folklornog festivala zapadne Kanade na kojem se okupilo 20 grupa s više stotina izvođača.

U hrvatskoj su zajednici primijećene je užurbanost i vrev, a posebno je to bilo vidljivo među domaćinima, odnosno članovima Društva za njegu hrvatske kulturne baštine koji su dugo i pomno planirali sve detalje ovogodišnjega druženja. Ovaj događaj izuzetno je važan svim hrvatskim iseljenicima zapadne Kanade, a posebna je i velika čast biti domaćinom

jedne takve kulturne priredbe.

Prvo druženje održano je u petak, 19. svibnja u Hrvatskom kulturnom centru, a festivalska svečanost, na kojoj su svi sudionici pokazali svoja plesna i pjevačka umijeća, u subotu 20. svibnja u Jack Singer Hallu. Festivalska svečanost započela je izvođenjem hrvatske himne, nakon čega su se nazočnima prigodnim pozdravnim govorom obratili vlč. Domin Vladić, župnik Hrvatske župe Majke Božje Bistričke iz Calgaryja, Davor Krivačić, predsjednik Društva za njegu hrvatske kulturne baštine, te Zvonimir Aničić, predsjednik Hrvatske folklorne federacije za zapadnu Kanadu. Voditelji programa bili su Mladenka i Vladimir

Napisala: **Mirela Garma-Šumera**

ZAJEDNIŠTVO MLADOSTI U BOGATSTVU HRVATSKE BAŠTINE

Detalj s 32. Hrvatsko-kanadskog folklornog festivala održanog 20. i 21. svibnja 2006. u "Powerade centru" u Bramptonu

Bio je to vrlo dojmljiv i lijep program bogata sadržaja, a hrvatska mladost rođena u Kanadi osvojila je gledateljstvo izvrsnom tamburaškom svirkom, narodnim nošnjama, dobrom pjesmom i besprijeckorno izvedenim plesnim koreografijama iz svih krajeva Hrvatske.

Pod pokroviteljstvom Hrvatsko-kanadskoga folklornog saveza održan je 20. i 21. svibnja u Powerade centru u Bramptonu 32. Hrvatsko-kanadski folklorni festival kojemu je domaćinom ove godine bila Hrvatska župna folklorna grupa "Marjan" iz Bramptona. Sudionike i brojno gledateljstvo pozdravili su Nikola Vrdoljak, predsjednik

Hrvatsko-kanadskoga folklornog saveza, Katarina Fuček, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika, Mario Livaja, generalni konzul RH u Mississauga, Vesela Mrđen-Korać, veleposlanica RH u Ottawi, Susan Fennel, gradonačelnica Bramptona, i Aleksandra Šuker, predsjednica HŽFG Marjan, a Luka Božić, predsjednik Hrvatsko-kanadskog folklornog saveza za istočni dio Kanade, otvorio je Festival. U dvodnevnom su programu

nastupile brojne hrvatske folklorne skupine, čak dvadeset i tri iz istočnog dijela Kanade, te gosti KUD Kraluš iz Stupnika, Hrvatska, Kumovi iz Pittsburgha i Kardinal A. Stepinac iz Chicaga, SAD. Bio je to vrlo dojmljiv i lijep program bogatog sadržaja, a hrvatska mladost rođena u Kanadi osvojila je gledateljstvo izvrsnom tamburaškom svirkom, narodnim nošnjama, dobrom pjesmom i besprijeckorno izvedenim plesnim koreografijama iz svih krajeva Hrvatske. No, od vješto izvedenih plesnih koraka i skladne pjesme bila je još važnija ljubav prema hrvatskome folkloru i tradiciji koju su mladi, nastupajući na pozornici u Powerade centru, iskazivali od svega srca. I ono što je ipak najvažnije, to je zajedništvo mladih daleko od domovine Hrvatske, njihovo okupljanje u tako brojnim folklornim grupama, u kojima, čuvajući i njegujući hrvatsku tradicijsku kulturu, obogaćuju ujedno i multietničku kulturu svoje nove domovine Kanade.

U nedjelju 21. svibnja ujutro slavljena je koncelebrirana sveta misa kojoj su nazočili svi sudionici festivala u narodnim nošnjama, njihovi roditelji i svi oni koji su iz ljubavi prema hrvatskoj tradicijskoj kulturi došli u Brampton. Večernji sati bili su namijenjeni druženju, pjesmi i plesu na banketima koje je vrlo uspješno organizirao domaćin, HŽFG Marjan iz Bramptona. ■

Napisala i snimila: **Srebrenka Šeravić**

Detalj s banketa (slijeva nadesno): Nada Vrkić, Nikola Vrdoljak, Vesela Mrđen-Korać, Katarina Fuček, Srebrenka Šeravić, Ankica Zoretić, gđa Božić i Luka Božić

Izaslanstvo HMI-a posjetilo hrvatske zajednice u Montrealu, Ottawi i Torontu

Ravnateljica HMI, voditeljica Odsjeka za folklor s brojem hrvatskom zajednicom u župi sv. Nikole Tavelića u Montrealu

Predstavljanje strukture i Programa HMI-a članovima hrvatske zajednice u Ottawi

Ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček i voditeljica Odsjeka za folklor Srebrenka Šeravić u svibnju su posjetile Kanadu i susrele se s hrvatskim zajednicama u Montrealu, Ottawi i u Torontu. Posjet izaslanstva Hrvatske matice iseljenika Montrealu i Ottawi organiziralo je Veleposlanstvo Republike Hrvatske, a Torontu Generalni konzulat RH u Mississaugi.

Susretu u Hrvatskoj katoličkoj župi sv. Nikole Tavelića u Montrealu nazočili su predstavnici svih hrvatskih udruga, uključujući i organizatore skupa fra Jozu Grubišića, voditelja Hrvatske katoličke misije, Zorana Klobučara, predsjednika AMCA Quebec, i Domagoja Kljaju predsjednika Kanadsko-hrvatskog kongresa Quebec, te predstavnike političkih stranaka HDZ-a i HSS-a, hrvatske dopunske škole, folklorne skupine *Kardinal Stepinac* i druge.

I u Ottawi, u prostorijama hrvatske

S lijeva nadesno: Tatjana Tomac, članica Odbora za folklor i školu, Srebrenka Šeravić, voditeljica Odsjeka za folklor HMI-a, dr. Ante Padjen, član AMCA Quebec, Vesna Blažina, članica AMCA Quebec, Katarina Fuček, ravnateljica HMI-a, i Zoran Klobučar, predsjednik AMCA Quebec

katoličke župe sv. Leopolda Mandića, susretu su se odazvali predstavnici svih hrvatskih društava koja organizirano djeluju u glavnome kanadskom gradu: folklorno društvo *Croatoan*, N.K. *Jadran* i škola hrvatskog jezika. Skupu su nazočili i velečasni Adam Tabak, voditelj Hrvatske katoličke župe, te predsjednik Župnog vijeća Ivan Basar, hrvatska veleposlanica u Kanadi Vesela Mrđen Korać i prvi tajnik VRH u Ottawi Antun Mahnić.

Tijekom boravka u Ottawi gospođa Katarina Fuček posjetila je Veleposlanstvo RH, a potom u pratnji veleposlanice Mrđen Korać i kanadski Parlament, gdje se susrela s gospođom Lynne Yelich, članicom Parlamenta hrvatskog podrijetla. Gospođa Yelich je potvrdila svoj dolazak na Hrvatske svjetske igre u Zadar sredinom srpnja, koje se održavaju u organizaciji Hrvatskoga svjetskog kongresa.

Na University of Toronto održan je sastanak s istaknutim članovima AMAC Toronta.

Gospođa Katarina Fuček u svojim je predavanjima predstavila strukturu i programe Hrvatske matice iseljenika, osobito programe namijenjene mladima u 2006. godini. Istaknula je ulogu HMI-a u potpori iseljeništvu, a posebice osnivanje novog odjela koji će ujedinjavati informacije iz djelokruga rada različitih ministarstava i na taj način pojednostaviti protok informacija.

Najavila je i planove za osnivanje Hrvatskoga iseljeničkog muzeja u bliskoj budućnosti. ■

Napisala i snimila: **Srebrenka Šeravić**

Dojmovi sa susreta u Torontu

Sjedim, u sebi po volji odabranom vuglec, u društvu bračnog para Tanfara i čekamo kad buju počeli dolaziti zainteresirani prijatelji AMCA-e na susret i predavanje nove ravnateljice HMI, gđe Katarine Fuček. Dajem im pročitati kratko izvješće o susretu u Montrealu, o čemu mi je preko telefona ispričao prijatelj. Vani romori proljetna kišica, a u prostoriji Faculty Cluba mirno i ugodno u sigurnosti utvrđene britanske kolonijalističke imučnosti. Ovratnice od tvrde hrastovine, solidan namještaj i konzervativan dekor. Baš smo se lijepo opustili u laganom razgovoru, kad se na vratima pojavi gospodin i dvije gospođe. Jedna od njih, s osmijehom i ushićenjem mi se obraća: "Jesi to ti?"

Strelovito koristim sekunde i pokušavam je prepoznati, te odgovaram: "Jesam. To sam ja!" – a onda slijedi: "Vera, pa od kad se nismo vidjele?"

Shvaćam da se radi o zabuni, pa s uvjerenjem odgovaram: "Od dana kad su mi dali ime Višnja.." S malo rezerviranim smješkom, gospođa sjeda sa svojim društvom i više nismo u dodiru. Tak' vam je to kod nas u iseljeničkom životu. Žudimo za susretima, a raštrkani po svijetu rijetko susrećemo poznate osobe. Potreban nam je netko tko će nas okupljati u prijateljskom druženju.

Stižu pomalo i članovi AMCA-e i njeni prijatelji, a zatim gosti večeri gđe Katarina Fuček i Srebrenka Šeravić u pratnji domaćina Nikice Vrdoljaka, predsjednika Hrvatsko-Kanadskog folklornog saveza. Radostan susret s dvije domovinske dame očituje se srdačnim rukovanjem i osmjesima. Isto kao i u montreal-skom nastupu, gđa Fuček je nadišla naša

Voditeljica Šeravić i ravnateljica Fuček u društvu torontskih domaćina

očekivanja u predstavljanju programa što ih Hrvatska matica iseljenika realizira u svrhu povezivanja iseljeničstva s Domovinom. To su programi za potrebe svih dobi, od dječjih do umirovljeničkih interesa, tako složeni da uzimaju u obzir iseljeničko nepoznavanje Lijepa naše i njene kulturne baštine, jer mnogi su otišli a da nisu imali prilike upoznati majku Domovinu. Sva djelatnost HMI je samo s jednom svrhom; omogućiti svakom zainteresiranom iseljeniku obogaćenje znanja i njegovanje svojih sposobnosti u okrilju baštine. Različite radionice i seminari čak osposobljavaju polaznike da na povratku u svoju izvandomovinsko prebivalište, mogu prenositi stečeno znanje osnivanjem sekcija u svojoj sredini. Takva HMI kakovu nam je predstavila gđa Katarina Fuček je doista institucija koja će okupljati raseljene Hrvate, a najvažnije je što su u fokusu djeca i mladež iseljeničkih obitelji.

Odgovorima na nekoliko pitanja je gđa Fuček pojasnila još detaljnije opširan prikaz o radu HMI. Već u subotu nakon kratkog predaha ove dvije drage dame nastavljaju radom, jer počinje Trideseti-drugi folklorni festival u Bramptonu. Uz kratki oproštaj s nekolicinom članova AMCA-e, naše simpatične gošće su odhrlile kao proljetni dašak. ■

OTVOREN KLUB HBZ-A

Gradonačelnik Bandić otvorio je u prisutnosti mnogih gradskih uglednika nove klupske prostorije zagrebačkog odsjeka HBZ-a u Draškovićevoj 60.

Gradonačelnik Zagreba je nove prostore Zajednici obećao za nedavna posjeta Pittsburghu a ispunio u petak, 26. svibnja na radost više od 1200 članova zagrebačkog odsjeka. HBZ je nove prostorije dobio od Vladine ureda za upravljanje imovinom. Predsjednik Odsjeka, Zlatko John Čaldarević, tom prigodom je izjavio: "Otvorenje Kluba za nas je iznimna vrijednost, koja koristi jačanju suradnje SAD-a, Kanade i Hrvatske. Ovime smo vratili sjeme koji su naši pradjedovi odnijeli u Ameriku, gdje je u Pittsburghu 1894. osnovana HBZ". Zagrebački odsjek djeluje već osam godina, a članom mu je i sam gradonačelnik. Ako je suditi po pjesmi gradonačelnika, tajnika i potpredsjednika HBZ-a koja je popratila otvaranje, Odsjek Zajednice u Zagrebu čeka svijetla budućnost. Hrvatska bratska zajednica više od jednog stoljeća pomaže iseljenicima u očuvanju njihovog identiteta i kulture, a s domovinom ih već punih 55 godina povezuje Hrvatska matica iseljenika. Ravnateljica HMI, Katarina Fuček, prisustvujući svečanom otvorenju Kluba i čestitajući predsjedniku Čaldareviću, izrazila je zadovoljstvo zbog postojanja još jednog mjesta za okupljanje Hrvata, kako zajedničara tako i svih onih kojima je domovina u srcu. Svoj Folklorni festival, naime, HBZ je već održala u Zagrebu i u tome joj je HMI svaki put svesrdno pomogla. Ravnateljica Fuček izrazila je nadu u skori nastavak te dobre tradicije. Glavni predsjednik HBZ-a, Bernard Luketić, poslao je čestitku povodom otvaranja Kluba u kojoj, među inim, stoji: "Nova zgrada bit će važno stjecište za okupljanje članova Hrvatske bratske zajednice i ostalih gostiju koji će posjećivati Hrvatsku i sam grad Zagreb. To će ujedno biti spomenik mnoštvu iseljenika koji su se raselili po cijelom svijetu a čiji korijeni sežu u prekrasnu Republiku Hrvatsku. Hrvatska bratska zajednica je važan dio u životima mnogih Hrvata. Taj novi Hrvatski klub će uistinu još više povezivati sve nas koji se ponosimo našom etničkom baštinom i koji se i nadalje borimo za očuvanje naše prekrasne hrvatske kulturne baštine".

Uspjesi Zajednice, ovaj put u Zagrebu, na korist su, slažu se svi sudionici otvaranja, čitavom hrvatskom narodu.

Napisala: **Višnja Geoheli**

Vrhunac hrvatskoga zajedništva u Americi

Poslovni potez godine povukli su čelnici Hrvatske bratske zajednice i Hrvatske katoličke zajednice Amerike potpisujući u travnju 2006. u Pittsburghu sporazum o ujedinjenju tih dviju fraternalističkih organizacija, čiji se izvrsni rezultati, sudeći po financijskim pokazateljima, mogu očekivati u bliskoj budućnosti. Osiguravateljska misija obiju zajednica nije se očitovala samo u materijalnoj potpori Hrvatima nego se, uz brojne hrvatske kulturne, sportske i prosvjetne aktivnosti, iskazivala i u vrlo plodnoj humanitarnoj pomoći ugroženom čovjeku

Glavni odbornici Hrvatske bratske zajednice (HBZ) s predsjednikom Bernardom M. Luketicem na čelu i Hrvatske katoličke zajednice (HKZ) koju vodi predsjednik Melchior Mašina potpisali su 11. travnja 2006. u Pittsburghu sporazum o udruživanju tih dviju fraternalističkih zajednica u SAD-u, nakon što su tijekom prošle godine uspješno vodili pregovaračke aktivnosti i prihvatili kanadsko članstvo Hrvatske katoličke zajednice. Proces pridruživanja dviju zajednica uzlaznog je tijeka jer je čelništvo HBZ-a temeljito razmotrilo uvjete toga prelaska s predsjednikom HKZ-a Melchiorom Mašinom i tajnicom Antoinettom Starkey. Potpisani sporazum stupit će na snagu kad ga ovjere dvije zajednice i Insurance Departments Commonweatha, odnosno Osiguravajući odjeli države Indijane i Pennsylvanije u SAD-u.

- Hrvatska katolička zajednica postat će vrlo važan integralni dio Hrvatske bratske zajednice. To udruživanje znači vrhunac zajedništva hrvatske braće i sestara na sjevernoameričkom kontinentu. Zajedno ćemo izgraditi snažniju Hrvatsku bratsku zajednicu koja će još više pridonositi uspjehu hrvatske etničke zajednice na američkom kontinentu. Izražavam našu zahvalnost bratu Mašini i sestri Starkey na kvalitetnoj suradnji u pripremi elemenata predloženog sporazuma. Posebno pozdravljam njihovu želju da prihvate to udruživanje i njihovo prepoznavanje važnosti toga procesa za naše zajedničke interese. Udružujući se

Bernard Luketić, glavni predsjednik HBZ-a

s našom bratskom zajednicom, članovi HKZ-a jasno su nastavili svoje bratske ciljeve koji su na dobrobit našeg hrvatskog identiteta i naših hrvatskih ljudi. Kad se ovo udruživanje formalno-pravno finalizira kod mjerodavnih institucija, službeno ćemo objaviti prihvaćanje svih članova HKZ-a u HBZ. Nedvojbeno ocjenjujem kako je ovo, povijesno udruživanje na dobrobit našim hrvatskim obiteljima u Americi, izjavio je glavni predsjednik HBZ-a Bernard M. Luketić.

HKZ njeguje i razvija interese svojega članstva punih 85 godina, a HBZ nekoliko desetljeća dulje, točnije, punih 112 godina. HBZ danas ima 567 odsjeka i gnijezda, a, s obzirom na broj članova i veliku imovinu, ubraja se u veće bratske organizacije Amerike, čija snaga i danas izbija iz poriva za očuvanjem i razvija-

njem hrvatskih kulturnih i duhovnih posebnosti. Osiguravateljska misija obiju zajednica nije se očitovala samo u materijalnoj pomoći Hrvatima na sjevernoameričkom kontinentu i tek pridošlim sunarodnjacima nego se, uz brojne nacionalne kulturne, sportske i prosvjetne aktivnosti, iskazivala i u vrlo plodnoj humanitarnoj pomoći ugroženom čovjeku. Imovina Hrvatske bratske zajednice, prema zadnjem izvješću tamošnje državne revizije, iznosi 277.716,850 dolara za 2005. godinu u kojoj je zabilježila porast od 5,15 %, tj. više od 13 milijuna dolara u odnosu prema prethodnoj, 2004. godini. Obveznice koje čine 87,7 % ukupne imovine HBZ-a zadržale su svoju odličnu investicijsku snagu na američkom tržištu vrijednosnica.

- Hrvatska katolička zajednica/Cro-

Napisala: **Vesna Kukavica**

atian Catholic Union SAD-a i Kanade, utemeljena u Garyju (Inidana) 1921., izrasla je za vrijeme rane industrijalizacije na tradiciji američkoga fraternalističkog sustava prošloga stoljeća. Od početnih 15 ogranaka zabilježila je najveći rast sedamdesetih godina, kada je imala 16 500 članova. Početkom 21. stoljeća članstvo se uglavnom kretalo oko 8 000 članova, dok imetak HKZ-a iznosi više od sedam milijuna dolara. Službeno glasilo Naša Nada/Our Hope, koje uređujem dugi niz godina, izlazi od 1922. Pioniri HKZ-a davno su otišli. Grad Gary se promijenio, kao i drugi industrijski gradovi u Americi. Živimo u postindustrijsko doba. Mi kao katolici, i naša uvjerenja, danas nisu pod udarom radikala kao prije osamdeset godina. I sama se Katolička crkva stubokom promijenila od vremena osnutka HKZ-a. Katolički pokreti otprije stotinu godina danas su zastarjeli. No to ne znači da Crkva, Božji narod, može biti spokojna i dokona. "Živ katolički laik nije mrtav kamen", napisao je prije mnogo godina glavni idejni začetnik HKZ-a Zagrepčanin otac Dragutin Jesih. Potrebe i izazovi našega vremena drukčiji su od onih pionira HKZ-a i naši odgovori moraju biti adekvatni ako želimo ostati vjerni svojim kršćanskim idealima. Vjerujem da će udruživanje HKZ-a i HBZ-a ponovno rasplamsati ljubav i duh njihovih utemeljitelja i sjajnim plamenom privući nove naraštaje, optimistično je istaknuo glavni predsjednik HKZ-a Melchior Mašina.

Optimizam potkrepljuju i statistike. Naime, tijekom 2005. u Zajednicu je

učlanjeno 1 006 novih članova pa su tako do kraja te godine uknjižena 42 milijuna dolara novoga životnog osiguranja. Zajednica je, te godine, u dividendama članstvu isplatila 637 055 dolara. Službeno glasilo Hrvatske bratske zajednice, koje izlazi dulje od stoljeća, dvojezični englesko-hrvatski tjednik Zajedničar dolazi u više od 31 000 hrvatskih obitelji na sjevernoameričkom kontinentu i ubraja se u najtiražnije iseljeničke novine u svijetu.

- Vjerujem da su mnogi članovi Hrvatske katoličke zajednice zabrinuti zbog toga što je baklju bratskog identiteta u ovoj tranziciji preuzela HBZ, no uvjeravam sve članove i odbornike HKZ-a da duh hrvatskoga katoličkog identiteta neće biti izgubljen. Svi smo mi Hrvati koji zajedno rade za naše naslijeđe, vjeru i hrvatski identitet. Veze fraternalizma premostit će sve prepreke u našim različitostima i pouzdano nas voditi našem zajedničkom uspjehu. Otkako sam postao predsjednikom HBZ-a, propagirao sam zajedništvo među našim članovima i među svim hrvatskim ljudima. Radili smo s odlučnošću da otklonimo sva velika neslaganja među našim članovima i pronašli smo kompromis u mnogim slučajevima kad su pojedinci imali različita mišljenja i vizije u vezi sa smjerom kojim bi naša Zajednica trebala ići. Imali smo dosad nezabilježenu harmoniju u redovima naše HBZ, koja je rezultirala uspjesima o kojima drugi još sanjaju. Zajedništvo je prevladalo čineći našu bratsku zajednicu snažnijom i zdravijom za sve nas, zaključio je Luketich.

Spekulacije o zastarjelosti fraternali-

stičkog sustava stvorenog u vrijeme rane industrijalizacije Amerike u okrilju velikih doseljeničkih zajednica uglavnom iz Europe (Poljaci, Česi, Hrvati, Mađari...) nejake su argumentacije. Nitko danas, ili u bliskoj prošlosti, ne pristupa tim udrugama radi osiguranja, nego stoga što one nude nešto što se novcem ne može kupiti. One su promicatelj etničkih, a u slučaju HKZ-a i HBZ-a, i vjerskih tradicija. One su vodiči do njihovih etničkih korijena i povijesti, kako hrvatske, tako i američke. Činjenica je da je fraternalizam kao dio američke gospodarske povijesti uvijek nastojao uhvatiti korak s vremenom i osuvremeniti svoje poslovanje, što se zorno može pratiti kroz poslovne poteze Nacionalnog bratskog kongresa Amerike (NFCA), čija je dugogodišnja članica i Hrvatska bratska zajednica. National Fraternal Congress of America (NFCA) s tradicijom od 120 godina danas okuplja 76 bratskih organizacija iz SAD-a i Kanade, koje povezuju više od 10 milijuna ljudi. Članice kongresa NFCA's raspolažu s 315 bilijuna dolara aktivnog životnog osiguranja. Bilo kako bilo, poslovni i društveni ugled Hrvatske bratske zajednice SAD-a i Kanade iz dana u dan raste jer njezini volonteri s la-koćom osvajaju godišnji poslovni cilj koji se ogleda u prodaji najmanje 25 milijuna dolara novoga životnog osiguranja, a, s obzirom na financijske pokazatelje, taj je cilj gotovo ostvaren u manje od šest mjeseci godine 2006., jer je početkom svibnja u HBZ-u bila uknjižena impresivna svota od 24,160.224 dolara prodanoga novog životnog osiguranja. ■

CRKVA

WASHINGTONSKI NADBISKUP U ZAGREBU PREDVODIO MISNO SLAVLJE

Na dan Majke Božje od Kamenitih vrata (31. svibnja 2006.), zaštitnice Grada Zagreba, u prepunoj zagrebačkoj katedrali misno slavlje, kao i procesiju do Kamenitih vrata, predvodio je kardinal Theodore Edgar McCarrik, nadbiskup washingtonski. Rekao je da je on dobar prijatelj kardinala Bozanića i da ga poznaje još otkada je bio biskup krčki. Poznao je i kardinale Franju Šepera i Franju Kuharića. Želio je doći u Zagreb vidjeti odakle dolaze Hrvati kojih ima dosta u njegovoj biskupiji i da se pomoli na grobu blaženoga Alojzija Stepinca. Istaknuo je da je naš narod hrabar i da smo mi Hrvati njemu osobno i ljudima u Americi primjer vjernosti Bogu. Na kraju dodao da nas voli i zamolio da se molimo za njega.

(Matija Maša Vekić)

Nadbiskup washingtonski, kardinal Theodore Edgar McCarrik

Američko odličje stiže NAKON 65 GODINA

Medalju časti na Enterpriseu primio je brigadir HV Srećko Erceg

U četvrtak 18. svibnja u blizini Splita, na američkom nosaču zrakoplova USS Enterprise, brigadir Hrvatske vojske Srećko Erceg primio je Kongresnu medalju časti – najviše američko odličje – kojom je prije više od pola stoljeća američki predsjednik Franklin Delano Roosevelt odlikovao njegova pretka Petra Tomića Hercega. Petar Tomić Herceg bio je američki mornar u vrijeme japanskog napada na Pearl Harbor 7. prosinca 1941, kada je, po cijenu vlastita života, spasio posadu od sigurne smrti. U službenom

Napisala: **Goran Vežić**

obrazloženju odlikovanja stoji da je Tomich Herceg, shvativši da će brod USS Utah zbog jakih napada potonuti, ostao na svojem položaju u strojarnici sve dok se nije uvjerio da su bojleri osigurani, te da je sve osoblje napustilo strojarnicu. Žrtvujući vlastiti, spasio je živote svojih suboraca i brod. Petar Tomich Herceg rođen je u Prologu u Hercegovini, u selu sa 120 kuća, nedaleko od Crvenog Grma, graničnog prijelaza s Hrvatskom. Danas su stanovnici Prologa ponosni na svojeg heroja, pogotovo stoga što su mnogi i rodbinski povezani s njim: "Pa jesmo, ponosni smo ... on je moj rod, moga djeda brat. Kako ne bismo bili ponosni?!" kaže jedan mještanan, a drugi dodaje: "Pa to

smo dugo očekivali ... i dočekali". Osamdesetdvogodišnjem Dragi Hercegu američki je heroj bio stric i poočim: "Godine 1911. otišao je u Ameriku. Radio je jedno vrijeme u Fordu, ali je ostao bez posla i javio se u mornaricu. Kad je počeo rat, poginuo je 1941. Spasio je američku posadu na tom brodu".

Medalja časti – jedina još neuručena iz prošloga stoljeća – nakon 65 godina doći će do obitelji Herceg. Žena Petra Tomića Hercega, Anica, umrla je ne znajući da joj je muž skončao život herojskom smrću. "Pedeset i dvije godine ga je čekala i uvijek bila u nadi. Ona je uvijek govorila: Doć' će on, on će doći. Ona je uvijek jabila tu nadu", kaže nam Dragi-

na žena Ruža. Za grob heroja Tomicha Hercega ne zna se. "Pa jesu li ga našli ti ronionci koji su ronili i tražili ga, na znam pa mi sada ne znamo za njegov grob", kaže Ruža Herceg.

Petar Tomić Herceg otišao je 1911. u Ameriku trbuhom za kruhom. Prošlo je gotovo čitavo stoljeće, a stvari se u njegovu Prologu nisu bitno promijenile: ljudi još odlaze, kaže nam Drago Herceg. "Za mlade ljude nema zaposlenja", kaže on, a njegova supruga dodaje: "Tko ima posao – radi, tko nema – zemlja je u ledini.

Gotovo svačija je u ledini, jer nema računa ulagati u nju. Treba više ulagati nego što dobiješ." Obitelj Herceg uzbuđeno je dočekala dan priznanja za herojstvo Petra Tomića Hercega. Medalju časti 18. svibnja na američkom nosaču zrakoplova USS Enterprise primio je brigadir Hrvatske vojske Srećko Erceg, najmlađi sin Drage Hercega, ali njegov otac smatra da ta medalja ne pripada samo njima. "Mislili da ta Medalja časti nije samo za mog sina, nego za cijeli hrvatski narod, koji treba biti ponosan. ■

Petar Tomić Herceg, junak Pearl Harbora

TOMICH, PETER

Peter Tonich was born in Prolog, Austria, on June 3, 1893. He enlisted in U. S. Army at Fort Solcum, New York, on June 6, 1917, and served with the 12th Company, 3rd Training Battalion, 154th Depot Brigade, Camp Greene, North Carolina, and also with Company L, 47th Infantry, Camp Greene, North Carolina. He was honorably discharged January 13, 1919. Tonich was naturalized at Charlotte, Mecklenburg County, North Carolina, on October 10, 1918. He enlisted in the U. S. Navy at Newark, New Jersey, on January 23, 1919, at which time his name was recorded as Tonich. Later he used the name Tomich in signing official papers. Tonich (Tomich) served continuously in the Navy from the time of his enlistment and was advanced through the enlisted ratings to that of Chief Watertender on June 4, 1930. Tonich (Tomich) was serving aboard the USS UTAH at Pearl Harbor when the Japanese attacked the Fleet on December 7, 1941, and was killed in that action. For his heroism on this historic occasion he was awarded the Medal of Honor, posthumously, by the President of the United States, with the following citation: Medal of Honor "For distinguished conduct in line of his profession and extraordinary courage and disregard of his own safety during the attack on the Fleet in Pearl Harbor, Territory of Hawaii, by the Japanese forces on December 7, 1941. Although realizing that the ship was capsizing, as a result of enemy bombing and torpedoing, he remained at his post in the engineering plant of the USS UTAH, until he saw that all boilers were secured. and all fire room personnel had left their stations, and by so doing he lost his own life." He was also awarded the Purple Heart Medal, posthumously. In addition to the Medal of Honor and the Purple Heart Medal, Tonich (Tomich) was entitled to the American Defense Service Medal, Fleet Clasp, the Asiatic-Pacific Area Campaign Medal, and the World War II Victory Medal. A Destroyer Escort vessel, the USS TOMICH, DE-242, was named in his honor.

US WAR HEROES OF CROATIAN DESCENT: PETER TOMICH

UNCLAIMED MEDAL OF HONOR

by Adam S. Eterovich

There are only two Medals of Honor in American history that are not claimed because a next-of-kin could not be found, one in the Indian Wars and Peter Tomich at Pearl Harbor, Hawaii on December 7, 1941. He died a hero on the battleship Utah. His next-of-kin, John Tomich in Los Angeles, could not be found and the Navy dropped the matter as his records simply stated born in Prolog, Austria. So, for 60 years the Navy, Medal of Honor Society and the Croatian community did nothing thru no fault of their own. Approximately 15 years ago (1985) I asked a journalist, Vjekoslav Krsnik, from Split, Croatia to visit Mali and Veli Prolog in Dalmatia and Prolog in Hercegovina and ask for the names Tonic and Tomich and since these were small places, we should turn up something. To our surprise no Tonic-Tomic originated in Mali or Veli Prolog, but at Prolog in Hercegovina. Vjekoslav found that Tonic was the Clan Name for Herceg. We had found our hero, his birthplace and his Croatian nationality. We obtained birth and other records from Prolog which was extremely useful. Admiral J. Robert Lunney of New York has probably contributed more than anyone in his help to present to the proper naval authorities adequate proof that we do have a next-of-kin. Last year he traveled to Prolog to view the original Church and Civil records. We also wish to thank my good friend Don Chvarak, a Croatian American War Veteran, of Texas, Admiral Robert A. Rosen, Senators Robert G. Torricelli and Max Cleland. Also special thanks to Mato Herceg here in California and a Vietnam Veteran, a native of Prolog, who updated and uncovered new documentation and president Bernard Luke-tich of the Croatian Fraternal Union for graciously publishing material on Peter Tomich in the Zajednicar. The Navy is confused because of "Prolog, Austria"; Tonich changed to Tomich, then being advised that the name is really Herceg and that he is a Croatian from Hercegovina that had been Turkey in his father's lifetime. We are pleased to report to have found a direct relative of the next-of-kin, now deceased, his grandson, Srećko Herceg a Lt. Col. in the Croatian Army living in Split, Dalmatia. He received five medals for valor in battle against Serbian forces in the late war in Croatia. We also have a relative, Mato Herceg, living in California.

I would like this Medal to be deposited at the Croatian Fraternal Union Museum in Pittsburgh.

P.S. On May 18th 2006 on board of the "USS ENTERPRISE" anchored near Split, in the presence of the American and Croatian civil and military dignitaries, commander of American Naval Forces for Europe Admiral Henry Ulrich handed over the Medal of Honor to the family of Peter Tomich Herceg. The Medal was received by retired Croatian Army Lt. Col. Srećko Herceg.

(The Editor)

U KUĆI GOVORIMO SAMO HRVATSKI

Troje djece Miljkovih: Matej, Krešimir i Angela, iako rođeni u JAR-u, učeći jezik i običaje, gledaju na Hrvatsku kao na svoju domovinu

Ponovni posjet Johannesburgu pružio mi je mogućnost upoznati još više naših iseljeničkih obitelji koje su na južnoafričkom dijelu kontinenta pronašli drugi dom. Jedna je od njih i obitelj Miljak, koja bi se uistinu mogla nazvati uzornom hrvatskom obitelji i koja u tuđini njeguje i brižno čuva hrvatske korijene.

Glava obitelji Ivan Željko Miljak rodom je iz Unešića, a domovinu je napustio godine 1977., nakon posjeta Južnoj Africi u kojoj je ostao do današnjih dana.

- Nepoznavanje jezika otežavalo mi je prilagodbu i uklapanje u sustav i upoznavanje običaja i kulture ovoga naroda. U to vrijeme glavno okupljalište Hrvata bila je crkva u kojoj se misa služila na hrvatskom jeziku. Crkva i privatni domovi tamošnjih Hrvata bile su nam kutak domovine - iskreno će naš sugovornik.

Ovaj uspješni poslovni čovjek danas radi kao generalni direktor tvrtke Wetback Contracts (PTY) LTD koju je osnovao 1991. godine. "Vodim poduzeće koje se bavi izgradnjom pogona za petrokemijsku i kemijsku industriju, za rudnike i rafinerije plemenitih metala i za termoelektrane. Od samog početka partner mi je Hrvat Franjo Anić, te poslije njegov brat Dani.

Zapošljava i do 750 radnika", pojašnjava Željko, koji je uz odgovoran posao u tvrtki uspio završiti studij industrijske psihologije i menadžmenta na Unisa sveučilištu u Pretoriji. Uz to je i predsjednik Župnog vijeća, te predstavnik HSK za JAR. Također je i član odbora za ulaganja u domovinu. "Ideja nam je okupiti što više članova i zajedničkog

Obitelj Miljak na okupu

ulaganja, kako bi se svakom pojedincu pružila prigoda sudjelovanja u izgradnji domovine nam Hrvatske", veli Željko. Uzrečica kako iza uspješnog čovjeka stoji njegova supruga može se primijeniti i u ovom slučaju. Supruga Marina je uistinu stup obitelji u kojoj su još i troje djece: Matej, Krešimir i Angela. Supružnici ih s naporom uče hrvatski jezik i običaje, a redovito pohađaju vjeronauk i svetu misu..

"S ponosom mogu reći da naše troje djece, iako rođeni u JAR-u, gledaju na Hrvatsku kao svoju domovinu. Od najranijih dana učimo ih našim običajima, družimo se s drugom hrvatskom djecom, a kod kuće govore samo hrvatskim jezikom i slušaju hrvatske pjesme. Strastveni su navijači hrvatskog sporta, najviše nogometa", kaže Marina koja zbog obiteljskih obveza ima malo slobodnog vremena. No, način života, te sama ograničenost kretanja zbog nesigurnosti i vrlo visokog kriminala za nju su najveći nedostaci u JAR-u.

Hrvatsku obitelj posjećuju najmanje jedanput godišnje i tada, kako kažu, uživaju u svakom trenutku ondje provedenom. "Tako nam mnogo znači vidjeti hrvatski barjak kako vijori, taj tako drag osjećaj druženja s našim ljudima, ti običaji, i iznad svega osjećaj slobode na svome. Ta emocija može se osjetiti samo u Hrvatskoj", iskreno će Željko koji sa suprugom ozbiljno razmišlja o povratku u domovinu. Razradili su i program u kojemu su naznačeni vrijeme povratka i potrebna priprema koju do tada trebaju napraviti. Nadaju se kako će uvjeti biti odgovarajući za ostvarivanje tih ciljeva. "Hrvatska je perspektivna zemlja, puna prirodnih ljepota i prigoda za uspješan rad. Ono što nas je otjeralo iz domovine sada smo svladali i treba nam rasti težnja za povratkom i izgradnjom domovine u "raj na zemlji", a to moramo učiniti u što većem broju i zajedništvu", odlučno će Željko Miljak koji će zajedno s obitelji svoj hrvatski san, zasigurno, odsanjati u domovini. ■

Napisala: **Željka Lešić**

Ples s partnericom u baletu "Romeo i Julija"

Kada je prošle godine na pomoćnoj pozornici berlinske Staatsoper završena glazbeno-plesna izvedba predstave «Ausziehen, ausziehen!» u kojoj je jednu od glavnih uloga nosio Darko Radosavljev, pomislili smo: «Ovo ćemo dijete u budućnosti, sigurno, gledati i na kojoj glavnoj pozornici!». I na to nije trebalo čekati previše dugo. Djelo koje su tada suradnjom Staatsoper i Universität der Künste ostvarili mladi i nadareni polaznici baleta i učenici berlinske Askanische Gymnasium, režirano je i postavljeno na scenu upravo prema ideji Darka Radosavljeva. Uspjelu scensku izvedbu tada je pogledala i koreografkinja Nadja Raszewski i 17-godišnjem Darku, inače polazniku 11. razreda gimnazije i baletne škole Royal Academie, ponudila suradnju na novom projektu. Tako je taj sedamnaestogodišnjak, vrijedno radeći i pun poleta, osvanuo na glavnoj pozornici berlinske Komische Oper u neobičnom plesno-glazbenom hiphoperskom projektu «Cosi fan tutti» ili u prijevodu «Tako rade svi». Premijerna večer, kao i dvije iduće, bila je rasprodana do posljednjega mjesta. U vrlo uspješnoj izvedbi i modernoj priči o ljubavi u kojoj, prema riječima redatelja Felixa Strassera, «nije bilo lako kombinirati klasičnu operu

PLES - TO JE MOJ ŽIVOT!

Svladavajući u hodu i osobne drame, baka Antonija je u nenadano nastali mrak života Darka Radosavljeva unosila svjetlost.

s modernim hiphoperskim izrazom», Darko Radosavljev je plesač kojeg u svakome trenutku primijetite između desetaka drugih. Darko je na pozornici doma. Tu je njegov svijet. - Ta nadarenost za ples rano se mogla primijetiti kod Darka - čuli smo od Darkove bake Antonije Krizmanić. A baka Antonija je za Darka i - majka. U neobičnoj, za jedno dijete teškoj i fatalnoj priči, Darko Radosavljev se, nakon tragične smrti roditelja od strujnog udara, kao dvoipolgodisnjak našao u Berlinu kod bake Antonije Krizmanić. Svladavajući u hodu i osobne drame, baka Antonija je u, nenadano

nastali mrak dječakova života, unosila svjetlost.

- U to vrijeme smo pri Hrvatskoj zajednici u Berlinu imali vrlo uspješno kazalište "Marin Držić". I Darko je bio stalno uz nas dok smo, prema koreografiji Jasne Vlahov, pripremali novi kazališni komad. U gostima je upravo bio naš Antun Šoljan kada je Darko kao trogodišnjak zatražio "publiku za svoj show". Šoljan je rekao: Pa dajte da vidimo što je to dijete priredilo. A kada je Darko "otplesao", rekao je: To je dijete je "mali đavo". Ali je od Boga poslan - ispričala nam je nakon premijerne večeri u Komische Oper Antonija Krizmanić, vidno uzbuđena i brižna jer je unuk plesao pod jakom prehladom.

A upravo je Darkova baka vrlo zaslužna za to da se njegova darovitost tako lijepo razvila. - U to sam vrijeme svakodnevno prolazila pokraj jedne baletne škole i oklijevala sam ući s djetetom unutra. Kad sam se napokon ohrabrila, tamo u Royal Academie su rekli: Mali ostaje ovdje!

Od tada je prošlo gotovo četrnaest godina, a opijenost i obuzetost Darka Radosavljeva glazbom i plesom nije ništa manja no prije. "Ples, to je moj život!", kaže Darko. Pozornica je mjesto gdje kroz ples bolje izražava senzibilitet i otvorenost nego u stvarnom životu. Sreća je što je uz dijete bio netko tko je na vrijeme primijetio i poput bake Antonije svim srcem podupro taj dar Božji. «Cosi fan tutti» u berlinskoj Komische Operi je svladana. Bit će tu, na obostranu radost, još glavnih pozornica i premijera u plesaćkome životu našeg Darka Radosavljeva. ■

Mladi Darko Radosavljev sa svojom bakom Antonijom Krizmanić

Napisala **Sonja Breljak**

“Vidim da je hrvatski jezik poput slapa...”

“Priateljela sam s mnogim argentinskim književnicima raznorodnih poetika i političkih pristupa. Mene je zanimala poezija, ne politika. Njihovo je pjesničko djelo bilo dosta angažirano. Za razliku od mogega, jer ja uvijek pišem svoju sudbinu”

Iz dostupne kratke biografije Slavice Kontarić-Matutinović doznajemo tek nekoliko činjenica – da se 1949. našla u Argentini, 1954. počela surađivati u književnim časopisima, 1964. objavljuje prvu zbirku pjesama na španjolskom jeziku, 1966. vraća se u domovinu. Prevoditeljica, pjesnikinja, članica Društva hrvatskih prevoditelja. I malo i dosta, ovisno o tome što tražimo. Ako želimo znati vanjske događaje i datume, onda je malo, no tražimo li dublje, odraze života, tragove, refleksije, relevantno će nam biti nešto drugo – knjige koje su sve to sabrale u jedno. Tada nam je bitna spretnost kojom iz jednoga jezika prevodi u drugi, životno iskustvo i književno znanje te nadahnuće kao potreban alat za to.

Iako dajući prednost ovom drugom, književnom stvaranju, u ovom ćemo slučaju ipak upotpuniti biografiju te pitati i o ljudskoj sudbini Slavice Kontarić-Matutinović.

Gospođo Kontarić-Matutinović, Vaš se životni put u jednom dijelu, četrdesetih godina prošloga stoljeća, podudara s egzodusom hrvatskoga naroda. Možete li nam ispričati svoja sjećanja na tu epizodu svojeg života koja je potrajala gotovo dvadeset godina.

— Dvadeset i jednu. U svibnju 1945. godine zajedno sa suprugom, hrvatskim vojnikom, morala sam otići iz Zagreba kao i mnoštvo drugih Hrvata. Naime, pozvani smo da krenemo put Austrije kako bi se predali Englezima s uvjerenjima da se vraćamo kući za osam dana. Dvoje naše djece čuvali su moji roditelji. No, događaji su išli sasvim drugim tijekom, pa je moje putovanje trajalo

— umjesto osam dana - dugu dvadeset i jednu godinu. Prošli smo Sloveniju, Klagenfurt... Odatle su nas Englezi odveli u logor u Italiju u Santa Fe, gdje smo razdvojeni na muški i ženski logor živjeli šest mjeseci. Nakon toga su nas vratili u Campo di Fermo, gdje smo ostali četiri godine i u tom razdoblju u logoru dobili dijete. Odatle su nas odveli u hotel za emigrante, a potom smo određeni za Argentinu koja je bila otvorena za useljenike. Tamo je živjelo i radilo dosta Hrvata.

Bilo je teško, dvije su kćeri ostale u Hrvatskoj, strahovali smo da im se što ne dogodi, a mali sin, rođen u logoru u Italiji, umro je u Argentini. Suprug je radio u jednom ministarstvu kao i mnogi naši intelektualci.

U to je vrijeme Argentina bila bogata država. Svi su dolazili u Argentinu. Ipak, kad sam shvatila da se suprug i ja nikada nećemo moći vratiti u domovinu, proživljavala sam teške krize. No, budući da sam se ja smjela vratiti, a suprug nije, to sam i učinila 1966. te nakon dvadeset i jedne godine zagrlila kćeri i roditelje.

Prevoditeljica ste i pjesnikinja. Desećelima pretaćete iz jedne jezične riznice u drugu – sa španjolskog u hrvatski i obratno. Vaše bavljenje književnošću počelo je upravo u Argentini. Kako je započeo Vaš književno-prevodilački rad?

— U Argentini sam se školovala te naučila i zavoljela španjolski jezik. Najprije sam svoje pjesme objavila u jednom argentinskom književnom časopisu, a potom zbirke poezije “Tiempo sin Forma” i zbirku “bez naslova” s crtežima Zdravka Dučmelića. Bile su lijepo primljene. Nakon povratka u domovinu objavila sam još tri zbirke na hrvatskom jeziku “Zapažanja”, “Harlekin” i “Pjesme”.

Suradivala sam u više književnih časopisa, u “Kolu”, “Republici” i “15 dana”, na radiju i televiziji te nastavila svoje veze s Argentinom kao dopisnik časopisa “Hoy en la Cultura”. Prevela sam na španjolski knjigu “Umjetnici tamnog sjaja” Dražena Neimarevića čije je to bilo prvo izdanje, a objavljeno je u Barceloni. Priateljela sam s mnogim argentinskim književnicima raznorodnih poetika i političkih pristupa. Mene je zanimala poezija, ne politika. Njihovo je pjesničko djelo bilo dosta angažirano. Za razliku od mogega, jer ja uvijek pišem svoju sudbinu.

Zanimljivo je u to vrijeme bilo Vaše hrvatsko društvo?

— Da, najviše sam se družila s pjesnikom Viktorom Vidom. Bili smo prijatelji. Vidjela sam ga malo prije njegove smrti zbog koje sam bila jako razočarana. Priateljela sam sa slikarom Zdravkom Dučmelićem, pedijatrom Zdenkom Borasom i Mirom Borasom koji je pisao pjesničke aforizme.

Vaš izbor i prijevod poezije pod naslovom “Pjesnici gole slobode” sa španjolskoga i portugalskoga jezika izašla je 2004., a knjiga proze “Venezuelanske priče” 2005. u izdanju Euroknjige. Koliko je trajao taj opsežni i zahtjevni posao?

— Godinama. Dobivala sam književne časopise iz Argentine te pratila južno-američke književnike, čitala, odabirala djela i autore i prevodila. Probrala sam ono što se meni sviđa te tako predstavila južnoameričke narode i njihove književnosti.

Uz poznata imena, donosite i niz drugih manje poznatih ili nepoznatih čija misao obogaćuje našu prijevodnu

Pjesnikinja i prevoditeljica
Slavica Kontarić-Matutinović

literaturu. Spominjete riječ magično. Što je to magično u književnosti koju istražujete?

— Magično je to potpuno individualno, to kako Stvoritelj svakoga drukčije nadahne. Magično je spoznati da smo toliko različiti. Magična je vjerodostojnost djela kao slika vremena i duhovnih prilika. Kroz književnost otkrivamo druge osobne svjetove i kulture. Putem južnoameričke književnosti otkrivamo narode i povijest. Tu su indijanski pjesnici, honduraški, dominikanski, čileanski, paragvajski, brazilski... U njihovim se djelima osjećaju slojevi starih i novih kultura. Zbirka "Pjesnici gole slobode"

prezentira od rodoljubne, religiozne do angažirane pjesme - kakve ja nikada nisam pisala. Ja sam pisala o svojim osjećajima, o užasu koji sam proživjela i o tuzi koju sam nosila.

Južnoameričke pripovijetke imaju kratku akademsku povijest tek nekoliko desetljeća, iako nastaju stoljećima. One govore o nacionalnim kulturnim granicama koje su uspostavljene na južnoameričkom kopnu, o nacionalnim osobitostima i kulturama; one su realistične i poetične, svaka u skladu s razvojem svojeg naroda.

Magično je i ono tajnovito u umjetničkom djelu što nas spaja.

Prevoditelji kažu da je prijevodna književnost zrcalo prevoditelja i hrvatskoga jezika. Potvrđuje li i Vaše iskustvo prevođenja to mišljenje o ljepoti i bogatstvu materinskoga jezika?

— Hrvatski jezik je bogat u književnim djelima. Ne na ulici. Upravo prevodim poeziju Stijepe Mijovića Kočana na španjolski i vidim da je hrvatski jezik poput slapa. Volim Slavka Mihalića zbog poezije, Zvonimira Goloba... prevodila sam i Josipa Severa.

Sve nijanse misli i raspoloženja mogu se sa španjolskoga prenijeti u hrvatski. No, umjesto "prijevod" volim reći "pre-pjev". Naime, prevoditelj ne traži tek riječ za riječ, nego također daje sebe prevedenom djelu odabirom odgovarajuće riječi - jer ih je najmanje pet ponuđenih - stiliziranjem tona, traženjem pjesničkova raspoloženja, ulaženjem u autorov svijet itd.

Vaša umjetnička priroda realizira se u izvornim umjetničkim djelima - u poeziji te u prijevodima. Stvarate i na jednom i drugom jeziku istodobno. Kakva je razlika između stvaranja na materinskom i posvojenom jeziku?

— Pisala sam na španjolskom, ali sam uvijek znala da sam ponikla iz hrvatskoga jezika, da sam Hrvatica. Moji su korijeni hrvatski, moji predci... U Argentini sam se školovala. Zato sam se lakše izražavala na španjolskom, ali moji su osjećaji u hrvatskom.

Kakve su Vaše veze s hrvatskim književnicima danas?

— Najdublje su moje veze s njihovim djelima. Znam reći da imam vrsno društvo pjesnika i pripovjedača. Iako se zapravo malo družim, uz ono što čitam ili prevodim nikada nisam sama.

Pred Vama su veliki planovi.

— Da, u tijeku je prevođenje poezije Stijepe Mijovića Kočana na španjolski, što je velik posao. Uz to, uskoro će se i moje prve dvije zbirke - objavljene u Argentini na španjolskom - sada pojaviti u dvojezičnom izdanju.

Konačno će svjetlo dana ugledati i knjiga poezije Zvonimira Goloba u dvojezičnom izdanju; tako im uzvraćamo i prezentiramo bogatstvo hrvatskoga jezika i književnosti.

No, bila bih zadovoljnija da se poezija više tiska i više čita. ■

Autorica knjige s promotorima
na predstavljanju knjige u HNK

Povratak iz Afrike kao nadahnuće

Roman "Proročice" drugi je roman hrvatske iseljenice Darije Perković koja već dvadeset sedam godina živi i radi u izvandomovinstvu. U Trstu živi od godine 1977. i izuzetno je aktivna u tamošnjoj hrvatskoj zajednici

U zagrebačkom HNK-u u srijedu 31. svibnja svečano je promoviran roman "Proročice" autorice Darije Perković, hrvatske iseljenice iz Trsta. Nakladnik knjige je Grafički mozaik d.o.o. U prelijepom ambijentu predstavljanju su nazočili istinski zaljubljenici autoričine pisane riječi iz Zagreba, kao i mnogobrojni prijatelji iz Italije i Švicarske. Među mnogobrojnom publikom bilježimo nazočnost uglednoga hrvatskog glumca Špire Guberine, pjevača Ive Pattiere, kao i autoričinih kolegica iz uspješnih manekenskih dana, Nade Abrus, Branke Habek, Katje Markotić i drugih.

O ovom, drugom po redu, autoričinu romanu, "Proročice", nadahnuto su govorili urednica ovoga vrijednog uratka Andrea Jureković, te ugledni Božo Rudeš, dok je na kraju svima zahvalila autorica Darija Perković.

- Roman "Proročice" priča je o isprepletanju fizičkog i duhovnog putovanja

ispripovijedana nelinearno, nizom lirskih digresija koje funkcioniraju kao priča u priči – istaknula je urednica knjige Andrea Jureković.

Tom je prigodom urednica knjige nazočne upoznala s dojmljivim, snažno ispisanim sadržajem romana Darije Perković. "Kroz svijet glavne junakinje, mlade žene koja fizički putuje iz Cape Towna u Zagreb, autorica nas vodi sentimentnim tonom začinjjenim proustovskim

reminiscencijama preko kojih nam dočarava dramatične doživljaje i dojmljiva spiritualna iskustva koja su njezin život obogatila novom duhovnom spoznajom, a sve uokvireno intrigantnim susretima s dvjema proročicama", pojasnila je sadržaj knjige. Upravo te dvije proročice, jedna u Zagrebu, a druga u Cape Townu, iščitale su autoričinu sudbinu, najavljujući joj pritom odlazak u izvandomovinstvo i povratak u domovinu zbog obiteljskih razloga.

"Knjigu sam posvetila svojemu ocu i ovo je dug koji sam u sebi osjećala prema njemu. Bila je to moja potreba da mu iskažem ljubav, jer sam se zbog njega i vratila iz JAR", napomenula je autorica knjige, istaknuvši kako ju je neprisutnost oca koji je godinama izbivao iz Hrvatske, njezin odlazak u Italiju, a potom i u JAR, inspirirao da napiše ovaj potresni roman.

Naime, autoričin povratak u domovinu uslijedio je nakon vijesti o teškoj očevoj bolesti koju je odmah po dolasku u JAR predvidjela proročica iz Cape Towna. "Morat ćete se vratiti odakle ste došli, iako Vam je Afrika prirasla srcu. Vratit ćete se zbog velike žalosti, ne odmah, ali vrlo brzo", rekla joj je proročica prigodom slučajnog susreta.

Darija Perković najavila je novi roman, koji je već započela pisati i koji nema veze s Afrikom.

- Zaista sam zahvalna gospodinu Vjekoslavu Tomašiću, bivšem veleposlaniku u Trstu koji je okupio tamošnje Hrvate i formirao literarnu radionicu u koju sam i ja bila uključena. Zahvalna sam mu za sve, jer je od tada sve krenulo i započeo je moj literarni rad", istaknula je autorica knjige Darija Perković koja već 28 godina živi i radi u izvandomovinstvu. ■

Darija Perković prigodom
posjeta HMI-u

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Žorži Paro, iz dokumentacije Darije Perković**

Nismo svjesni bogatstva koje imamo

Poslu, čini se, nikad kraja. Narudžbi ima, no do materijala i drugih potrebnih stvari za šivanje nošnji u Hrvatskoj se teško dolazi. To im umnogome otežava rad, no Tamara se ne predaje. Uz suprugovu pomoć, razvija svoj obrt prema već pomalo odsanjanom snu: tvornici narodnih nošnji

Ugotovo 20 godina bavljenja folklorom upoznala sam donekle bogatstvo narodnih nošnji u nas, ali i veliku potrebu da se to bogatstvo očuva. Šteta koliko je uništeno nošnji jer ljudi nisu to znali cijeniti pa su ih bacali i prodavali ni za što, a u prošlom ratu to je bogatstvo i sustavno uništavano. Već nekoliko godina proučavam i bavim se izradbom dijelova i kompleta nošnji, uz stručnu pomoć etnologa i istraživanja s terena. Osim šivenih i vezanih, napokon se mogu naručiti i tkane nošnje. Po donesenom uzorku ili po slikama moguće je rekonstruirati i napraviti nove komade i komplete nošnji. Do sada je u našem obrtu izrađeno nošnji iz svih krajeva, od mora, otoka Krka, preko Like, Korduna, okolice Karlovca, pa preko Zagorja, Međimurja, zagrebačke okolice, Bilogore, Podravine i Turopolja. Također popravljamo stare dijelove nošnji, obavljamo štopanja i sakoa i, ako je potrebno, ponovni vez. Pokušavam spasiti od zaborava blago koje propada, zaključila je Tamara Krklec Čvangić, vlasnica Krojačkog obrta "Ma – La" koji se bavi zanimljivim i nadasve vrijednim poslom: izradbom narodnih nošnji.

Kao dugogodišnji folkloras (aktivna i danas, pleše od 1982., a od kraja 80-ih s prekidima vodi dječju folklornu grupu u HKD-a "Braće Radića" u Novom Zagrebu) Tamara se susreće sa stalnim nedostatkom narodnih nošnji koje su potrebne za rad društava.

- Budući da sam godinama u krojačkoj struci, ideja da se počnem baviti izradbom narodnih nošnji došla je kao nešto sasvim prirodno nakon toliko godina u folklornim vodama. Osim talenta i volje za ovaj je posao potrebno i znanje, pa sam stoga polazila na svaki tečaj, seminar ili školu na kojoj se moglo steći znanje kako se mogu i moraju šivati i vesti narodne nošnje, istaknula je Tamara.

U tri godine koliko radi obrt "Ma-La"

u njenoj radionici izrađene su nošnje ili pojedini dijelovi za razna područja u Lijepoj Našoj. Počevši od Biograda (KUD "Tomislav"), preko Krka (Kornić, Punat), pa Like (OŠ Franje Tuđmana, Lički Osik), Duge Rese (KUD Paurija) do mjesta u kojem živi - Kerestinec i Sveta Nedjelja.

- Za KUD-ove iz Kerestince i Svete Nedjelje radila sam autohtone lajbeke koji su bili veliki izazov po kompliciranosti izradbe. Za svoje matično društvo tijekom godina, za dječju grupu, napravila sam međimurske i bilogorske nošnjice, kao i sve sitnice koje uz to trebaju, a za odrasli ansambl, kao i za Udrugu Kordunaša "Lađevčani" - kordunske nošnje. No, komplet zagorskih nošnji za veći dječji ansambl "odletio" je u Kanadu, u Oakville, za hrvatsku folklornu grupu "Hrvatsko prelo". Osim izradbe nošnji, napravila sam za Kuburaško društvo "Gromovnik" Bestovje iz Sv. Nedjelje stiliziranu odjeću i kapute s motivima našega kraja.

Poslu, čini se, nikad kraja. Narudžbi ima, no do materijala i drugih potrebnih stvari za šivanje nošnji u Hrvatskoj se teško dolazi. To im umnogome rad, no Tamara se ne predaje. Uz suprugovu pomoć, razvija svoj obrt prema sanjani tvornici narodnih nošnji.

- U tome vidim našu budućnost i čvrsto vjerujem u posao kojim se bavim. Teško nam je kao i svim malim poduzetnicima u Hrvatskoj, no idemo dalje, mišljenja je Tamarin poduzetni suprug koji osmišljava onaj "teški", marketinški dio posla. A sve su započeli uz pomoć i potporu prijatelja, kako ponosno vele: bez kredita. Dakle, i to je moguće.

Tamara je bila i polaznica ljetne radionice narodnih nošnji koju već godina-ma organizira Hrvatska matica iseljenika. I ta je iskustva "uvezla" u svoj posao. I spremna je raditi više, kako bi se očuvala naša narodna baština upravo kroz bogatstvo narodnih nošnji.

- Imamo bogatstvo kojega, čini se, nismo svjesni. Svaki kraj naše domovine ima svoju specifičnu narodnu nošnju. U tome smo jedinstveni u svijetu. I to moramo sačuvati i spasiti od zaborava, naglasila je Tamara.

Ljubav prema folkloru prenijela je i na svoje dvije kćeri Maju i Lanu, po kojima obrt i nosi ime: Ma-La. Njih obje s mnogo ljubavi i volje uče folklor u HKUD "Braće Radić", jedinom takvom društvu u Novom Zagrebu. ■

Za izradu nošnji treba puno truda i ljubavi – istaknula je Tamara

Napisala i snimila: **Ivana Rora**

Bundek je najljepši dar Zagrepčanima

Ove je godine, uz četiri institucije, Nagrade Zagreba dobilo i pet uglednih profesora zagrebačkih fakulteta te šest poznatih umjetnika. Među nagrađenima su pijanistica Pavica Gvozdic, književnik Joža Horvat, karikaturist Otto Reisinger, scenarist i dramaturg Ivo Štivičić, glumac Ivica Vidović, te scenarist i redatelj Antun Vrdoljak

Zadnji dan mjeseca svibnja, točno u devetnaest sati, zazvonila su sva zvona zagrebačkih crkvi. A rijeke vjernika, kao i svake godine, slijevale su se prema Kamenitim vratima želeći i na taj način odati počast Majci Božjoj od Kamenitih vrata, zaštitnici Zagreba. Svetkovina Majke Božje od Kamenitih vrata ujedno je bila i kruna višednevne proslave Dana Grada koji je obilježen nizom manifestacija, izložbi i koncerata. Na euharistijskome slavlju u zagrebačkoj prvostolnici, koje je ove godine predvodio washingtonski nadbiskup, kardinal

Theodore Edgar McCarrick, nakon već tradicionalne procesije u kojoj su sudjelovali deseci tisuća Zagrepčana i njihovih gostiju, iz Kamenitih vrata prenesena je slika s likom Majke Božje. Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić - koji je zajedno s apostolskim nudnicjem u RH Franciscom Javierom Lozanom, nadbiskupom mitropolitom splitsko-makarskim Marinom Barišićem, nadbiskupom mitropolitom riječkim Ivanom Devčićem, zadarskim nadbiskupom Ivanom Prendom, banjalučkim biskupom Franjom Komaricom, vojnim ordinarijem Jurjem Jezerincem, biskupima dakovačko-srijemskim Marinom Sračićem, varaždinskim Markom Culejem, te pomoćnim biskupima dakovačko-srijemskim Đurom Gašparovićem i Đurom Hranićem - koncelebrirao na svetoj misi - tom je prigodom istaknuo kako je washingtonski nadbiskup i kardinal svojim dolaskom posvjedočio dugogodišnje prijateljstvo s hrvatskim narodom, kao uostalom i 1998., kada je papa Ivan Pavao II. proglasio blaženim kardinala Štepinca. Obraćajući se vjernicima, kardinal Bozanić istaknuo je: "Radujem se što i ove godine mogu zajedno s vama posvjedočiti ustrajni i nepokolebljivi hod Crkve zagrebačke koja se na današnju svetkovinu Majke Božje od Kamenitih vrata, zaštitnice Zagreba ponovno okupila u Štepinčevoj katedrali. Okupljeni oko dragog lika Majke Božje koja svojom ljubavlju bdije nad našim gradom, zahvaljujemo Bogu što nam je po Mariji dao znak svoje milosne prisutnosti među nama". U propovijedi, koju je pripremio na hrvatskom jeziku, kardinal McCarrick naglasio je pak kako počeci njegove povezanosti s Hrvatskom sežu u dane kada je kardinal Šeper prije 35 godina posjetio New York. Prisjetio se i svoga prijateljstva s kardinalom Kuharićem, ali i istaknuo prijateljstvo s kardinalom Bozanićem.

Inače, Majka Božja od Kamenitih vrata štuje se od godine 1731., kada je 31. svibnja izbio veliki požar u Zagrebu, a u njemu je gotovo netaknuta ostala slika Marije i Isusa. Stoga ne začuđuje velika privrženost Zagrepčana, ali i onih koji privremeno ili stalno dođu živjeti u Zagreb prema Majci Božjoj. U tami Kamenitih vrata na dan zaštitnice grada vjernici su od ranoga jutra palili svijeće i na taj joj način odavali počast.

Inače, u povodu obilježavanja Dana

Napisala: **Silvana Oruč Ivos**

Predsjednik Mesić i gradonačelnih Bandić prošetali su novouređenim Bundekom

Procesija Majci Božjoj od Kamenitih vrata

grada održana je svečana sjednica Gradskog poglavarstva i Gradske skupštine na kojoj su dodijeljene i Nagrade grada. Ove je godine, uz četiri institucije, nagrade dobilo i pet uglednih profesora zagrebačkih fakulteta te šest poznatih umjetnika. Među nagrađenima su pijanistica Pavica Gvozdić, književnik Joža Horvat, karikaturist Otto Reisinger, scenarist i dramaturg Ivo Štivičić, glumac Ivica Vidović, te scenarist i redatelj Antun Vrdoljak. Svečanost u starogradskoj vijećnici uveličali su i predsjednik Stjepan Mesić te mnogobrojni gosti iz Hrvatske, ali i iz iseljeništa. Nezapamćeno zanimanje publike izazvao je svečani koncert Izrael-

ske filharmonije pod ravnanjem Zubina Mehte kojim je obilježen Dan grada, ali i značajna, 200. obljetnica Židovske općine u Zagrebu. Sedamdesetogodišnji maestro Zubin Mehta jedan je od najpriznatijih simfonijskih i opernih dirigenta našega vremena. Planetarno je, pa čak i među glazbenim laicima, postao poznat kao jedan od najmilijih dirigenta "trojice tenora". Na koncertu u Lisinskom izraelski filharmoničari i maestro Mehta, čiji su pokrovitelji Poglavarstvo grada i Turistička zajednica grada Zagreba, izveli su tri reprezentativne orkestralne skladbe. Zagrepčanima je ipak najdraži dar za Dan grada otvorenje jezera i kupa-

lišta Bundek u Novom Zagrebu. Nakon dvadeset godina zapuštenosti, nekad omiljeno kupalište Zagrepčana zasjalo je u punome sjaju. Nakon što je očišćen od smeća, na pedeset tisuća četvornih metara posadene su tisuće grmova, stabala i cvijeća. Uredene su staze i dječja igrališta, postavljene klupe i staze za skejtere, sanitarni čvorovi, tuševi, javna rasvjeta i prilazne ceste... U uređenje prostora Bundeka, prije zaraslog u korov, uključio se cijeli novi zagrebački holding, a njegovim otvorenjem Zagrepčani su dobili veliki prirodni kompleks koji bi trebao zadovoljiti velik dio rekreativnih potreba velegrada. ■

Najveći poduzetnički inkubator u Hrvatskoj

Projekt varaždinskoga Tehnološkog parka najveći je poduzetnički inkubator u Hrvatskoj, a čini ga 31 tvrtka sa 70-ak zaposlenih te više desetaka vanjskih partnera.

Voditelj Tehnološkog parka
mr. sc. Andrija Petrović
predstavlja projekt

U velikoj dvorani Veleučilišta u Varaždinu u zgradi Elektrostrojarske škole, u Hallerovoj aleji 5, 9. svibnja javnosti je predstavljen projekt varaždinskoga tehnološkog parka. Dan prije ista je ekipa na čelu s Blagom Spajićem, ravnateljem škole i privremenim dekanom Veleučilišta u Varaždinu te mr. sc. Andrijom Petrovićem, voditeljem Tehnološkog parka Varaždin javnosti predstavila i dograđeno krilo zgrade Elektrostrojarske škole u kojoj je smješten Impulsni centar toga istog,

varaždinskog tehnološkog parka.

Te dvije institucije međusobno su povezane te čine čvrstu sponu znanosti i poduzetništva, na simboličnome putu Varaždina i čitave Hrvatske u društvo znanja, inovacija i novih tehnologija. Rekao je to prigodom promocije mr. sc. Slobodan Mikac, pomoćnik ministra gospodarstva rada i poduzetništva o projektu koji je od samih početaka pratio u svojem rodnom gradu. Projekt varaždinskoga Tehnološkog parka najveći je poduzetnički inkubator u Hrvatskoj, a čini ga 31 tvrtka sa 70-ak zaposlenih te više desetaka vanjskih partnera. Na promociji projekta njih dvadeset pred-

stavilo je svoje tvrtke i ambiciozne ideje i programe. Projekt podržavaju i predstavnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa te najuglednijih hrvatskih znanstvenih institucija među kojima je i Institut "Ruder Bošković".

Projekt Tehnološkog parka i Impulsnog centra u svim segmentima od samog početka podupire i Varaždinska županija, koja je, primjerice, za projekt uređenja zgrade Impulsnog centra izdvojila 2,2 milijuna kuna, a župan Radimir Čačić te projekte smatra osnovom brzega tehnološkog razvoja šire regije. Prema dr. Hrvoju Prpiću, direktoru BI-CRO-a, Tehnološki park u Varaždinu bi

Napisala: **Sanja Jug**

prema projektu BICRO (tvrtke osnovane od Vlade RH i Svjetske banke) trebao postati i prvi IT inkubator u Republici Hrvatskoj kroz kojega bi se komercijalizirale inovacije iz područja informacijske tehnologije. Zvonimir Meštrić, direktor Slobodne zone Varaždin napominje da je budućnost tvrtki iz tehnološkog parka u Slobodnoj zoni, gdje takve tvrtke koje osnivaju mahom mladi poduzetnici dočekuju nove beneficije, kao što je umanjen porez na dobit i carinske olakšice u prvoj godini poslovanja itd.

ŠTO JE TO TEHNOLOŠKI PARK VARAŽDIN I KAKO SE RAZVIJAO?

Tehnološki je park zamišljen tako da se naslanja na visokoškolske institucije kao tvornice znanja, koje može biti komercijalizirano, a veleučilišta kao takva temelje se na sprezi s gospodarstvom. Kroz tehnološke parkove ta je povezanost sada izravna. Cilj je takvih institucija da predavači i studenti sudjeluju u zajedničkim projektima, a na taj način sva je infrastruktura besplatna i istodobno dostupna i jednima i drugima. Projekt Tehnološkog parka predstavili su nazočnima Blago Spajić i mr. Andrija Petrović, voditelj Tehnološkog parka Varaždin. Ravnatelj Elektrostrojarske škole i privremeni dekan Veleučilišta Blago Spajić istaknuo je kako se ideja o osnivanju današnjega Tehnološkog parka začela upravo u dvjema prostorijama Elektrostrojarske škole. Danas Tehnološki park raspolaže s ukupno 3000 četvornih metara. Projekt je pokrenut 2003. godine, a osnivači su bili - Varaždinska županija, Grad Varaždin, HGK - Županijska komora Varaždin te kao nositelji projekta Elektrostrojarska škola i Visoka elektrotehnička škola (sada Veleučilište). Pri Elektrostrojarskoj školi ustrojen je Impulsni centar (poduzetnički inkubator) a pri Veleučilištu Odjel Tehnološkog parka Varaždin. Budući da su bili stvoreni svi preduvjeti za normalno funkcioniranje institucije, slijedio je partnerski dogovor između institucija nositelja projekta te Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, BICRO-a, Svjetske banke i razvojne agencije Sjever o nastavku razvoja i umrežavanju.

STRUKTURA PODUZEĆA U TEHNOLOŠKOM PARKU VARAŽDIN

U okviru Tehnološkog parka Varaždin struktura poduzeća je različita. Više od

Impulsni centar Tehnološkog parka Varaždina naslanja se na zgradu Elektrostrojarske škole

80 posto čine poduzeća koja pripadaju području informatičke i komunikacijske tehnologije. ICT sektor trenutačno je najbrže rastući, a najzastupljenije su tvrtke u području mobilnih komunikacija i razvoju mrežnih servisa.

Ostala su poduzeća iz područja dizajna, multimedije, strojarstva, konstrukcija, automatizacije i širega kreativnog sektora, dok se nekoliko tvrtki orijentiralo na daljnji razvoj institucije. Uglavnom je većina tvrtki orijentirana izvozu. Riječ je o instituciji koja mladim poduzetnicima daje niz beneficija.

UVJETI ZA ULAZAK U TEHNO-PARK

Da bi se ušlo u Tehno-park potrebno je ispuniti i neke striktno uvjete. Djelatnost prije svega mora biti stvaralačka, što znači da tu ne spadaju trgovine, preprodaje i zastupništva. Razmjerno broju novootvorenih radnih mjesta poduzeća dobivaju na uporabu prostor, i to 10 četvornih metara po zaposlenome, a dobrodošla su ona poduzeća koja rade na razvoju novih tehnologija. Proces inkubacije traje pet godina, a beneficije u procesu inkubacije ovise o godini boravka. U prvoj godini kompletan smještaj (režije, čišćenje i drugo) potpuno je besplatan. U drugoj godini plaća se 30 posto troškova, u trećoj 60 posto, u četvrtoj 90 i u petoj godini 100 posto troškova.

TEHNOLOŠKI PARK VARAŽDIN - DANAS

Među najzanimljivije "igračke" u Tehnološkom parku Varaždin ubrajaju se i ove tvrtke: poduzeće NTH d.o.o. - hrvatski je razvojni centar poduzeća NTH AG iz

Švicarske koji je jedan od važnijih SWISCOM-ovih partnera u segmentu mobilne telefonije u Švicarskoj. Poduzeće NTH MEDIA sestrinska je tvrtka tvrtke NTH AG, a bavi se razvojem platformi u domeni VOICE servisa i satelitskih komunikacija. Partneri su im velike europske medijske kuće i radiostanice.

Tvrtka Klinkhammer LS+ hrvatski je razvojni i projektni centar njemačke softverske tvrtke LS koja u Njemačkoj ima više od 140 zaposlenih u razvoju softvera. Aplikacijska su domena robotizirana skladišta. Tvrtka Novalis d.o.o. porijeklom je iz Lihtenštajna. Njezina su softverska rješenja u Toyota. U postupku odobravanja im je razvoj softvera za DNA analizu. Poduzeće Maxcom ima razvijenu softversku platformu za interaktivne TV emisije, kojima se upravlja iz centra u Tehnološkom parku. Tržište je Europa.

Poduzeće Jakopsoft poduzeće je hrvatskog porijekla, a ima značajno softversko rješenje za automobilsku industriju Porsche iz Salzburga u domeni arhiviranja podataka i softverski alat za vođenje portfelja razvijen za investicijsku kuću AMIS iz Beča. Tu je i tvrtka ANITEL sa softverskim rješenjima iz područja automatizacije proizvodnih procesa, zatim tvrtka Inovacom za razvoj SMS/MMS-a, tvrtka Turbo Modeli koja se bavi projektiranjem i izradbom radijski upravljanih modela od kompozitnih materijala, tvrtka Ulixes s projektom iz programa EUREKA, i ujedinjavanje tehnologije umjetne inteligencije, multimedije, Interneta i mobilne telefonije, tvrtka Ekobit i druge. ■

Suveniri inspirirani baštinom

Dizajnerica Vesna Milković sa svojim radovima

Suveniri inspirirani glagoljicom i Vučedolskom golubicom

Donedavna tvrdnja kako “etno nije in”, u zadnje vrijeme, zasigurno, više nije opravdana, jer je većina Hrvata prihvatila etnouzorke na modnim detaljima, kao i originalne hrvatske suvenire inspirirane bogatom etnobaštinom. Sve je više modnih dizajnera koji rabe zlatovez, “šlingu”, ili narodni vez na svojim odjevnim kreacijama, što upućuje na nošenje etna.

Jedna od prvih koja je etnouzorke primijenila na odjeve i uporabne predmete je modna dizajnerica Vesna Milković, koja se upustila u poduzetničku inicijativu i prva u Hrvatskoj otvorila etnobutik pod imenom “Mara”. Mnogi su Zagrepčani s oduševljenjem prihvatili njegovo otvaranje, a kako i ne bi kada je taj mali etnodućan unikatno obilježio najdužu zagrebačku ulicu, Ilicu.

“Svoje uratke od prirodnih tkanina: haljine, suknje, odijela i slično, izrađujem od ručno tkanog lana koji kombiniram sa šarenim vezom. Prema predlošcima s narodnih nošnji ili uvidom u zbirke etnografskih muzeja, nastojim sačuvati sve tehnike i motive veza: zlatovez, “šlingu”, čipku. Odjeća je spoj etna i urbanog, te

Napisala i snimila: **Željka Lešić**

Želja mi je da moji suveniri budu prepoznatljivi u svijetu. Nije dovoljno samo čuvati naše blago u etnografskim muzejima, nego sve iz škrinja treba nositi i pokazivati svijetu. To je moja misao vodilja

— ističe dizajnerica Vesna Milković

je nosiva u svim prigodama”, objašnjava dizajnerica Vesna Milković, koja se priprema za dobivanje certifikata “Izvorno hrvatsko”.

Osim veza, dizajnerica u svojim kreacijama rabi glagoljicu i pleter. “Drugi dio moga projekta na industrijskim tkaninama strojnog veza motivi su s kulturno-povijesnih spomenika, npr. glagoljica s Bašćanske ploče, pleter sa splitske katedrale ili Vučedolska golubica. Na mojim košuljama na glagoljici ispisan su stihovi Tina Ujevića, A. B. Šimića, A. Šenoe”, pojašnjava Vesna koja, osim odjeće, izrađuje i suvenire kao što su stolnjaci, torbe, vrećice za vino, marame i dr. koji su originalni hrvatski suvenir, ali i uporabni predmeti.

“Želja mi je da moji suveniri budu prepoznatljivi u svijetu. Nije dovoljno samo čuvati naše blago u etnografskim muzejima, već sve iz škrinja treba nositi i pokazivati svijetu. To je moja misao

vodilja”, ističe naša dizajnerica. U razgovoru Vesna Milković napominje kako naši ljudi prije odlaska u inozemstvo znaju navratiti u njezin dućan po koji suvenir, iako je dućan pomalo skriven, jer se nalazi na galeriji u zgradi Matice obrtnika grada Zagreba. Velika joj je želja suvenire predstaviti i izvan granica Lijepe naše i suradnja s našim iseljenim pukom. Ljubav prema etnu Vesna je prenijela i na kći Maru po kojoj butik nosi ime, a koja je upisala modni dizajn na Tekstilno-tehnološkom fakultetu u Zagrebu i nastavlja majčinim koracima u očuvanju nacionalnog identiteta i osmišljavanju originalnoga hrvatskog proizvoda.

“Ideju za originalni hrvatski suvenir dobila sam u ovo vrijeme kada dolazi do velike globalizacije, jer sam prepoznala da će mali narodi težiti očuvanju svojega nacionalnog identiteta”, istaknula je dizajnerica narodnih suvenira Vesna Milković. ■

Na hrvatskoj likovnoj sceni već godinama djeluje izuzetno zanimljiva umjetnička radionica Vilin konjic. Ono po čemu Vilin konjic posebno privlači pažnju način je na koji povezuje umjetnički izričaj i njegovu potencijalnu svrhovitost. Voditeljica radionice Melita Petra Ivanović karijeru je počela poput generacija svojih kolega. Kao mlada umjetnica, nakon diplome stečene na studiju kiparstva na zagrebačkoj Akademiji likovnih umjetnosti 1996. u klasi akademskog kipara Stipe Sikirice, izlazi na uglavnom neorganizirano likovno tržište. Smjelo definirajući svoje mjesto na likovnoj sceni, Melita Petra Ivanović osniva radionicu "Vilin konjic" i počinje se baviti umjetnošću koja svoje mjesto ne traži primarno u galerijskim prostorima, nego u najširem smislu teži postati sastavnim dijelom načina življenja svojih budućih vlasnika.

- Naš je narod iznimno kulturološki bogat. Stoljećima je dokazivao smisao za zajedništvo i ljepotu. Znade osluškivati prirodu i to pretočiti u riječ, glazbu, čipku, dom. Moj rad odgovara, upravo tomu. Osluškiivati vjetar, morskiju pjenu, osjetiti drevne znakove našeg naroda i sve livade i šume pretočiti u materijal – rekla je ova mlada umjetnica s mnogo entuzijazma i ljubavi prema onome što radi.

"Vilin konjic" primarno se bavi likovnim oblikovanjem namijenjenim uređenju doma i njegova neposrednog okoliša, a, osim oblikovanja interijera i eksterijera

Napisała: **Ivana Rora** Foto **arhiv HMI**

UPORABNO, LIJEPO I ETNO

Smjelo definirajući svoje mjesto na likovnoj sceni, Melita Petra Ivanović osniva radionicu "Vilin konjic" i počinje se baviti umjetnošću koja svoje mjesto ne traži primarno u galerijskim prostorima, nego u najširem smislu teži postati sastavnim dijelom načina življenja svojih budućih vlasnika

Čipka je čest motiv Petrinog rada

te ukrasnih predmeta za dom, nudi i raznovrsne restauratorske usluge koje sežu od restauracije antiknog namještaja do najrazličitijih zahvata na staklu, metalu ili mozaicima.

Nit vodilja pri oblikovanju interijera u pravilu je umjetnička interpretacija prirode - ideje uglavnom potječu iz ukupnoga spektra prirodnih tekstura. Organski, na prirodu oslonjen dizajn, prenosi se u dom i usklađuje s karakterom ljudi koji u tom prostoru žive u želji da se postigne sklad koji će bitno podići ukupnu kulturu i kvalitetu stanovanja. I odabir materijala posve je logičan - potječu isključivo iz prirode. Umjetnih materijala nema i stoga nema negativ-

nih zračenja te posljedičnih negativnih utjecaja na zdravlje ili raspoloženje stanovnika. Pristup oblikovanju eksterijera koji radionica redovito prakticira ima tek jednu svrhu - uklopiti stambeni objekt u prirodu koja ga okružuje uporabom materijala sukladnih njegovu kulturnom podneblju i prirodnom okruženju. Radionica Vilin konjic nudi umjetnine oblikovane primjenom širokog spektra tehnologija. Moguće je naručiti izradbu mozaika u drvu, oblikovanje murano stakla, keramiku, gravure u drvetu, emajl, iskucavanje plemenitih metala, oslikavanje drveta ili tekstila te kolažiranje. Radionica pruža i usluge restauratorskih zahvata. Dobar primjer do sada najzahtjevnijih narudžbi jest suradnja na restauraciji replika bakrenih florealnih elemenata radova Hermana Bollea u grkokatoličkoj katedrali u Križevcima. No, Petra Ivanović na tome ne staje. Započinje novi ciklus svoga rada obilježen isključivo etnoelementima.

- Predmeti su to bez kojih ne možemo zamisliti svakodnevni život. Stol, stolica, ogledalo, okvir za fotografiju, svjetiljka i još mnogo toga. Uporabno, etno i lijepo - to mi je cilj, istaknula je Petra. ■

VIJESTI

NA XVI. VELIČKA SMOTRA FOLKLORA

U okviru regionalne suradnje Hrvata iz matične domovine i dijaspor, već peti put zaredom HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta, sudjeluje na Veličkoj smotri folkloru u Velikoj, Požeško-slavonska županija. Smotra folkloru koja nosi naziv "Čuvajmo običaje zavičaja", po XVI. put zaredom ugostila je brojna društva iz dijaspor, i domaćih kulturnih udruga. U dvodnevnom održavanju smotre, prvi dan, sudionici su se predstavili sa izvornim gastronomskim jelima i pićem, dok je drugi dan bila održana centralna manifestacije, prvo mimohodom kroz centar općine a potom i kulturnim programom na trgu ispred osnovne škole u Velikoj. O značaju ove manifestacije kao i nužnosti regionalne suradnje, bilo je govora na sastanku predstavnika svih udruga u općini Velika na prijemu kod povjerenika općine Matije Lukića. Suradnja ovih udruga se nastavlja tijekom godine, tako da sljedeći susret je u Tavankutu u povodu održavanja žetvenih svečanosti, potom u Istri i na kraju u Aladinićima u BiH na dan Svih Svetih. (Ladislav Suknović)

Sudionici XVI. Veličke smotre folkloru:

1. KUD "Ivan Goran Kovačić" iz Velike
2. HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta, Vojvodina
3. KUD "Slavonija" Jakšić
4. KUD "Slavonija" Staro Topolje
5. HKUD "Dubrave" Aladinići-Stolac, BiH
6. KUD "Krešimir Šimić" Podcrkavlje
7. Hrvatska izvorna folklorna grupa iz Budimpešte
8. KUD "Klokotići", Lupak, Rumunjska
9. KUD "Poljadija", Grabarje
10. RKUD "Rudar", Raša iz Istre
11. KUD "Šijaci", Biškupci
12. Folklorni ansambl Zdenci, Biškupci

PROSTOR ZA OKUPLJANJE I DJELOVANJE

Nazočnost Hrvata u Trstu dodatno je obogaćenje i kulturna vrijednost te multietničke sredine

Hrvatska zajednica u Trstu u četvrtak 25. svibnja devet godina nakon svojeg osnivanja dobila je od gradskih vlasti svoje službene prostorije. Novo sjedište, veličine oko 100 četvornih metara, nalazi se u povijesnom dijelu Trsta u San Giustu, u Ulici Rotta 3, odakle se, kažu, pruža najljepši pogled na cijeli obalni dio Trsta. Tako je zahvaljujući velikoj strpljivosti i upornosti vodstva članova i podupiratelja Hrvatske zajednice u Trstu ostvarena osnovna potreba svake udruge i zajednice, a to je prostor za okupljanje i djelovanje.

Na svečanom otvaranju novoga sjedišta, uz predsjednika Hrvatske zajednice u Trstu Damira Murkovića, pozdravne čestitke uputili su načelnica Odjela za hrvatske manjine MVPEI Jasmina Kovačević Čavlević, generalni konzul u Trstu Ivan Lacković, te Ana Bedrina iz Pule u ime Hrvatske matice iseljenika. Ovom važnom događaju nazočile su i predsjednice hrvatskih zajednica u Milanu i Rimu - Snježana Hefti i Desa Dujela. U svojim su govorima izrazile želju da se nastavi suradnja hrvatskih i talijanskih vlasti sa svrhom da cijela hrvatska zajednica u Italiji, a ne samo moliški Hrvati, dobije status nacionalne manjine.

S talijanske strane bili su nazočni državni tajnik za manjine u Ministarstvu unutarnjih poslova Ettore Rosato, te rektor tršćanskog Sveučilišta Domenico Romeo. Istaknuli su kako je nazočnost Hrvata u Trstu dodatno obogaćenje i kulturna vrijednost te multietničke sredine. Svečano otvaranje uveličala je hrvatska mezzosopranistica Vesna Topić, podrijetlom Splitsanka, inače stalna članica ansambla tršćanskog Teatro Verdi. Njezin vrlo dojmljiv i temperamentan nastup

Napisala i snimila: **Ana Bedrina**

Damir Murković, predsjednik Hrvatske zajednice u Trstu prigodom pozdravnog slova na svečanom otvorenju novih službenih prostorija u Trstu

Ana Bedrina, voditeljica pulske podružnice HMI-a i predsjednica hrvatskih zajednica u Milanu (Snježana Hefti), Trstu (Damir Murković) i u Rimu (Desa Dujela)

sve je oduševio, a na kraju su, uz njezinu nadahnutu izvedbu Tijardovićeve Male Floramy pjevušili i ganuti gosti. Bila je to najbolja najava za buduće kulturne programe u novim prostorima Hrvatske zajednice u Trstu. Nakon domjenka, vodstvo Zajednice i gosti nastavili su

druženje u restoranu Dalmazia, otvorenim potkraj prošle godine u središtu Trsta. Njegovi vlasnici, bračni par Ante i Ankica Monterisi, svojom su bogatom ponudom hrvatskih jela i ugođajem "dalmatinske pisme" stvorili gostoljubiv prostor za Hrvate i Talijane. ■

Od Staudachera, preko Štajduhara do Štandovara

Nakon povlačenja Turaka iz Hrvatske Štajduhari sudjeluju tijekom 18. st. u poznatim goranskim seobama i u naseljavanju novooslobođenih hrvatskih krajeva Like, Korduna i Banovine.

Prije desetak godina sam, u sklopu službenog puta u južnu Mađarsku, posjetio i hrvatsko selo Salantu (*Szalanta*) koje se nalazi 15 km južno od Pečuha. Tada sam imao prigodu upoznati i načelnika općine gosp. Miju Štandovara. Prezime toga simpatičnog sunarodnjaka bilo mi je zagonetno pa sam ga u svojoj rodoslovnoj znatiželji upitao za podrijetlo. On je odgovorio da, koliko je njemu poznato, to rijetko prezime nose samo Hrvati u tom dijelu Mađarske. Tada još nisam niti slutio da ću se ponovno susresti s dotičnim preziimenom i otkriti njegovu dugu i zanimljivu povijest.

Naime, nedavno sam se pozabavio problematikom kočevskih Nijemaca koja je u nas slabo poznata. Riječ je doseljenicima iz austrijskih pokrajina Koruške i Tirola koji su se naselili u slovenskom gradu Kočevju i okolici još u davnom 14. st. i ondje formirali snažnu njemačku enklavu, poznatu pod njemačkim imenom *Gottscheer*. Živeći stoljećima odvojeni od matičnog naroda, očuvali su arhaičan njemački govor. Gašenje te šest stoljeća stare manjine započelo je talijanskom okupacijom tog dijela Slovenije 1941. i prisilnim preseljenjem desetak tisuća osoba, prema sporazumu Mussolini-Hitler, u dio Slovenije koji je bio pod njemačkom kontrolom, ponajviše u područje Krškog i Brežica. Završetkom Drugoga svjetskog rata ti su nesretnici ponovno protjerani, ovaj put od partizana. Kao prognanici raspršili su se diljem Austrije, a djelomično i Njemačke.

Iz hrvatske perspektive valja reći da se ta njemačka zajednica nalazila u Beloj krajini, slovenskom području koje je nekad imalo većinsku hrvatsku populaciju. Tijekom dugog suživota tih dviju etničkih zajednica u Kočevju i okolici dolazilo je i do stapanja i asimilacije Hrvata u njemačku zajednicu i obratno. Naime, smirivanje ratnoga

Miji Štandovar sa sinom Čabom i unukom Anom ispred Hrvatske samouprave u Salanti

stanja s Turcima nakon bitke kod Siska 1599. omogućilo je povratak mnogih Hrvata iz Bele krajine u Hrvatsku koji se uglavnom nastanjuju u Gorskom kotaru. Među njima bila je i nekolicina pohrvaćenih kočevskih Nijemaca. Riječ je ponajprije o Šnepergerima (*Schneberger*), Ferderberima/Ferderbarima (*Vederber*) i Štajduharima (*Staudacher*). Potonji su se razvili u najsnažniji hrvatski rod kočevskonjemačkog podrijetla. Prvi se put u Hrvatskoj spominju 1622. u selu Drage nedaleko od Brod Moravica. Štajduhari su u brodmoravičkom kraju, posebice u selima Razdrto, Male Drage i Goršeti, razvili svoje najstarije ogranke u Hrvatskoj. Nakon povlačenja Turaka iz Hrvatske Štajduhari sudjeluju tijekom 18. st. u poznatim goranskim seobama i u naseljavanju novooslobođenih hrvatskih krajeva Like, Korduna i Banovine.

Prezime valja približe objasniti i s jezične strane. Arhaična njemačka riječ *Staudach* znači grmlje, žbunje, a riječ *Staudacher* označuje osobu koja stanuje ili potječe iz kraja obrasla grmljem ili žbunjem. To izvorno njemačko prezime doživjelo je u nas znatne promjene. U pravilu, puk tuđice koje nisu bliske materinskom jeziku preoblikuje radi lakšeg izgovaranja. Najčešći je spomenuti oblik

Štajduhar, a rjeđi Štajdohar, koji nalazimo u Lici (Gornji Kosinj, Ribnik) i na Banovini (Skela). Naposljetku, u Belajskim Poljicama kod Karlovca susrećemo prezimenski oblik Štanduhar.

Kad sam nedavno naišao na taj oblik prezimena, sjetih se načelnika Mije Štandovara iz Mađarske. Znao sam za seobu Hrvata iz goranskog i ogulinskog kraja početkom 18. st. u pečuški kraj, pa sam naslućivao da su tada i njegovi predci onamo stigli. Zamolio sam stručnjaka za hrvatska prezimena u Mađarskoj gosp. Živka Mandića iz Budimpešte za pomoć. Uvijek spreman na suradnju, poslao mi je ubrzo dragocjene podatke. Obistinilo se ono što sam pretpostavljao. U selu Maraza nedaleko od Pečuha zabilježen je 1723. Grgo Štajdovar kao jedan od skupine goranskih doseljenika. Prezime je poslije izmijenjeno u Štandovar, a potomci doseljenika Grge postupno su naselili i druga hrvatska sela pečuškoga kraja pa tako i Salantu u kojoj je danas Mijo Štandovar načelnik.

Evo, drago mi je da nakon dugog vremena mogu načelniku Miji podastrijeti bogatu rodoslovnu povijest njegovih predaka koja čini dragocjeni kamenčić u velikom mozaiku hrvatskih migracija u ove predjele susjedne nam Mađarske. ■

Napisao: **Hrvoje Salopek**

U Montrealu održane 6. Večeri hrvatske iseljeničke lirike

Večeri iseljeničke lirike postigle su potpuni uspjeh i pokazale da je ova kulturna manifestacija uistinu već postala tradicija kojoj se vesele i koju s entuzijazmom prate brojni ljubitelji hrvatske pisane riječi i hrvatske kulture na cijelom kontinentu.

Zadnjeg vikenda u mjesecu travnju okupili su se u kanadskom Montrealu hrvatski pjesnici iz SAD-a i Kanade kako bi po šesti put zaredom na Večerima hrvatske iseljeničke lirike predstavili kreativno stvaralaštvo inspirirano u prvom redu ljubavlju prema pisanoj riječi i čežnjom za Domo-
vinom. Hrvatskim pjesnicima, kojih je više od trideset doputovalo iz svih krajeva Amerike i Kanade, domaćini su ove godine bili članovi akademskog društva AMAC, ogranak Quebec, a kulturni je program održan u Hrvatskom središtu koje djeluje pri Hrvatskoj katoličkoj misiji sv. Nikole Tavelića u Montrealu.

Predsjedniku AMAC-a Quebec g. Zoranu Klobučaru u zahtjevnoj organizaciji pomogli su iskusni članovi Predsjedništva Udruge Večeri Hrvatske iseljeničke lirike iz Astorije, New York, s Nadom Pupačić na čelu, a kao koordinator Šestih večeri pridružio im se dr. Đuro Pelaić iz Montreala, i sam pjesnik sudionik. Svojom prisutnošću ove je godine Večeri uvećao i posebni gost iz Hrvatske - predsjednik Matice hrvatske i ravnatelj Moderne galerije u Zagrebu, te jedan od vodećih hrvatskih intelektualaca profesor Igor Zidić. Osim sedam novih pjesnika koji su ove godine svoje pjesme čitali u službenom djelu programa, okupilo se u Montrealu još dvadesetak njihovih kolega od kojih su neki već bili sudionici, a neki se tek pripremaju za sudjelovanje na jednim od sljedećih Večeri. Uz više od dvije stotine posjetitelja i sudionika kulturnoga programa koji su pratili Šeste Večeri, bilo je ovo do sada najmasovnije i najposjećenije okupljanje hrvatskih pjesnika u iseljeništvu.

Napisala **Anastazija Romić**

Osim dobre poezije, bilo je i hrvatskog folklor

Slika za uspomenu: 6. Večeri iseljeničke lirike

Osim vrijednih novih pjesama i pjesničkih talenata koji se svake godine predstave na Večerima, ova je manifestacija obogaćena i zbirkom pjesama svih sudionika, koja se tiska nakon svakog godišnjeg okupljanja. Tako je ove godine kulturni dio započeo predstavljanjem zbirke Petih Večeri, održanih prošle godine u New Yorku, kao i zbirke Četvrtih Večeri, održanih 2004. godine u Vancouveru, a koja prošle godine izbog tehničkih razloga nije na vrijeme tiskana. Nakon što je dr. Palaić predstavio zbirke, program je nastavljen predavanjem Igora Zidića na temu "Kuda ide Hrvatska".

Govoreći o postojećim društveno-političkim i ekonomskim zbivanjima danas u Hrvatskoj, Zidić je svoje izlaganje situacije znalački protkao kulturnim i povijesnim činjenicama, te svojim britkim i jasnim prikazom izazvao veliku pozornost svih prisutnih.

Prof. Vesna Blažina pročitala je, u odsutnosti recenzenta prof. Ive Šoljana, kritički osvrt na zbirku pjesama "Životne staze i sjećanja", objavljenu nakon Četvrtih Večeri, a potom su pjesnici čiji su radovi objavljeni u toj knjizi čitali svoja djela; Vera Valčić-Belić iz Vancouvera, Davor Božin i Gabriela Brajevich iz Kalifornije, Anastazija Romić iz New Jerseyja, a pročitane su i pjesme odsutnih pjesnika Franje Brkića, Branimira Brebrića i Ivana Šamije iz Vancouvera. Još jedan umjetnik iz Vancouvera – Paško Čipin svojim je ilustracijama obogatio četvrtu zbirku. "Riječi moja, lanterno života" naziv je pete zbirke pjesama, koju je u ime recenzenta prof. don Antona Šuljića predstavila prof. Snježana Frantović iz Detroita.

Iz pete, jubilarne zbirke pjesama predstavili su se prisutni pjesnici: Nada Pupačić i Željko Erceg iz New Yorka, Ante Karlić-Rava iz Floride, Zoran Sova iz Nevade, a gosti pjesnici pročitali su objavljene radove odsutnih pjesnika Neale Borovine, Anđelka Galića i dr. Ive Šoljana. Ilustrator ove zbirke pjesama bio je mladi umjetnik iz loze slavnog Ivana Meštrovića - Alan Orlić iz New Yorka.

'Blagovanje' domaćom riječju zao-kruženo je domjenkom koji su gosti i domaćini proveli u ugodnom druženju, a koje je, naravno, bilo ispunjeno i stiho-vima.

Ova kulturna manifestacija uvećana je druge večeri nazočnošću počasnih gostiju među kojima je bila i hrvatska ve-

leposlanica u Ottawi gđa Vesela Mrđen-Korać. Ona se riječima pohvale obratila organizatorima i sudionicima te izrazila potporu njegovanju hrvatske kulturne tradicije u iseljeništvu. Osim veleposlanice, ovom je kulturnom skupu nazočio i Antun Mahnić, prvi tajnik veleposlanstva Republike Hrvatske u Ottawi, kao i svi gosti i sudionici s prethodne večeri.

Program Šestih Večeri vodila je Nada Pupačić, predsjednica i jedna od utemeljiteljica VHIL-a, a više o radu udruge, njezinom nastanku i djelovanju prisutnima je govorila Anastazija Romić.

Ona trenutačno obavlja funkciju potpredsjednice Udruge, a od sljedeće godine preuzima mjesto predsjedateljice u Udruzi, nakon što je Nada Pupačić najavila svoj povratak u Hrvatsku. Zaželjevši joj sretan povratak u domovinu, svi su se složili da je Nada svojim vrijednim radom u Udruzi od samog početka ostavila prepoznatljiv pečat i neizbrisiv trag na iseljeničku kulturnu baštinu. Čvrstu potporu Udruga je našla pod okriljem Hrvatske katoličke misije u Astoriji, s voditeljem vlč. Robertom Zubovićem na čelu. Odani pomagači gospođi Nadi pri organizaciji i u radu za Udrugu uvijek su

bili članovi njezine obitelji; suprug Mate, te djeca Leonardo i Rašeljka.

Na Šestim Večerima HIL-a nastupilo je sa svojim radovima sedam novih pjesnika: Vjekoslav Franetović iz Detroita, Ivan pl. Jelačić iz Ottawe, Darija Škunca-Klanac, Blaženka Kos i Đuro Palaić iz Montreala, Božena Marcelić iz San Diega i Melkior Mašina iz Hobarta koji nije mogao osobno prisustvovati u Montrealu.

Pjesme je ove godine stručno obradio prof. Igor Zidić, koji je, uz svoje mnogo-brojne obveze, našao volje i vremena da preuzme zahtjevan zadatak recenzenta Šestih Večeri HIL-a. Uz prethodne recenzente prof. dr. Matu Marasa, prof. dr. Vinka Grubišića, prof. mr. Ivanku Kuzmanović, prof. dr. Ivu Šoljana i prof. don Antuna Šuljića, prof. Igor Zidić svojim bogatim iskustvom nedvojbeno je velika potpora budućnosti ove kulturne manifestacije hrvatske riječi u iseljenoj Hrvatskoj. Kao pjesnik gost Šestih Večeri nastupila je Alenka Stiglic iz Toronta.

Tijekom večeri čitanja nove iseljeničke poezije nastupio je i gudački kvartet "I Medici di McGill" iz Montreala s voditeljem prof. dr. Antom Pađenom.

Uz lijepu glazbu gudačkoga kvarteta, na kraju programa ugođaju ove kulturne manifestacije pridonijela su hrvatska djeca i mladež okupljeni u folklornim ansamblima "Hrvatski plamen" i "Zlatni dukati" iz Douglastona, New York. Pod talentiranom rukom voditeljice folklor mlade Rašeljke Pupačić, a uz pomoć Sandre Pačić, nizali su se plesovi bogate folklorne baštine sjevernog dijela Hrvatske: "Gori nam vatra kresnica", "Prigorski plesovi", Zagorska svadba", te "Međimurska pisana nedjelja". Spoj ljepote plesnog koraka, domaćih narodnih zvukova i bogatih nošnji oduševio je brojne posjetitelje. Članovi folklornih skupina po već ustaljenom običaju darovali su po jednu crvenu ružu svim pjesnicima, recenzentu i uglednim gostima, a potom su na bogato pripremljenoj zajedničkoj večeri u organizaciji domaćina okupljeni proslavili i priveli kraju još jednu uspješnu VHIL protkanu lijepom hrvatskom riječju.

Na kraju dodajmo još to da će se sljedeća manifestacija Večeri hrvatske iseljeničke lirike održati u travnju 2007. u Chicagu, a njezin će domaćin biti Hrvatski etnički institut. ■

PRODAJE SE

VELI LOŠINJ - Prodaje se velebna zgrada 1900 m² s okućnicom ukupno 5580 m²

- 300 m od mora, impozantni vrt

- pogodna za elitni centar za udomljavanje starijih osoba ili hotel

ZA SVE INFORMACIJE JAVITE SE: Dana Tichankova; tel: ++ 385 98 431-461

Otok Veli Lošinj je smješten je u suptropsko-mediteranskom području te je bogat vegetacijom pogodnom za liječenje bolesti kože i dišnih organa. Veli Lošinj je već 1892. proglašen klimatskim mjestom radi bogatstva zelenila, kvalitete zraka i morskog aerosola.

Susret istraživača i predstavnika zemalja sudionica

Jedna od osnovnih ideja projekta jest povezivanje škola iz različitih europskih zemalja, što učenicima pruža prigodu za međusobnu razmjenu znanja i mišljenja o migrantima, iseljenicima, ksenofobiji, za bolje shvaćanje "fenomena" migracije stanovništva s obzirom na prošlost i sadašnjost zemalja sudionica projekta u migracijama stanovništva (bilo kao zemlje podrijetla ili prihvata migranata), razvijanje osjećaja tolerancije prema migrantima i slično

Sudionici skupa u Stavangeru

U Stavangeru u Norveškoj, u organizaciji norveškog tima pod vodstvom glavnog ko-ordinatora projekta za sve zemlje sudionice projekta dr. sc. Dana D. Daatlanda sa Sveučilišta Stavanger, od 24. do 30. travnja 2006. godine održana je međunarodna konferencija pod nazivom "Learning Migration - Challenges to Equality in Education" (Učenje migracija - izazov za ravnopravnost u europskim državama) za nastavnike osnovnih i srednjih škola, predstavnike institucija za stručnu edukaciju nastavnika, obrazovnih vlasti te istraživačkih centara i instituta. Osnovni je cilj (LM) projekta unaprjeđenje obrazovanja učenika i studenata u području migracija i interkulturalnih odnosa u osnovnim i srednjim školama, uz razvijanje empatije kao temeljnoga pedagoškog načela. Osobito u području

interkulturalnih odnosa projekt predviđa uvođenje novih pedagoških pristupa i praksi koji pomažu razviti u učenika kritički osjećaj vlastita kulturnog identiteta te kroza nj i razumijevanje drugog, različitog, kulturnog i etničkog identiteta. Istodobno će se učenike podučavati o migracijama, iseljeništvu i migrantskim zajednicama u europskim društvima. Jedna od osnovnih ideja projekta jest povezivanje škola iz različitih europskih zemalja, što učenicima pruža prigodu za međusobnu razmjenu znanja i mišljenja o migrantima, iseljenicima, ksenofobiji, bolje shvaćanje "fenomena" migracije stanovništva s obzirom na prošlost i sadašnjost zemalja sudionica projekta u migracijama stanovništva (bilo kao zemlje podrijetla ili prihvata migranata), razvijanje osjećaja tolerancije prema migrantima i slično.

Istodobno se pruža prigoda za međusobne susrete istraživača, nastavnika, kao i predstavnika drugih institucija iz

područja obrazovanja iz 13 zemalja sudionica projekta (Norveška, Španjolska, Češka Republika, Sjeverna Irska, Švedska, Slovenija, Republika Hrvatska, Njemačka, Portugal, Švicarska, Rumunjska, Bugarska i Estonija), putem godišnjih konferencija i tečajeva kao osobito bitnog oblika ostvarenja projekta.

Zbog mnogih međunarodnih priznanja i pohvala s daljnjim radom nastavlja dosadašnji hrvatski tim koji čine: Institut za migracije i narodnosti iz Zagreba, kao koordinator projekta u koordinaciji s dr. sc. Ružicom Čičak-Chand i dr. sc. Rebekom Mesarić Žabčić, IV. gimnazija iz Zagreba, nastavnice Željka Polan, Romana Dužanec i Mirela Balešić, OŠ "Ksaver Šandor Gjalski", nastavnice Davorka Margetić, Lajla Hiršl, Davorka Strmečki i Lidija Sykora Nadj.

Dogovoreno je da će se suradnja provoditi na nekoliko razina, tj. između svih ustanova koje su uključene u proces obrazovanja, konkretno u Hrvatskoj između osnovnih i srednjih škola, Zavoda za unaprjeđenje školstva, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa te Instituta za migracije i narodnosti.

Projekt će trajati tri godine, do listopada 2008., a završit će kampom tolerancije u Stavangeru godine 2008., kada će Stavanger biti međunarodni grad kulture. S obzirom na postavljene ciljeve i zadatke (LM) projekta, hrvatski je tim već započeo s radom jer će se unutar (LM) projekta u Republici Hrvatskoj, a u suradnji s nekoliko europskih zemalja provoditi tri manja projekta: YES! (Young Europeans, Sure!, Mladi Europljani, Sigurno!), YAM (Youth and Migrations, Mladi i migracije) i Musical (u kojem će učenici pjesmom i plesom ispričati priču o hrvatskim migracijama i iseljenicima). ■

Napisala. **Rebeka Mesarić Žabčić**

SUSRET HRVATSKIH SVEUČILIŠTARACA

Sudionik skupa prof. dr. Anđelko Milardović, koji je načelno zagovornik hrvatskog pristupa EU, u svojim je kritičkim analizama upozorio i na mnoge zamke koje vrebaju na hrvatskom putu prema punopravnome članstvu

Trideset i osmi susret Hrvatskoga akademskog saveza (HAS), koji okuplja hrvatske studente u Njemačkoj, održan je od subote 3. do ponedjeljka 5. lipnja u Horn — Bad Meinbergu nedaleko od Paderborna. Sve je na početku u ime HAS-a pozdravio Mijo Marić. Potom je predavanje o modelima i novoj konfiguraciji politike u vrijeme globalizacije govorio prof. dr. Anđelko Milardović koji je načelno zagovornik hrvatskoga pristupa u EU, ali je u svojim kritičkim analizama upozorio i na mnoge zamke koje vrebaju na hrvatskom putu prema punopravnome članstvu. Prof. dr. Zdravko Tomac govorio je o Hrvatskoj kao neutralnoj državi pod vidikom neutralnosti kao alternative ulasku u Europsku uniju i NATO pod svaku cijenu. "Hrvatska se stavila u pasivan i neravnotežan položaj u pregovorima o ulasku u Europsku uniju i NATO. Hrvatska je suočena s neprihvatljivim ucjenama, kao npr. inzistiranjem na regionalnom udruživanju na "zapadnom Balkanu", nametanjem krivnje koje nema u Domovinskom ratu, razdvajanjem Hrvata u Hrvatskoj i Hrvata u BiH i sl. Opcija neutralnosti vrlo je slabo zastupljena u službenoj hrvatskoj politici, gdje se kao obrazloženje navodi nedostatak realnih pretpostavki za neutralnu politiku."

Dr. Tomac je u nastavku iscrpnije govorio o tim pretpostavkama i o tome hoće li ih Hrvatska moći ispuniti. Dr. Adolf Polegubić je, govoreći o vjernicima u Hrvatskoj pred izazovima dijaloga i opraštanja, istaknuo kako je to danas jedini put ispravnoga djelovanja među ljudima bez obzira na to koliko se razlikovali u svojim društvenim, političkim ili vjerskim pitanjima. "Vjernike na takvo zauzeto djelovanje u Crkvi i u društvenoj

Sudionici susreta sveučilištaraca

zajednici upućuje sam Isus Krist, i to preko sakramenta, a također i dokumenti Drugoga vatikanskog sabora te papine enciklike i pisma."

Dr. Polegubić je također dao uvid u stanje vjernika laika u Crkvi i društvu u Hrvatskoj, s posebnim osvrtom na stanje nakon demokratskih promjena, te je govorio o konkretnim područjima njihova djelovanja u Crkvi i u hrvatskome društvu. Višnja Starešina je u svojem predavanju nastojala odgovoriti na pitanje: zašto zagrebački put u Bruxelles vodi preko Haaga?

Ustvrdila je kako je pravda bez istine ugrađena u sama pravila Haaškoga suda, kako je politički upravljano tužiteljstvo nametnulo britansku interpretaciju rata u "bivšoj Jugoslaviji" te je govorila o tome kako se u tome snalazila, odnosno nije snalazila hrvatska politika. Pružila je pregled kako se hrvatska država našla optužena za sudjelovanje u dvama zlo-

činačkim pothvatima, koje su moguće opasnosti koje proizlaze iz takvih kvalifikacija i je li ih moguće izbjeći i na koji način to učiniti. Branko Marić je u svojem predavanju govorio o konkretnim načinima suradnje Hrvatskoga svjetskog kongresa i HAS-a. Podsjetio je na sve što danas čini Hrvatski svjetski kongres u Njemačkoj kojem je na čelu te je istaknuo kako su moguća područja suradnje Kongresa s HAS-om: Info-centar, adresar, medijski rad, lobiranje za Hrvatsku, zajednička organizacija predavanja, potražnja sredstava i sl.

Sudionici i predavači su u na svetkovinu Duhova u nedjelju 4. lipnja pribivali misnom slavlju u kapucinskoj crkvi u Paderbornu, koje je predvodio voditelj Hrvatske katoličke misije u Bielefeldu don Slavko Rako. Tijekom susreta pohodio ih je i pomoćni zagrebački biskup mons. Josip Mrzljak u pratnji voditelja HKM-a Kassel don Ivana Barišića. ■

Napisao i snimio: **Adolf Polegubić**

“I onda kažu da ubiti, pokrasti, prevariti danas i nije neki veliki grijeh – ja, pameti...!”

Fra Silvestar Aračić je bio putujući misionar i voditelj duhovnih obnova, više od trideset godina. Teško je i zamisliti neku zemlju ili svetište gdje fra Silvestar nije vodio zahvalne hodočasnike. A duhovnom obnovom je svojevremeno, nezaboravno osvježio i osnažio i vjernike i vjerski život Hrvata u Berlinu

Scena jednog događaja i jednog razgovora duboko mi se usjekla u sjećanje... U sakristiji crkve svetog Klementa, negdašnje crkve Hrvatske katoličke misije u Berlinu, prilazi nakon propovijedi, čini mi se upravo nekako u ovo isto prošlogodišnje doba, jedna vjernica fra Silvestru Aračiću, govoreći- Onda fra Silvestre, vidimo se ponovo o Božiću (Bijaše naime najavio za Božić svoj ponovni dolazak u Berlin op.a)!?

- Vidimo se, vidimo Mare, na ovom ili na onom svijetu!- odgovori fra Silvestar. Izazva taj britki i duhoviti odgovor ponešto smijeha, no skoro osamdesetogodišnji propovjednik, uistinu i nije više stigao poslije do Berlina. Smrt je bila brža, pa će zemljakinju Maru iz Vinjana Gornjih, fra Silvestar doista ponovno vidjeti “na onom svijetu”

A nezaboravan su doživljaj prošle godine bila razmatranja moralnih prosudbi ovog misionara i voditelja duhovnih vježbi i duhovnih obnova. Pa umjesto najavljenih sedam, fra Silvestar održa religiozno, psiho-sociološko predavanje kroz četrnaest večeri! U tih četrnaest dragocjenih večeri, u kojima je smisleno i izvorno govorio svećenik iza kojeg bijaše više od 20 godina vjeroučiteljevanja učenicima i mladim studentima, sva su mjesta u crkvi svetog Klementa, bila zauzeta i crkva puna kao rijetko prije a i poslije.

- Šteta da je tako star?, reče jedna djevojka, ustvrdivši da su moralne prosudbe o kojima govori misionar i propo-

vjednik, upravo svezvremenske i da se i oni, mladi, mogu vrlo lako identificirati i odrediti prema tim jasnim, izvornim

porukama. A fra Silvestar Aračić je bio putujući misionar i voditelj duhovnih obnova, više od trideset godina. Teško je i zamisliti neku zemlju ili svetište gdje fra Silvestar nije vodio zahvalne hodočasnike. A duhovnom obnovom je svojevremeno, nezaboravno osvježio i osnažio i vjernike i vjerski život Hrvata u Berlinu. Govorio je o braku, grijehu, zlu, obitelji, odnosu roditelja i djece, starima, nemoćnima, o neprolaznim stvarima, što danas je i kako treba da bude. Dirljivo i snažno su riječi starog misionara kapale na srca vjernika. Silno je iskustvo u propovijedanju imao fra Silvestar. Znao je temama koje daje na razmišljanje, dati aktualnost i zanimljivost. -Treba ljude voljeti, pa kad ih volite onda tražite način da ljudima pomognete. Htio sam da to što govorim bude ljudima u porukama korisno. Ja tako pristupam ljudima. – govorio je.

Čak 53 godine je fra Silvestar Aračić propovijedao. Ne uzalud! Razumjeli smo njegove poruke i vidjeli njihovu korist. -Ne mogu stvari biti mjerilo čovjeka, jer više vrijedi biti, nego imati! Ustanite – idemo!- pozva nas.

Kada se u ovo današnje vrijeme pokušava svim sredstvima vjernicima nametnuti “trend” relativizma ovog potrošačkog suvremenog života - da ništa danas nije težak grijeh – ni ubiti, ni prevariti, ni slagati, ni oteti... onda u srcu odgovaramo podsjećanjem i riječima koje nas brane od zla, riječima pokojnog misionara – Ja, pameti! -Tako je, nezaboravno, govorio fra Silvestar Aračić... ■

Napisala: **Sonja Breljak**

Na trideset i četvrtom po redu zavjetnom hodočašću Majci Božjoj u cistercitsko svetište u Birnau na Bodenskom jezeru okupilo je u nedjelju 21. svibnja oko tisuću Hrvata iz Singena, Konstanz, Freiburga i Bad Söckingen. Hodočašće je organizirala Hrvatska katolička misija Singen koja je ujedno u sklopu hodočašća priredila i završnu proslavu 35. obljetnice djelovanja te organizirala slavlje sv. potvrde.

Misno slavlje predvodio je gospičko-senjski biskup mons. dr. Mile Bogović uz koncelebraciju voditelja HKM-a Singen fra Dinka Grbavca i voditelja HKM-a Freiburg fra Alojzija Duvnjaka. Misi je pribivala i saborska zastupnica, predsjednica Odbora Hrvatskoga sabora za useljeništvo gđa Zdenka Babić-Petričević. Sve je na početku pozdravio prior cistercitskog samostana o. Hubert Nivart ističući kako je poznato da su Hrvati katolici posebno odani Majci Božjoj, što potvrđuju i ovakva hodočašća. Pozdravnu riječ uputio je o. Grbavac kazavši da se hodočašće Hrvata u Birnau obnavlja nakon osam godina, te kako će se ubuduće nastaviti hodočastiti svake godine.

Mons. Bogović je u propovijedi podsjetio na velikoga papu Ivana Pavla II. koji je gledao što prenosimo iz onoga prethodnoga tisućljeća, te kako se zaprepastio kad je vidio koliko mržnje i neprijateljstva prenosimo u novo tisućljeće. Kazao je: "Važno je u životu uzeti prave uzore, one koji su znali živjeti i umrijeti za druge, a ne one koji su znali ubijati i maltretirati druge. I mi smo se Hrvati odazvali tom pozivu, i mi smo

Misnom slavlju pribivalo je oko 1000 hodočasnika

Tisuće hrvatskih vjernika na Bodenskom jezeru

potražili način kako se okrenuti jedni prema drugima i da u svojem narodu ne tražimo samo one koji su pogriješili nego da pronademo one velikane koji su doista zaslužili da imao to što imamo; koji su svoje živote i svoj rad uložili u to da nama bude bolje. Takve treba častiti i hvaliti". Biskup Bogović podsjetio je vjernike kako je u tom smislu pokrenut i projekt crkve Hrvatskih mučenika na Udbini.

Dvadeset i šestoro mladih, uglavnom iz HKM-a Singen, primilo je sakrament sv. potvrde koji im je podijelio mons. Bogović. Misno je slavlje uvećao mješoviti zbor HKM-a Singen uz orguljsku pratnju časne sestre sv. Križa đakovačke provincije Mihovile Tenžera koja djeluje u Hegneu. Po svemu uspjelo slavlje, u čiju je organizaciju ponajviše uložio o. Grbavac, uz pomoć pastoralne suradnice Nade Kolić i brojnih vjernika, nastavljeno je u dvorani "Jahnalle" u Stockachu. Nazočnima se obratila i saborska zastupnica gđa Zdenka Babić-Petričević koja je podsjetila na povijesni mimohod s hrvatskim barjacima na Bodenskom jezeru 19. svibnja 1985., u osvit hrvatske

slobode. Posebno je istaknula u prošlosti i sadašnjosti snagu i organiziranost Hrvata u izvandominstvu na čelu sa svojim hrvatskim katoličkim misijama, koje su, kako je istaknula, bile i ostale hrvatski stožer. "Da nije bilo naših misija, ne bi ni danas bilo ovoga slavlja", istaknula je te je podsjetila kako će se ovih dana na saborskim klupama naći promjena Zakona o obrani. "Tako smo učinili da se zbog neodsluženja vojne obveze u Hrvatskoj ne traži otpust iz hrvatskoga državljanstva. Hrvatska je bogata svime, a najmanje ljudima. Demografsku sliku Republike Hrvatske i hrvatskoga naroda u BiH može obogatiti samo raseljena Hrvatska. Nadamo se da će Hrvatska u budućnosti postati useljenička zemlja, i to prije svega povratkom svojih Hrvata iz cijeloga svijeta." U znak zahvale za organiziranje slavlja o. Grbavcu predala je hrvatski barjak i knjigu "Hrvatski sabor". Priređen je duhovno-kulturni program, a u zabavnom je dijelu nastupila skupina "Dupli M" iz Ulma. U subotu 20. svibnja u HKM-u Bern i HKM-u Basel u Švicarskoj mons. Bogović podijelio je sakrament sv. potvrde. U Bernu je sakramentu pristupilo 98-ero mladih, a u Baselu 36-ero. ■

Nazočnima se u dvorani u Stockachu obratila i saborska zastupnica Zdenka Babić-Petričević

Napisao i snimio: **Adolf Polegubić**

“Sijala sam lan, baš na Ivan dan”

Ovaj napis posvećujem zaboravljenim pjesmama zaboravljenih Hrvata, većinom asimiliranih, no oni u Martincima (Felsőszenzmárton) u Podravini svake godine slave Ivanje. Dakako, ivanjanske su pjesme poznate i diljem Hrvatske, s druge strane Drave, gdje se izvode na isti način

Hrvatski ivanjanski običaji bili su nekoć poznati u Mađarskoj. Izvodili su se uz pjesmu i ples, uz ivanjanske krijesove u Podravini, u Baji (bunjevački Hrvati) i u Sentandriji (Dalmatini). Ponajviše pjesama pjevali su kajkavski Hrvati pokraj Drave, u županiji Šomođ, u Boljevu (Bolhó) i Bržnici (Berzence), zapadno od Barča, a danas od njihovih potomaka malotko još zna hrvatski.

Ovaj napis posvećujem zaboravljenim pjesmama zaboravljenih Hrvata, većinom asimiliranih, no oni u Martincima (Felsőszenzmárton) u Podravini svake godine slave Ivanje. Dakako, ivanjanske su pjesme poznate i diljem Hrvatske, s druge strane Drave, gdje se izvode na isti način.

LILANJE

Popijevke su mladi izvodili za vrijeme ljetnog solsticija, uoči Ivanja 23. lipnja na raskrižju putova, no nerijetko i pokraj žitnih polja uz lilanje. Lila se ovako pravila: na motku pričvrstila oguljena i osušena kora trešnje, u koju se stavila slama s krovenice (kuće pokrivene slamom). Noću su dečki s lilama u zraku opisivali svijetle krugove.

U podravskom Lukovišću (Lakócsa), za neradna čovjeka i danas se kazuje: tem sam da lilat. U Boljevu su djevojčice odjevene u bijele haljine i pokrivene velima u jutarnjim satima Ivanjdana pohodile kuće, gdje su izvodile obredne pjesme. Obično su imale vijenac na glavi, a ukućani su im darivali jaja.

Svete tajne zemljoradnje - plodnost, rodnost

No, valja se vratiti analizi motiva ivanjanskih pjesama. Da bismo ih bolje mogli shvatiti, dodajmo: ljudi na zemlji ciklično oponašaju neka djela, radnje nebeskih božanstava. Isto tako božanstva ratare podučavaju zemljoradnji (oranje, sjetva, kosidba, vršidba, itd.) i kako trebaju uzgajati kulturne biljke (žito, vinovu lozu, masline, itd.), tj. podučavaju ih na zem.

Ivanjdanske popijevke vode nas stoga i na žita polja:

Čiji žnjači u tom polju?
Ivanovi gosponovi.
Jeste puno naženjali?
Jednu malu rukavičku

I rumenu jagodičku.
Staro majko, kaj imate,
Kaj imate to nam dajte!
Mi moramo dalje iti,
Dalje iti i obiti,
Staru majku ostaviti.
Faljen budi, Jezuš Kristuš!
(Boljevo)

U susjednoj Brežnici također su bile poznate pjesme ladari-
ca, koje su obilazile kuće skupljajući priloge (jaja, brašno).

Dejte, dejte kaj imate
Vinograde i hambare!
Hoj, lepo Lado, hoj, lepo Lado!
Pune kuće i hambare,
Pune škrinje i hambare! (...)

Ivo se šeće po zlatnom mostu...

Zlatni most povezuje nebo i zemlju. Po njemu se ide na drugi svijet ili, obratno, s neba na zemlju. U obredu hod oponaša hod godine, vraćanje godišnjih doba, a sami izvođači obrednih igara i pjesama donose plodnost, oponašajući hod božanstava.

Ivo se šeće po zlatnom mostu
Oj, lado, lado, oj, lepo lado.
(Poslije svakog stiha gornji se stih opetuje.)
Za njim se šeće Diva Marija,
Na rukaj nosi dete maleno,
"Krsti mi, Ivo, dete maleno."
"Kak bi ga krstil kad kršćenik nisem!"
"Krsti ga, krsti, svaj svet kršćen bude!"
"Ja ga krstil budem, kaj mu ime bude -
Ime mu bude ove svetle Zvezde!"
"I to je lepo, i to je v nebu!"
"Ime mu bude ovaj svetel Mesec!"
"I to je lepo, i to je v nebu!"
"Ime mu bude ovo žarko Sunce!"

"I to je lepo, i to je v nebu!"
"Ime mu bude Jezuš Nazarenski,
Jezuš Nazarenski, Otac Bog nebeski!"
(Boljevo)

Marija - kraljica svemira i svjetlosti

Gospa će i u simbolici latinskih himana i u njihovim inačicama u raznim narodima biti rodilja svjetlosti, svjetlosti svijeta. Ona se poistovjećuje s nebom, odnosno noćno nebo s Marijom. U ivanjdanskoj pjesmi vidimo to isto. Gospa, odjevena u odjeću sa zvijezdama, slična je boginji Nut u starom Egiptu, a i u antičkoj Grčkoj također ima takvih boginja. Čak i na drevnim mitskim predstavama Inka u Meksiku nailazimo na neke paralele danih božanstava. Majka bogova uvijek iznova rađa svjetlo (zvijezde), jutro (mjesec) i sunce. Marijin sin Isus poistovjećuje se u kršćanskoj tradiciji sa suncem, koji je u popijevci Otac Bog nebeski.

U matrijarhatu se smatralo da su dan i sunce dijete Žene, a aspekt rođenja pak bi bio: iz tamne noći mati rađa svjetlost, zoru. U mađarskim pjesmama Gospa se poistovjećuje sa zorom.

PTICA-VODIČ I IVINI SVATOVİ

Atributi božanstava u raznim su mitologijama ptice, naime, božanstva se često reinkarniraju u njih. Obredne ivanjdanske pjesme sadrže i motiv prelaska preko vode, a koju treba prebroditi, zapravo, pregaziti. Prelazak preko vode bio bi prelazak na drugi svijet, u raj.

Letele su 'tičice
Letele su 'tičice,
Jesu dal'ko letele,
Dal'ko, dal'ko, predal'ko.
Uzel Ivo pušticu
Pak da strelji 'tičicu.
Tičica mu se moljila:
"Nemoj, Ivo, nemoj me,
Ja ti budem u pomoć,
Kad se budeš ženio.
Sve ti svate prebrodim
Na Ivansko navečer!"

Ivanjdanske pjesme druge skupine podravskih Hrvata Ivanjdanske popijevke druge skupine podravskih Hrvata u Martincima i Križevcima najčešće imaju ljubavnu tematiku. Običaj je izveden uoči Ivanja na Dravi, a u susjednim selima pokraj žitnih polja, gdje se je lilao.

Oko vatre skupljale su se djevojke i dečki, mlade supruge sa supruzima.

Lepi Ivo kresa kreše
Na ivanjsko, ej, navečer.
(Ovaj se stih ponavlja poslije svakog stiha.)
Z jednom rukom kresa kreše,
Z drugom rukom švaltu svira.
Švaltu svira, ljubu pita,

"S kem si, ljubo, sinoć spala?"
"Svojom majkom pod ponjavkom."
"Da si, ljubo, z menom spala,
Ti bi bila poljubljena,
A tako si potamnjena."
Ženite je, ne drž'te je,
Dok nje brki ne prevare
I divojke ne zabave.
Udajte nje, ne drž'te nje,
Dok nje prsa ne prevare
I junaki ne zabave.
Prsten zvekne, gora jekne,
Al u gori Ivo stoji,
Tamo stoji ljubi govori:
"Ako ćeš ti pojći za me,
Sa mnom ćeš it na venčanje.
Al ako Bog da takve sreće
Da nas nitko rastaviti neće,
Na ivanjsko, ej, navečer,
Na Ivanjsko, ej, navečer.
(Križevci)

Ivanjski krijes

IVANJE U OSTALIM HRVATSKIM NASELJIMA U MAĐARSKOJ

Ivanje je bio praznik i u Hrvata Dalmatina u Svetoj Andriji (Szentendre), gdje se uz vatru slavilo. Knez, podrijetlom dalmatinski Hrvat, tada je častio prisutne vinom te je i sam preskočio bukću lomaču. Pjevalo se i plesalo. Mladež je pjevala pjesmu:

Sijala sam lan,
Baš na Ivan dan.

O Ivanju se pale ivanjski krijesovi u bunjevačkih Hrvata. Na salašima su se tri dana zaredom redovito palili krijesovi. Za oganj su služile suhe grančice i kukuruzovina (kukuruzna), a, kad se vatra rasplamsala, skakalo se preko plamena. Oganj se palio svih triju predvečerja i trebalo ga je po tri puta preskočiti, jer ne vridi početi, ako ne mož' svršiti.

U Baji su bunjevačke djevojke od cvijeća ivanjske isplele vijenac te ga stavile na glavu. Ako ih je bilo i više u grupi, tada je samo nasjrtarija smjela staviti vijenac na glavu, dok su njezine sestre svoj vijenac nosile u ruci. Vatru svetog Ivana preskakali su u parovima - momak i djevojka zajedno, zato da se očiste i da postanu plodni, da imaju djecu. Stigavši kući, djevojke su vijenac bacile na krov kuće. Ako je pao na zemlju, smatrale su to lošim predznakom.

Bajski je ivanjdanski običaj bio i kićenje rogova krava vijencem te su tako tjerane na ispašu.

U Gornjem Svetom Ivanu nekoć su na pročelje kuća stavljali ivanjdanski vijenac da u kuću ne udari grom, odnosno ne da izbije požar.

U zaladskim hrvatskim selima se je postilo. Ženama je bilo zabranjeno presti i prati. Preporučuje se sijanje prosa. U Senpálu (Somogyszénpál) ispod Balatona tog je dana bilo zabranjeno raditi. Ako je bilo magle, mještani su držali da neće uroditi voćke i vinograd. ■

DOZNAJTE TKO JE ULOVIO RIBICU

“Zlatna ribica” pliva “punim zamahom”. Ove godine zamolili smo neke učitelje hrvatske nastave da nam za naš natječaj predlože teme. Prijedlog učiteljice Elide Trusić iz Švicarske svidio se većini, pa je tema ovogodišnjeg natječaja za literarne radove bila: **Podijelit ću s vama tajnu**, a novinarska: **Dragi ljudi, dragi krajevi**.

Na natječaj je pristiglo više radova nego prethodnih godina. Sudjelovalo je 140 učenika s ukupno 160 radova, i to iz: Francuske, Italije, Njemačke, Slovačke, Švicarske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Rumunjske, Crne Gore i prvi put iz Mađarske i Kanade.

Članovi povjerenstva, dr. sc. Karol Visinko, izv. prof. s Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Rijeci, Marica Zrilić, prof. hrvatskog jezika u OŠ “Brajda”, te Ljubica Kolarić-Dumić, nastavnica hrvatskog jezika, i poznata i priznata književnica, vrlo su pažljivo vrednovali pristigle radove. Povjerenstvo je imalo na umu da najveći broj djece živi u drugoj jezičnoj realnosti, te da im hrvatski jezik u velikome broju slučajeva i nije prvi jezik. Stoga to više treba cijeniti njihove napore. Ovaj natječaj obilježavaju (čemu je pridonijela mogućnost izbora tema), vrlo kvalitetni radovi u kojima su učenici iznosili svoja intimna razmišljanja, dvojbe, ljubav, strahove, sreću..., jednom riječju, svoje tajne na samo njima svojstven način. Posebno je dojmpljiva iskrenost i toplina koju su u svojim uradcima iskazivala mlađa djeca u dobi do 12 godina.

Druga grupa radova, novinarskih, izvrsnost postiže u zanimljivim, oštro umnim zapažanjima, te u opisivanju životne sredine i osobnog iskustva. Neki radovi zalaze pomalo u istraživačko novinarstvo. Nedvojbeno, iza takvih rezultata stoji predani rad njihovih učitelja-mentora koji su s djecom o temama razgovarali i potaknuli ih da se izraze u pisanom obliku.

Marija Knežević, 9 god.

HDŠ “Bartol Kašić”, Lyon, Francuska
Učiteljica-mentorica: Zdenka Kožić

Povjerenstvo smatra da ovaj natječaj obilježava zavidna sposobnost učenika da se izražavaju hrvatski što je rezultiralo kvalitetnim literarno-novinarskim radovima.

Objavljujemo imena prvonagrađenih i drugonagrađenih učenika i njihovih mentora. U ovome broju objavljujemo

Prva nagrada u kategoriji literarnih radova od 7 do 12 godina

Podijelit ću s vama tajnu

Jedan dan išla sam u školu. Bila sam sretna zato što sam imala novu olovku. Ušla sam brzo u razred da pokažem novu olovku prijateljici. Kad sam je tražila u pernici, nisam je našla. Bila sam žalosna jer sam mislila da sam je izgubila. Drugi sat ugledala sam svoju prijateljicu kako piše mojoj olovkom. Ali kako je došla do nje? Možda mi je ispala pa ju je uzela? Nisam znala što da mislim. Samo sam mislila na olovku i nisam slušala što učiteljica govori.

Navečer mama me je pitala zašto sam žalosna. Šutjela sam. Nisam joj htjela ništa reći.

Sutra je učiteljica pokazala moju olovku i rekla: “Neka se javi onaj čija je ovo olovka. Našla sam je jučer u hodniku kad ste otišli kući”.

Veselo sam potrčala po olovku. Sretna sam bila što nisam optužila prijateljicu.

prvonagrađeni rad Marije Knežević na temu *Podijelit ću s vama tajnu*. Marija ima 9 godina, rođena je u Francuskoj, ide u treći razred i pohađa Hrvatsku dopunsku školu u Lyonu. Voli životinje. Tata joj je kupio hrčka. Voli voziti role, bicikl, igrati košarku. Privlači je sve što je hrvatsko, a, kad odraste, željela bi živjeti u Hrvatskoj. Tata joj se zove Anto, a mama Kaja. Ima još stariju sestru Moniku i brata Ivana. ■

Napisala: **Vanja Pavlovec**

REZULTATI 3. NATJEČAJA "ZLATNA RIBICA" 2006.

U prvoj kategoriji (učenici od 7 do 12 godina) za svoje su literarne radove najuspješnijima proglašeni sljedeći učenici.

Prvonagrađena učenica

MARIJA KNEŽEVIĆ (9 godina), HDŠ "Bartol Kašić", Lyon, Francuska. Učiteljica-mentorica: Zdenka Kožić

1. nagrada – osmodnevni boravak u Ljetnom kampu HMI-a na otoku Cresu i diploma.

Drugonagrađeni učenici

MARINA STUDER (10 godina), HDŠ "Bartol Kašić", Charenton-le-Pont, Francuska. Učiteljica-mentorica: Lada Klaić

LUKA MARKIĆ (7 godina), HDŠ "Bartol Kašić", Pariz, Francuska. Učiteljica-mentorica: Vanja Šubašić-Tadić

DORA KUŠEVIĆ (9 godina), Hrvatska škola u Ottawi, Kanada. Učiteljica-mentorica: Sandra Kušević

U drugoj kategoriji (učenici od 13 do 16 godina) za svoj su literarni rad najuspješnijima proglašeni sljedeći učenici.

Prvonagrađena učenica

IVANA IVOŠEV (14 godina), Folklorna i dramsko-recitatorska sekcija HKPD "S.S. Kranjčević", Bački Breg, Srbija.

Voditeljica-mentorica: Tamara Lerić

1. nagrada – osmodnevni boravak u Ljetnom kampu HMI-a na otoku Cresu i diploma.

Drugonagrađeni učenici

PATRICIA STROJIN (15 godina), HDŠ Basel, Švicarska.

Učiteljica-mentorica: Brigitta Vodopić

MATIJA TERZIĆ (13 godina), HDŠ Ascona, Švicarska.

Učiteljica-mentorica: Elida Trusić

VJEKOSLAVA ERCEGOVAC (15 godina), Hrvatska nastava u Slovačkoj. Učiteljica-mentorica: Barbara Petras Horvat

LUCIA DEDINSKA (14 godina), Hrvatska nastava u Slovačkoj. Učiteljica-mentorica: Barbara Petras Horvat

INES KOŠEĆ (13 godina), Folklorna i dramsko-recitatorska sekcija HKPD "S. S. Kranjčević", Bački Breg, Srbija.

Voditeljica-mentorica: Tamara Lerić

MIRYANA BABIĆ (16 godina), Ričička gimnazija, Rumunjska. Učitelj-mentor: Petar Hategan

U prvoj kategoriji (učenici od 7 do 12 godina) za svoj su novinarski rad najuspješnijima proglašeni sljedeći učenici.

Drugonagrađeni učenici

ZDENKA TIPURA (12 godina), HDŠ Saas Fee, Švicarska.

Učiteljica-mentorica: Danijela Babić

ANKICA BASAR (11 godina), Hrvatska škola u Ottawi, Kanada. Učiteljica-mentorica: Sandra Kušević

U drugoj kategoriji (učenici od 13 do 16 godina) za svoj su novinarski rad najuspješnijima proglašeni sljedeći učenici.

Prvonagrađena učenica

KARMEN BEJIĆ (13 godina), OŠ Kulina bana, Tešanjka, BiH. Učitelj-mentor: Anto Kovačević

1. nagrada – osmodnevni boravak na Cresu i diploma-
Drugonagrađeni učenici

DALIBOR BOŠNJAK (13 godina), HKPD "Jelačić" Petrovaradin, Odjel za hrvatski jezik i književnost, Novi Slankamen, Srbija. Učiteljica-mentorica: Marija Fiala

ANTONIO ANĐELIĆ (13 godina), OŠ Kulina bana, Tešanjka, BiH. Učitelj-mentor: Anto Kovačević

MARIA CVITKOVIĆ (16 godina), HDŠ "Bartol Kašić", Dijon, Francuska. Učiteljica-mentorica: Zdenka Kožić

Svim sudionicima, učenicima i njihovim učiteljima odajemo priznanje za uloženi trud i zahvaljujemo na sudjelovanju u "Zlatnoj ribici 2006.". Vjerujemo da će i sljedeće godine prispjeti velik broj literarnih i novinarskih radova. Nagrađeni radovi, kao i neki drugi, bit će, kao i dosad, objavljeni u tisku i na web stranicama Matice (www.matis.hr) te čitani u emisiji "Hrvatima izvan domovine (četvrtkom u 20,00 sati) na Prvom programu Hrvatskog radija.

Marketing i promocija Hrvatske matice iseljenika

Budite poduzetni!

Oglašavajte na web portalu
Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

- Više od 800 000 klikova mjesečno iz Hrvatske i cijeloga svijeta izvrstan su izbor za oglašavanje na našem webportalu!
- Web stranice HMI čitaju se diljem svijeta, dostupne su na tri jezika (hrvatski, engleski, španjolski) i bilježe stalan porast posjećenosti.
- Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja: BANERI SPONZORIRANI ČLANAK SPONZORIRANJE RUBRIKE.
- Hrvatska matica iseljenika vam nudi mogućnost iznajmljivanja svoje multimedijalne dvorane, u samom središtu grada, na izvrsnoj lokaciji.

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA | Odjel za marketing i promociju | Voditeljica odjela: Ivana Rora

tel: (+385 1) 61 15 116 | mob. 099 6115 116 | fax: (+385 1) 61 11 522

Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB | HRVATSKA / CROATIA | E-mail: marketing@matis.hr

Traganje okrunjeno uspjehom

"Moram priznati da sam uistinu sretna što je moj povratak u Hrvatsku nakon četrnaest godina provedenih u SAD-u okrunjen lijepim uspjesima. Predstava Marlene Dietrich rezultat je moje dugogodišnje potrage za spojem dramske umjetnosti i glazbe, u kojoj i jedna i druga dolaze do potpunog izražaja tvoreći jedinstvenu cjelinu", izjavila je Ksenija Prohaska

U razgovoru s Matičinom novinarkom

Ugledna hrvatska dramska umjetnica Ksenija Prohaska dobitnica je nagrade "Premio Adelaide Ristori". Članovi ocjenjivačkog suda odlučili su nagradu za najbolju glumicu Međunarodnog festivala "Mittelfest", koja se dodjeljuje još od godine 1997. dodijeliti hrvatskoj dramskoj umjetnici Kseniji Prohaska. Upravo je to i bio razlog našeg razgovora s priznatom i cijenjenom umjetnicom koja je dugi niz godina živjela i uspješno radila u SAD-u.

- Moram priznati da sam uistinu

sretna što je moj povratak u Hrvatsku poslije 14 godina provedenih u SAD-u okrunjen lijepim uspjesima. Predstava Marlene Dietrich, za koju sam i dobila ovu nagradu, rezultat je moje dugogodišnje potrage za spojem dramske umjetnosti i glazbe, u kojoj i jedna i druga dolaze do potpuna izražaja tvoreći jedinstvenu cjelinu.

Sjajan tim mladih pisaca: Ivan Leo Lemo, Ante Tonković-Dolenčić i Vlatko Broz pomogli su mi u toj u potrazi da ostvarim ono na čemu sam godinama radila. To više su mi drage ove nagrade koje dobivam, a poglavito ova posljednja s festivala "Mittelfest" u talijanskome gradiću Cividaleu. Pokazalo se kako se

isplatilo naučiti tekst predstave na talijanskom jeziku - izjavila je Ksenija Prohaska prigodom posjeta HMI-u, napominjući kako joj je velika želja s ovom predložbom gostovati u čitavome svijetu.

Spomenutu nagradu koja nosi ime najpoznatije talijanske glumice 19. stoljeća rođene u gradiću Cividaleu, našoj će umjetnici biti predana početkom srpnja, na dan 15. Mittelfesta u Cividaleu. Ksenija Prohaska prva je glumica izvan Italije kojoj je dodijeljena ova vrijedna nagrada.

Što za Vas znači ovo laskavo priznanje i je li ono Vaš najveći profesionalni uspjeh?

— Mnogo mi znači, posebice kada se zna da sam ga dobila nakon izvrsnih talijanskih glumica Ottavie Piccolo, Pamel Villoresi i Maddalene Crippa-Stein. Nastupom u crkvi San Francesco u Cividaleu s nagrađenom monodramom *Marlene Dietrich* izvedenom na talijanskom jeziku, u prijevodu Sandra Damianija i uz pratnju Ivana Božičevića, doživjela sam ovacije prepunoga gledališta i nebrojene bisove. Talijanski je tisak tada pohvalno pisao o mojem nastupu, dok je ravnatelj Mittelfesta Moni Ovadia sa mnom dogovorio nastup na sljedećem festivalu. Riječ je o novome kazališnom projektu kojim želi okupiti odabrane glumce iz najuglednijih europskih kazališta. Upravo taj nastup smatram svojim najvećim profesionalnim uspjehom u životu.

Osim u Italiji s predstavom Marlene Dietrich, dobili ste priznanja i u Hrvatskoj. Koja su to priznanja?

— Zahvaljujući toj predstavi dobila sam i nagradu Mediteran na "Festivalu malih scena" u Rijeci godine 2001. i nagradu za najbolju žensku ulogu na Festivalu glumca u Vinkovcima 2000. godine.

Napisala: **Ž. Lešić** Snimio: **Ž. Paro**, iz dokumentacije Ksenije Prohaska

Ksenija Prohaska je rođena u Splitu, a u Zagrebu je završila Akademiju kazališnih umjetnosti. Već kao studentica nastupa u HNK u Zagrebu. U idućih sedam godina igra dvadeset dvije različite uloge klasičnog repertoara, od grčkih tragedija do Shakespearea, Goldonija, Lorce, Ibsena, Strindberga... Veliko priznanje doživljava za ulogu Nevjeste u Lorcinoj *Krvavoj svadbi*. Nakon brojnih kazališnih, slijede zapažene uloge u televizijskim serijama i filmovima. Film *Gosti* oskarovca Dušana Vukotića, u kojemu je igrala jednu od glavnih uloga, Kseniji Prohaska bila je odskočna daska za međunarodnu karijeru. Igrala je u 13 dugometražnih filmova (*Transylvania 6-5000* s Geonom Davis i Jeffrey Jones, *Asian Task Force* i *Tipperary*, s Krisom Kristoffersonom i Drew Barrymore, a također u filmu *Bugsy* s Warrenom Beattyjem i Joe Montegrom, gdje se pojavljuje u ulozi Marlene Dietrich) i 20-ak TV serija (najpoznatija *Seaquest* s Roy Scheiderom).

Od 1998. godine ponovo je u rodnome gradu i već prvom svojom ulogom grofice Olivije u Shakespeareovu komadu *Na tri kralja* dokazuje da se u Split vratila velika glumica. Izvrsnom kreacijom Serafine Splićanke u *Tetoviranoj ruži* Tennesseeja Williamsa, oduševila je i kritiku i publiku. Na Danima satire u Zagrebu 2001. godine kao najbolje nagrađene bile su i spomenuta predstava i Ksenija Prohaska za naslovnu ulogu.

Ksenija Prohaska nastupa i kao pjevačica, te priređuje brojne koncerte sa svjetski poznatim glazbenicima diljem Europe i SAD-a. Nastupima u monodrami *Marlene Dietrich* pokazala je širok raspon glumačkih i pjevačkih sposobnosti, te dočarala Marlene kao nadmoćnu i krhku, svjetski poznatu i nezaboravnu glumicu.

Ksenija u predstavi Marlene Dietrich

Bila je divna atmosfera u Vinkovcima i rado bih s Marlene ponovo nastupila pred vinkovačkom publikom.

- S predstavom ste imali niz zapaženih uspjeha u Hrvatskoj i u izvanomovinstvu. Koliko ste dosad imali nastupa i kada je *Marlene* premijerno izvedena?

Predstava se prikazuje već sedam

godina. Premijerno je izvedena 1999. godine i do danas je u Hrvatskoj uprizerena 130 puta, kao i dvadesetak puta u inozemstvu. Izvodim je na hrvatskom, engleskom i talijanskom jeziku, a kanim je izvesti i na španjolskom jeziku.

U međuvremenu se nastavlja put *Marlene Dietrich* po svijetu. Komad je

dobio vrhunske kritike u inozemstvu i kanim ga igrati u mnogim zemljama. Nemam problema igranja na raznim jezicima budući sam diplomirala engleski, a i godinama sam radila kao glumica na engleskome govornom području. Uskoro krećem na put u SAD, a potom na jesen idem u Rusiju. ■

HUMANOST NA DJELU

APEL UDRUGE RODITELJA DJECE SA SPINALNOM MIŠIĆNOM ATROFIJOM I TRAHEOSTOMAMA

Udruga SMA.T. udruga je roditelja djece sa spinalnom mišićnom atrofijom i traheostomama.

Osnovani su je 13. veljače 2003. roditelji oboljele djece radi njihova odvođenja iz bolnica u njihove domove.

Naime, takva su djeca nerijetko od rođenja pa do prvog ili drugog rođenja na neprekidno u bolnicama.

Ugrožena im je osnovna životna funkcija - disanje i ovisni su o aparatima za potporu i kontrolu disanja. Svako dijete ima svoju dijagnozu od koje boluje, ali svima je zajednička traheostoma - rupica na predjelu vrata kroz koju dišu u kojoj se nalazi plastični dodatak za disanje (kanila). Osim toga, sva djeca imaju potrebe za istim aparatima koji im

mjere i kontroliraju vitalne životne funkcije s potporom mehaničke ventilacije (respiratora) ili bez nje te imaju potrebe za svakodnevnim održavanjem toaleta dišnih putova.

Djeca su ovisna o 24-satnoj medicinskoj skrbi, za koju su roditelji bili posebno educirani u bolnicama za otpust djeteta na kućnu negu (poduka je trajala od 3 do 6 mjeseci).

Aktivni članovi Udruge bave se educiranjem novih članova (roditelja) o njihovim pravima prema HZZO-u i ostalim institucijama te savjetovanjem olakšavaju novonastalu situaciju u njihovoj obitelji. Nažalost, do sada Udruga nije mogla ni jednomu članu novčano olakšati situaciju zbog toga što, bar zasad, nema nijednoga

stalnog sponzora i donatora. Nadamo se da će se ovakva situacija u Udruzi promijeniti i da ćemo moći što više olakšati život našim malim anđelima. **Udruga ima 15-ero registrirane djece.**

Zato molimo sve ljude dobre volje da pomognu našoj djeci i nama roditeljima da im život bude koliko je moguće dostojanstven i normalan. Oni su samo djeca koja se bore za svoje mjesto pod suncem.

Zadvorska 41R, 10257 Brezovica
Novi Zagreb
tel. 01/6538916, 098/9571920
žiro-račun: 1101655662 Zagrebačka banka
e-mail: udruga.sma.t@zg.t-com.hr
www.smat.hr
<http://smat.blog.hr/>

Vladimir Lončarević

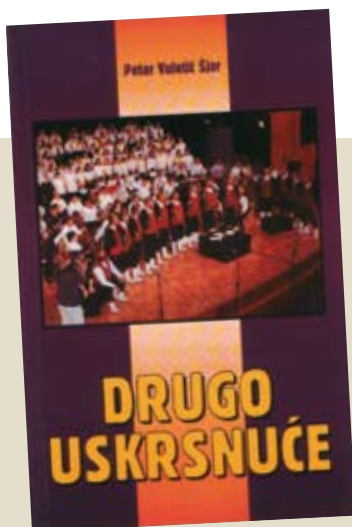
**KNJIŽEVNOST I HRVATSKI
KATOLIČKI POKRET (1900.
– 1945.), TEORIJSKE I
PROGRAMSKE ODREDNICE,
KNJIŽEVNA POLITIKA I
ORGANIZACIJSKA STRUKTURA,**
Alfa, Zagreb, 2005., 515
stranica.

Vladimir Lončarević rođen je 1960. u Zagrebu. Magisterij iz kroatistike postigao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a doktorat (2004.) na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu, gdje predaje kolegije s područja graničnih tema književnosti i religije. Radi u Uredu Predsjednika Republike. Objavio je izbor eseja "Oslobađanje Povijesti" (1997.) i monografiju "Luči Ljubomira Marakovića" (2003.).

Knjiga "Književnost i hrvatski katolički pokret (1900.-1945.), teorijske i programske odrednice, književna politika i organizacijska struktura" njegov doktorski rad, koji govori o općim književnim prilikama u Hrvatskoj na prijelazu između 19. i 20. stoljeća i o Katoličkoj književnosti. Knjiga prvi put na jednom mjestu donosi podatke o glavnim akterima razdoblja prve polovice dvadesetoga stoljeća, njihova književna i duhovna razmatranja. Ona na određeni način čini povijesni pregled kulturološke povijesti toga razdoblja.

Priredila: **Matija Maša Vekić**

Petar Vuletić Šjor

**DRUGO USKRSNUĆE.
ORATORIJ POSVEĆEN MARIJI
MAJCI CRKVE U POVODU 25.
OBLJETNICE MOSTARSKÉ
KATEDRALE**

Crkva na kamenu, knjiga 92,
Mostar 2005, 85 stranica.

Don Petar Vuletić Šjor bio je svećenik, pjesnik i glazbenik. Nakon njegova prvog oratorija "*In hoc signo vinces – U ovom ćeš znaku pobijediti*", koji je uglazbio mo. don Šime Marović, ovo je drugi oratorij, napisan godine 1998. Te je godine u listopadu teško obolio i preminuo 12. studenoga u Los Angelesu, gdje je posljednjih 10 godina svojega života djelovao među Hrvatima.

Oratorij *Drugo uskrsnuće* u tri svjedočenja (čina) izvanredan je pjesnički tekst koji je posvećen Mariji a događa se na obalama "ranjene Nereve" devedesetih godina 20. stoljeća. Pisac je za svjedoke pozvao Majku Crkve, Ljetopisca, Očevidca, Pjesnika, Hrvoja Sirotana (čiji je otac prvi pao u obrani grada), Talitu (djevojčicu ranjenu u katedrali 11. studenoga 1994.), Košutu (Vilu Hrvaticu, koja je sagradila svoje dvore na vrhu Veleža), Markana (Eru s ovoga svijeta), Podbadala, Pismošću, Narikače, Diplaša, Guslara, Momke, Orkestar, Soliste i Zbor.

Oratorij je uglazbio mo. don Dragan Filipović. Doživio je tri izvedbe: dvije u Mostaru, 2001. i 2002., u okviru *Lipanijskih zora*, te u Opatiji 29. svibnja 2002. na manifestaciji *Stepinčevi dani*. Dobio je izvrsne kritike u medijima.

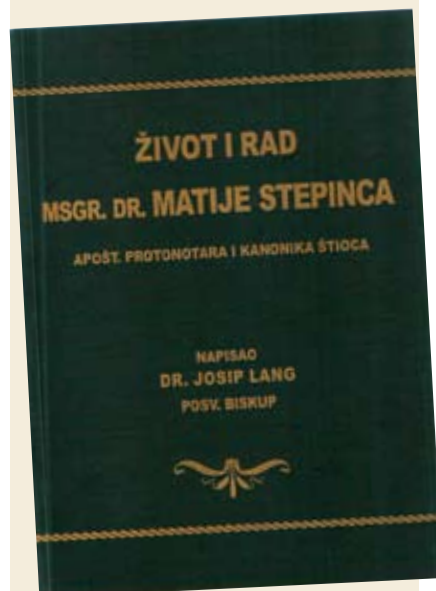
Josip Lang

**ŽIVOT I RAD DR. MATIJE
STEPINCA APOŠT. NOTARA I
KANONIKA ŠTIOCA**

Župa sv. Petra, drugo izdanje,
Zagreb, 2005, 264 stranice.

Životopis mons. Matije Stepinca (1840.-1921.) napisao je biskup Josip Lang godine 1922. Želio je odati zahvalnost svojem učitelju, čovjeku specifična životnog puta obilježenog duhovnošću i živom vjerom. Matija Stepinac bio je kao duhovnik bogoslova u Zagrebu optužen da radi protiv Monarhije i premješten (1895.) u Varaždin, gdje je na Uskrs 1921. blaženo preminuo. Zemni su mu ostaci godine 1971. preneseni u kapelicu sv. Obitelji u rodni Brezarić. Mons. Stepinac odgojio je više od 300 svećenika i uglednih hrvatskih intelektualaca među kojima je i sluga Božji Josip Lang, zaštitnik siromaha.

Novo izdanje knjige obogaćeno je fotografijama i rodoslovljem zadruga Stepinac, iz koje su izišli velikani duha: Matija (r.1840.), Adam (r. 870.), Stjepan (r.1885.), bl. Alojzija (r.1898.) i župnik Sv. Petra u Zagrebu mons. Matija (r.1938.) te svećenici iz obitelji Stepinac po ženskoj liniji: župnik u Krapini Matija Burja, biskup mons. Josip Mrzljak i župnik u Karlovcu Alojzije Burja, te devet časnih sestara (Stepinac, Županac, Mrzljak i Burja).

Zvonimir Šeparović (ur.)

O ŽRTVAMA JE RIJEČ

Zbornik radova Trećega hrvatskoga žrtvoslovnog kongresa
Nakladnik: Hrvatsko žrtvoslovno društvo, Zagreb, 2006.

Hrvatsko žrtvoslovno društvo organiziralo je u Zagrebu od 18. do 20. lipnja 2004. treći Hrvatski žrtvoslovni kongres. Podneseno je pedeset referata od kojih veći dio čini ovaj zbornik na 410 stranica. Moto

Zbornika je geslo blaženog Alojzija Stepinca: *Hrvatska je žrtva velikih zala*. Zbornik je podijeljen na tematske cjeline: Žrtve i stradanja u Domovinskom ratu, Povijesne teme, Stradanje Hrvata u Bosni i Hercegovini, Žrtve obitelji, Žrtve i stradanja u medicini, Stradanja u današnjem svijetu i Zaključci kongresa. Pater Nikola Mate Rošić u članku *Žrtva u kršćanskom humanističkom shvaćanju* konstatira da Hrvatska nema nacionalno obilježje za svoje žrtve i predlaže da se podigne doličan hrvatski Panteon za sve žrtve i nestale. Biskup mons. dr. Mile Bogović počeo je konkretno graditi crkvu Hrvatskih mučenika na Udbini povezujući 510. obljetnicu Krbavske bitke i papinu poruku na prjelasku u treće tisućljeće, kad je pozvao cijeli kršćanski svijet da popiše svoje mučenike. O pojmu žrtve iz više aspekata pišu: akademik Josip Pečarić, fra. Hrvatinić, prof. emeritus Zvonimir Šeparović i biskup mons. dr. Valentin Požaić.

O događanjima u Domovinskom ratu pišu: Ivan Matković Lasta, Oto Jungwirth, Ivo Kujundžić, Dražen Živić, Vera Folnegović Šmalc, Petra Folnegović-Grošić, Ljubomir Radovančević, Nataša Vučković-Ivošević, Ana Tomljenović, velečasni. Zvonimir Matijević i dr. Jakša Raguž.

U poglavlju povijesne teme obrađene su žrtve Drugoga svjetskog rata: *Bleiburg, Križni putevi i žrtve komunističkog terora* (Ivan John Prcela), *Istina o dva logora Jasenovac: ustaškom 1941.-1945. i partizanskom 1945.-1951.* (pater Vladimir Horvat), *Žrtve Virovitičko-podravске županije* (Miroslav Gazda), *Grobišta i stratišta Rep. Slovenije* (Franz Perme, Franjo Talan i Dragutin Šafarić), *Grobišta i stratišta žrtava Varaždinske i Međimurske županije* (Franjo Talan), *Žrtve u općini Ličko Petrovo Selo* (Ivan Dujmović), *Hrvati žrtve u logoru El Shatt na Sinaju* (Hrvoje Kačić Alesić), *Zatočenici na otoku sveti Grgur 1959. – 1969.* (Želimir Kužatko), *Žrtve komunizma svećenici Stjepan Pavunić i Mihović Kolarić* (Milivoj Kovačić).

O stradanju Hrvata u Bosni i Hercegovini pišu: Marko Babić, *Bosanska Posavina deset godina nakon Dayton*; s. Slavica Buljan, *Drinske mučenice*; Šimun Penava, *Stradanja i progon Hrvata i Muslimana s Banja-lučkog područja 1995.*; p. Anastazio Petrić, *Stradanje Hrvata Bosanske Posavine 1945. u selu Prud*; Karlo Rotim, *Žrtve Hrvata u BiH nakon Dayton*; Milorad Mican Oršulić, *Bosanska Gradiška u vrtlogu rata 1991.–1995.*; dr. don Ivica Puljić, *Stradanje Hrvata u Istočnoj Hercegovini tijekom Drugoga svjetskoga rata*.

O žrtvama u obitelji pišu: prof. dr. sc. Ante Vukasović i Ružica Čavar. Poglavlje *Žrtve i stradanja u medicini* obradili su Đula Rušinović-Sunara i Petar i Nikola Badovinac. O stradanju u današnjem svijetu obrađene su teme: *Žrtve zlouporabe droge* (prof. dr. Slavko Sakoman); *Zlostavljanje djece u sportu* (Dragan Milanović, Zrinko Čustonja; Igor Jukić, Luka Milanović i Sanja Šimek); *Globalizacija viktimizacije u vrhunskom sportu* (Marija Jagić); *Napadi na prometno osoblje* (Bernard Cvek); *Žrtve oružanih pljački u poštanskim poslovnica* (Nada Miškulin i Ninoslava Pečnik); *Iseljenici kao žrtve* (Vera Valčić-Belić); *Stradanje hrvatskih umirovljenika* (Nevenska Bagarić); *Sredstva društvenog priopćavanja i njihove eventualne žrtve* (Domagoj Ante Petrić).

Žrtva je inspiracija za umjetnike i pjesnike pa su Treći hrvatski žrtvoslovni kongres obogatili slikari: p. Anastazio Petrić i Fanika Cvitančić; kipar Ivan Matković Lasta; pjesnici: Joso Ricov-Joja, Duška Crmarić-Salečić i Stjepan Lice.

Marijan Karaula:

KNJIGA BOLA

Stradanje Hrvata livanjskog kraja u dvama posljednjima ratovima

Hrvati livanjskoga kraja u Bosni i Hercegovini dobili su svoj žrtvoslov zahvaljujući upornom i marljivom istraživaču fra Marijanu Karauli koji je utvrdio opširne podatke za 2 085 smrtno stradalih. Knjiga se sastoji od dvaju dijelova. U prvom su dijelu obrađeni podaci o stradanju u Drugome svjetskom ratu i poraću, a u drugom dijelu knjige stradanja u Domovinskom ratu 1991.-1995. Na prvih stotinu stranica autor je znanstveno, na temelju dokumenata i literature, istražio razdoblje Drugoga svjetskog rata na livanjskom području. Posebno je detaljno, i to prvi put obradio stradanje Franjevačkog samostana na Gorici i odnos franjevac prema ratnim događanjima. Tekst je ilustriran velikim brojem fotografija od kojih je većina prvi put objavljena. U

58 naselja livanjskoga kraja popisani su stradalici s opširnim biografskim podacima, zatim mjesto, vrijeme, način i od koga su stradalici. Na kraju popisa dodane su fotografije svih spomen-obilježja livanjskoga kraja.

Drugi dio knjige autor jednostavno naziva *Rat 1991-1995.* i donosi kratku kroniku događanja, od prvih naleta JNA još u svibnju 1991. do uspješne obrane Livna i oslobođanja okoliće 1995. godine. U popisu žrtava autor navodi opširne podatke za 94 pripadnika Hrvatskog vijeća obrane i za svakog donosi fotografiju. Za 23 pripadnika Hrvatskog vijeća obrane koji nisu iz Livna donosi samo ime i prezime i fotografiju, objašnjavajući da su veći dio njih potomci Livnjaka koji su se razili po svijetu, a došli su braniti djedovska ognjišta. O civilnim žrtvama, njih osam, donosi šire podatke, ali, nažalost, bez fotografija. U zabilješkama su podaci za pogi-

nule Muslimane-Bošnjake pripadnike Hrvatskog vijeća obrane (četvorica) i dvoje civila. Knjizi je dodano nekoliko dokumenata vezano za Drugi svjetski rat od kojih ni jedan nije u faksimilu. Autor se potrudio da na pet tablica pregledno prikaže stradanja s obzirom na spol i bračno stanje, vrijeme stradanja, pripadnost vojskama i s obzirom na životnu dob.

Knjiga je dobila visoku ocjenu uglednoga povjesničara dr. sc. Josipa Jurčevića koji ističe: "Istraživanje je u svakom pogledu provedeno prema stručnim i znanstvenim kriterijima". Na početku knjige piše da je to prvo izdanje pa se nadamo da će državne i društvene institucije poduprijeti ovaj rad upornoga i svjesnoga pojedinca i da će drugo izdanje biti opsežnije i ilustrativnije, jer su dvije tisuće i više hrvatskih žrtava livanjskoga kraja to zaslužile.

Napisao: Šimun Penava

Igrači Škole nogometa "Hajduk - Dalmatinac" i treneri (slijeva nadesno): Paskal Pilić, Duško Vulikić i Vladimir Smolčića

NOGOMETNI TURNIR I IZLOŽBA U PESCARI

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika, podružnice Split, a na poziv Splićana koji žive u Pescari, od 1. do 6. lipnja u tom talijanskom gradu gostovalo je športsko izaslanstvo iz Splita. Sastojalo se od polaznika Škole nogometa "Hajduk - Dalmatinac", koji su u Pescaru otišli nastupiti na humanitarnom turniru što ga organizira "Pescara Calcio" i ne-profitna udruga "Mission.possible" pod pokroviteljstvom poglavarstva Pescare. Turnir se organizira već treću godinu, a sav profit odlazi za pomoć stanovništvu Afrike, ovog puta za izgradnju športskog centra u Keniji. Mali su se Splićani natjecali u kategorijama triju godišta, i to 1995., 1996. i 1997., a sve tri momčadi osvojile su prvo mjesto, pod vodstvom trenera Vladimira Smolčića, Duška Vulikića i Paskala Pilića. Tih dana u poglavarstvu Pescare prikazana je i izložba Branke Bezić Filipović pod naslovom "Građevine od bračkog kamena u Splitu i svitu". Ovo je bio još jedan događaj u prilog prijateljstvu i dobroj suradnji dvaju gradova sa suprotnih strana Jadrana. (Branka Bezić Filipović)

B. Bezić Filipović i Marina Zambelli iz Poglavarstva Pescare na izložbi

DODJELA NAGRADE ZA MIR VICEKANCELARU DR. ALOISU MOCKU

S malim zakašnjenjem 2. lipnja 2006. dodijeljena je nagrada za mir "Mostar 2005" bivšem vicekancelaru i ministru vanjskih poslova dr. Aloisu Mocku. Nagradu je inicirao bivši gradonačelnik grada Mostara mr. Safet Oručević, koji je sada predsjednik Centra za mir i multietničku suradnju. Umjetničko djelo W. M. Pühringera i Rifata Kurtagića, maketa starog moderniziranog mostarskog mosta na originalnom kamenu, nagrada je koju je u 2004 dobio bivši predsjednik Češke Vaclav HAVEL. Treći kandidat za spomenutu nagradu već je nominiran, a riječ je o Nelsonu Madeli.

Nagradom za mir časte se osobe koje su imale posebne zasluge na polju borbe za mir i za suživot s drugim narodima. "Naša potpora je i ubuduće potrebna našim prijateljima kako bi oni našli svoje mjesto u mirnoj i ujedinjenoj Europi", rekao je dr. Mock. Interes dr. Aloisa Mocka za narode koji su prije bili sastavni dio jedne te iste zemlje i ne samo njih još i dalje traje. Tako je vicekancelar dr. Mock 2004. privatno posjetio Mostar i

Dr. Alois Mock i supruga Ed

novooizgrađeni most, a potom održao zapaženo predavanje u organizaciji austrijskoga trgovačkog savjetnika dr. Roberta Lucka. U Sarajevu se susreo s bivšim kolegom ministrom dr. Harisom Silajdžićem.

HAŠKI HODOČASNICI KOD HRVATA U FRANKFURTU

U ponedjeljak, 29.5. je Nives Milardović, predsjednica udruge "Katarina Zrinska", i HKM Frankfurt dočekala grupu hrvatskih hodočasnika za Haag. Tu im je organiziran smještaj u hotelu "Atlas" i večera. Unatoč promrzlosti i kiši koja ih je pratila više dana sva petorica: MATO BICVIC, organizator puta, iz Osijeka, BRANKO CULO iz Osijeka, ZLATKO VRBOŠIĆ

Koška kod Našica, ŽELJKO HAJDAROVIC iz Čakovca te DRAGO BOSAK iz Krapine, svi bivši hrvatski branitelji, bili su puni entuzijazma i spremni na razgovor s prisutnima i novinarima, posebno Mato Bičvić, prozvan "Veliki Tata", koji je vodio razgovor.

Njihova je želja, mada s gorkim okusom prošlosti, bez političkih sredstava, izboriti

se da Hrvati uzmognu bez genocidne stigmatice dalje raditi i braniti se od nepravdnih osuda.

Svima je želja da se general Ante Gotovina pusti i brani sa slobode. Zato uz svoje želje i pozdrave koje će mu biti izručene uz put skupljaju poruke naših ljudi naminjene njemu.

Svjesni da nakon hodočašća ne smiju prestat i sa svojim radom obećavaju poslati svaki mjesec po jedan autobus hodočasnika i prosvjednika u Haag, a u zemlji će biti organizirani mirni prosvjedi pred Konzulatima stranih zemalja.

I nisu oni sami u svom radu, imaju podršku cijelog naroda što potvrđuje i podatak da će im se pridružiti još najmanje petorica ljudi: IVAN MATEŠA iz Slunja, DAMIR TKALEC iz Turopolja, ANTE LAŽETA iz Zagreba, IVAN JAKELIC iz Šibenika, te invalid u kolicima MARIJAN BIŠCAN iz Zagreba. Kako kažu, njega će morati gurati, no već će ići nekako.

Mnogo ljudi stoji uz njih, dočekuje ih i prati dio puta tako da se ovdje u Njemačkoj osjećaju kao kod kuće. Frankfurt kao jedna od postaja na putu ostatak će u sjećanju po kratkom ali ugodnom druženju u prostorijama misijskog centra i fotografijama snimljenim tom prilikom.

Želimo im uspješan završetak puta.

(Ljubica Mufić-Turi)

**Vaša prva adresa u Hrvatskoj
za savjetovanje o ulaganjima**

**www.treningcentar.com
info@treningcentar.com**

**selekcija
i
razvoj
personala**

**porezno
i
financijsko
savjetovanje**

**istraživanja tržišta
cost-benefit analize studije isplativosti
marketing planovi**

Poštovani gosp. Zakarija,

Primio sam časopis MATICA (br. 5), list Hrvatske matice iseljenika, koji redovito primam, na čemu Vam srdačno zahvaljujem. Uvijek je čitam od početka do kraja jer se nađu veoma zanimljive teme. Ovoga puta, primitkom MATICE br. 5 od svibnja 2006., ostao sam ugodno iznenađen. Imam u rukama jedan novi, redizajnirani list, veoma ukusno i lijepo tehnički uređen i opremljen. Teme su još ljepše i raznovrsnije i veoma interesantne. Drago mi je što ste dosta prostora posvetili mladina. Sa zadovoljstvom pratim rubriku "Zlatna Ribica" u kojoj je vidno koliko se napora ulaže u to da se u hrvatskoj dijaspori održi i spasi od zaborava naš lijepi hrvatski jezik. Zahvaljujući razu-

mijevanju i naporima Vlada Hrvatske i Crne Gore i naša djeca u Boki već drugu godinu pohađaju dopunsku nastavu na hrvatskom jeziku. Zalaganjem svoje učiteljice naša djeca svojim radovima i priložima sudjeluju u vašoj rubrici i sa zanimanjem dočekuju svaki vaš novi broj. Imam dvoje unučadi koja pohađaju hrvatsku dopunsku nastavu pa vidim s kojim ushićenjem prate tu rubriku u Vašoj Matici.

Veoma su mi zanimljive teme koje priređuju voditeljice područnih ureda HMI-a u Splitu i Dubrovniku kao i u Rijeci. Susreti koje organizira HMI, a koje prati Vaš list, veoma su zanimljivi. Svi mi u iseljaništvu u svakoj toj priči nađemo djelić svoje životne priče, svoju sudbinu. Tu su još veoma interesantni feljtoni, putopisi,

vijesti i mnogo drugih zanimljivih tema. Svatko može sebi naći temu koju želi.

Znam da treba mnogo rada i truda da se napravi tako lijep časopis kao što je ova nova, redizajnirana i prelijepa MATICA. Zato sve pohvale Vama, dragi gosp. Zakarija, i svim Vašim suradnicima koji ste nam priuštili to zadovoljstvo da imamo tako lijepu i zanimljivu Maticu.

Lijepi pozdrav,

Vaš redoviti čitatelj
Dario Musić
Dobrota, Boka kotorska
Crna Gora

VIJESTI IZ GOSPODARSTVA

JADRANSKI OTOCI U PRODAJI

Agencija za posredovanje u prodaji nekretnina iz Kaštel Staroga nudi na prodaju i šest jadranskih otoka. Otoki se nalaze na srednjem Jadranu i cijena im je između 750.000 i 1.700.000 eura, a površine su između 5000 i 185.000 kvadratnih metara. Osim agencije Biliškov i mnoge druge se bave, ali daleko od očiju javnosti, tim ekskluzivnim poslom. Pravilo prvokupa, u slučaju prodaje otoka, ima država.

ZAGREBAČKI FILMOFILSKI HOTEL

Sredinom svibnja u Savskoj ulici je otvoren prvi tematski hotel za filmofile "Oskar". U dvadesetak jednokrevetnih i dvokrevetnih soba nazvanih po filmskim zvijezdama možete noćiti za 300 kuna. Vlasnik Zoran Marijan u uređenje je uložio oko 1,2 milijuna eura u što je uključen i otkup prostora. U prizemlju je otvoren i Movie pub što ljubiteljima filmova koji ih u sobama mogu pogledati na DVD-u pruža potpunu uslugu.

PITAJTE HITRO. HR

Servis Hitro.hr pomogao je u godinu dana postojanja, u potpunosti ili djelomice, otvaranju oko 500 tvrtki i obrta. Usto je sustavno informirano više od tisuću građana o svim fazama otvaranja obrta ili trgovačkog društva. Servis djeluje u 24 poslovnice Fine u svim hrvatskim županijskim središtima. Danas Hitro. Hr uključuje i e- PDV, e- katastar i e- Regos. Statistički, podatke o zemljišnim česticama uz pomoć e- katastra dosad je provjerilo više od 2,7 milijuna građana.

VLADA RH POMAŽE MOSTARSKOM SVEUČILIŠTU

Ministar Primorac nedavno je u Mostaru obznanio kako je Vlada RH kreditor Mostarskog sveučilišta, jedine visokoškolske ustanove na hrvatskome jeziku u BiH. Svotom o kojoj se govorilo, 360 milijuna kuna, na dulji rok i sustavno pomoći će se Sveučilištu koje pohađa 12.000 studenata. Na ovim značajnim sredstvima zahvalili su rektor dr. Franjo Ljubić i svih 865 sveučilišnih nastavnika, kao i Ivo Miro Jović, hrvatski član Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

NOVO RUHO "PRIVREDNOG TJEDNIKA"

Svibanjski broj najstarijeg hrvatskog poslovno-financijskog tjednika donio je, osim mnoštva korisnih informacija, redizajn u izgledu i okrupnjivanje redakcije u unutrašnjoj organizaciji lista. Prvi broj novog Privrednog tjednika prati posebno izdanje "Hrvatska i EU". Tjednik koji odsad svakog ponedjeljka redovito stiže u sve važnije institucije i ustanove pokrenula je 1953. Hrvatska gospodarska komora.

ISELJENICI KUPUJU "TISAK"

Američki Hrvati iz New Yorka zainteresirani su za dionice novinske kuće EPH u Tisku. Dionice su, kao i vlasnički udio glavnih dioničara, već prisutne na tržištu vrijednosnica. Hrvatski iseljenici bi kupnjom tih dionica zadržali Tisak u hrvatskom, iako prekomorskom, vlasništvu. Odlukom Agencije za tržišno natjecanje Pavićev EPH je morao, zbog monopola na tržištu, prodati svoj dio.

UNESCO ISTRAŽUJE BOSANSKE PIRAMIDE

Visoko u srednjoj Bosni uskoro bi moglo postati pravom turističkom mekom, ako se dokaže kako ondje uistinu stoji piramida viša od Keopsove. Nakon razgovora na najvišoj razini, predsjednika Predsjedništva BiH Sulejmana Tihića i Unescova generalnog direktora Chira Matsuure, i očekivanih pozitivnih očitovanja stručnjaka, Unesco će pružiti svu potrebnu financijsku, stručnu i tehničku pomoć. Poptkraj lipnja očekuje se dolazak egipatskih stručnjaka, a već sada se zna da je vezivni materijal među blokovima jednak onomu kakav se upotrebljavao u Dolini kraljeva.

KUŠAJTE ZAGREBAČKE JAGODE

U Zagrebu i okolici proizvede se najviše jagoda u Hrvatskoj, i to 1,5 kg po stanovniku metropole. Uzgaja se petnaestak sorti, a u Zagrebačkoj županiji bilo je, do prije pet godina, manje od 200 000 sadnica, a danas ih je oko 600 000.

Kraj svibnja i početak lipnja u gradu obilježen je i Sajmom jagoda na Trgu Ante Starčevića, gdje se mogu kupiti domaće jagode, domaćih proizvođača iz kontroliranog uzgoja.

Sorte jagoda miss, clery, marmolada, arosa, raurica i asija mirisom osvajaju prostore gradskih trgova, a okusom Zagrepčane.

105 HRVATA, PRAVEDNIKA MEĐU NARODIMA

U Zagrebu je 12. svibnja predsjednik Mesić odličje Pravednik među narodima predao trima sugrađankama.

Priznanje je osobno primila 85-godišnja Štefaniya Podolski, a u ime pokojnih, Anke Cindrić i Ljubice Lang, primili su ih drugi. Podaci izraelskog veleposlanika Meiroma govore kako su među 21 310 Pravednika zabilježena i imena 105 Hrvata. Prigodni govori potvrdili su činjenicu kako antisemitizma u Hrvatskoj danas nema i kako je naša zemlja među vodećima u proučavanju holokausta u regiji.

IZUMITELJU MUZEJ NA HVARU

Hvaranin Ivan Vučetić (1858. – 1925.), izumitelj daktiloskopije, dobio je u rodnome gradu muzej. Zahvaljujući Zavodu za intelektualno vlasništvo i Muzeju hvarske baštine u njegovoj kući postavljena memorijalna izložba o njegovu životu i radu u Argentini. U Gradskoj loži može se također vidjeti izložba "Hrvatski znanstvenici kroz povijest". Ondje se može kupiti i "dak-

tiloskopski" dizajnirana kravata, suvenir koji originalnost može zahvaliti čovjeku koji je bio slavljen i poštovan u Argentini i čiji je doprinos kriminalistici neupitan zahvaljujući pronalasku metode za otkrivanje prijestupnika pomoću otisaka prstiju. U La Plati su mu otvorili muzej, još za života, u kojem je bio i prvim direktorom.

There is
no need
to look
any further!

Make Hotel Dubrovnik your choice. It is the only hotel located in the very heart of Zagreb – on the Ban Jelačić Square, with four stars quality, friendly service and value in price.

We guarantee that your stay will be the most enjoyable and memorable experience in Zagreb.

HOTEL
★★★★

DUBROVNIK
ZAGREB

Your hotel in
the heart of Zagreb

Gajeva 1, HR-10000 Zagreb, Croatia, tel: 01/ 48 63 500, fax: 01/ 48 63 506,
e-mail: reservations@hotel-dubrovnik.hr, web: www.hotel-dubrovnik.hr

ZAKLADA "ZA DJECU HRVATSKE" DONIRALA MEDICINSKE APARATE BOLNICI U KNINU

Humanitarna zaklada "Za djecu Hrvatske" obilježila je svoju 15. obljetnicu događajem kojeg će se u Kninu rado sjećati: ovdašnjoj bolnici predani su aparati koji će znatno poboljšati uvjete rada medicinskog osoblja i liječenje bolesnika. Riječ je o digitalnom EEG aparatu za snimanje moždane aktivnosti i pulsnom oksimetru za mjerenje količine kisika u krvi, vrijednima 200 000 kuna. Aparat je na prigodnoj svečanosti održanoj u ponedjeljak 29. svibnja potpredsjednica Zaklade Zdenka Babić Petričević predala voditeljici Odjela pedijatrije dr. Nedi Kljajić i pomoćnici ravnatelja šibensko-kninske bolnice Anki Aleksić Shihabi. Predstavnici grada Knina i liječnici, uz zahvalu na donaciji, upoznali su predstavnike Zaklade s problemima i potrebama kninske bolnice, a potpredsjednica Babić Petričević je najavila nove donacije. Iako su predani Odjelu pedijatrije kninske bolnice, donirani se aparati upotrebljavati i za pregled odraslih bolesnika.

Ovo nije prvi ni zadnji aparat koji Zaklada donira ovoj bolnici i gradu, koji je poznat po visokom natalitetu i ima najmlađe stanovništvo u državi s prosječnom životnom dobi manjom od 30 godina. Na svečanosti su se Kninjani prisjetili kako je u ovoj bolnici u nekoliko navrata primopredajama različitih donacija nazočila i sama utemeljiteljica Zaklade Ankica Tuđman, supruga prvoga hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana.

Humanitarna zaklada "Za djecu Hrvatske" u 15 godina djelovanja pomogla je više od 100 000 djece. Pomažu se djeca hrvatskih branitelja, djeca iz višečlanih obitelji i samohranih roditelja. Novčanu pomoć Zaklade, ukupno 450 000 kuna mjesečno, trenutno prima 1 531 dijete iz svih krajeva Hrvatske. Od osnutka do današnjeg dana podijeljeno je 150 milijuna kuna. Velik broj korisnika ove pomoći upravo su kninska djeca, redom djeca branitelja i stradalnika čije obitelji malokad imaju manje od četvero potomaka.

(Hrvoslav Pavić)

NOSTRIFIKACIJA VISOKOŠKOLSKIH DIPLOMA U HRVATSKOJ - MISSION POSSIBLE

Iako nas predaje naših roditelja i praroditelja plaše baukom hrvatske birokracije koja pogledom i najjednostavnije pokušaje normalnog života pretvara u kamen, zahtjev za priznanje strane diplome za one odlučne da svoj post-studijski život započnu u Hrvatskoj ne bi trebao ispasti nemogućom misijom.

Jedanaest dokumenata koje hrvatsko Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta traži da bi pokrenulo proces nostrifikacije, njih trinaest za one koje žele ovjeriti i doktorski naziv, ne doimaju se nimalo rezultatom nekog birokratskog hira ili činovničke logike. Naprotiv, zahtjev da se uz molbu za priznanje prilože i ovjereni prijevod diplome, službeni program obavljenog studija i životopis na hrvatskom jeziku čini se sasvim unutar granica mogućnosti nebirokratske kaste. Te mogućnosti su tek mjestimično dovedene na granice, financijske, logističke i logične, ali u takvim slučajevima znamo da "tko pita ne skita", i nadležni državni ENIC/NARIC ured za nostrifikacije već dan nakon Vašeg upita šalje detaljne i opširne informacije sa srdačnim pozdravima. Ako ne možete priložiti popis ispita s ocjenama jer Vaš fakultet seminarskim radnjama, a ne ispitima provjerava znanje i ocjenjuje u samo dvije, a ne pet kategorija, dovoljno je to tako i napisati da bi problem bio riješen. A ako Vas čudi što u jedanaest traženih dokumenata za nostrifikaciju diplome niti jedan nije primjerak diplomske radnje, onda Vas je švicarski život korumpirao i Vi ste postali presavjesni za hrvatske prilike, te se na tom mjestu upitajte da li je post-studijski život u Hrvatskoj doista život za Vas. Prostor između redaka slijedećeg odgovora Vam poručuje da je nostrifikacija stranih diploma puka formalnost zbog koje rijetko da će koji profesor dobrovoljno pročitati 80-100 stranica diplomske radnje: "Negativno rješenje (zahtjeva)

možete dobiti samo ukoliko nismo nadležni za priznavanje Vaše kvalifikacije ili ukoliko se ne radi o inozemnoj visokoškolskoj kvalifikaciji."

Nakon što je savjest umirena, što preostaje podmiriti su troškovi postupka od 400 kuna, troškovi nekoliko ovjerenih prijevoda te put u Hrvatsku zbog ovjeravanja kopije diplome da bi se postupak nostrifikacije pokrenuo. On traje tri mjeseca nakon kojih podnosioc zahtjeva poštanskim putem dobiva rješenje. Pozitivno.

Dakle, za one odlučne s početka i one u međuvremenu ohrabrene mojom pričom da nostrificiraju svoje švicarske diplome, evo gdje se mogu naći daljnji podaci, informacije i svi potrebni obrasci:

www.mzos.hr: Obrazovanje -> Visoko obrazovanje -> Priznavanje visokoškolskih obrazovnih kvalifikacija, te pod www.mzos.hr/entc, pitanja na e-poštu: ENIC@azvo.hr.

(Janja Perović, *Libra*, 15, 2006.)

Croatian girls from Down Under celebrate overseas sign-up

It's not quite the Olympics or Commonwealth Games, but the inaugural Croatian World Games in Zadar this year still has its place for Croatian diaspora.

Bernadica Zebec had hoped that she would be part of the Australian women's soccer squad when she first heard about the Croatian World Games in Zadar nine months ago from a friend who referred her to the website. "I remember emailing the organising committee, asking if women's soccer was going to be one of the sports held at the Games," she said. "I figured it would be a treat and honour to represent Australia in Croatia since I was already going to be overseas for the World Cup" she said.

With barely a week to go before her trip, the 27-year-old from Sydney can hardly contain her excitement. "It really is a dream come true, and being one of the 13 girls to play for Australia with my friends in Croatia, is icing on the cake!" she said.

Like most Croatians, Bernadette is passionate about soccer. It's been part of her life growing up – her dad played professionally in Croatia before coming to Australia – and she's played competitively for the last 12 years.

Her mum, Angela, says: "one of Bernadette's dreams has always been to do something special for her dad, 67, who hasn't been back to Croatia in 40 years.

He's probably more excited to watch her play soccer in his birth country than he is over getting tickets to the World Cup," she said. "He's been an unofficial ambassador for the Games, inviting many family and friends to Zadar to support the girls." However, the inaugural Croatian World Games at Zadar has its own official ambassador to kick-start July's events from the 15 – 21. Niko Kovac, Captain of the Croatian National

Photo Caption: Representatives in the Australian women's soccer squad (left to right) Helen Sestic, Bernadica Zebec and Veronica Sestic, who will compete in the inaugural Croatian World Games in Zadar next month.

team, will launch the opening, which will see more than 1,000 athletes from over 20 countries and four continents parade in their nation's colours.

In Croatia's first global sporting event, Zadar will host 15 disciplines including football, badminton, basketball, table tennis, beach volleyball, athletics, tennis and swimming to bring the Croatian diaspora closer together and promote tourism in the area. According to Jure Strika from the organising committee, the Croatian World Games have drawn enormous interest and attention from Croatian communities worldwide. For 285 Euros, Croatians living around the globe get to meet, march in an opening and closing ceremony, share two free meals a day and accommodation for seven days at the athletes village in Zaton.

Sydney sisters, Helen and Veronica Sestic, registered after hearing about these opportunities from Bernadette, who has played soccer with them in Sydney for the last six years. Veronica says she hopes to meet many Croatians from around the world, but most of all,

enjoy the experience with her sister and friends in Zadar – a city she spent a large amount of time living in during 1997. "I have fond memories of the beautiful city," she said. "I remember going out to Sydney Croatia with my dad when I was a kid, and deciding at 14 years of age that I would play soccer regardless of what anyone said about girls not being allowed or able to play. For more information www.zadar2006.com

The Australian Women's soccer team will include:

Angelina Lovrinov, Semaphore, S
Diana Brcic, Sydney, NSW
Veronica Sestic, Sydney, NSW
Helen Sestic, Sydney, NSW
Bernadica Zebec, Sydney, NSW
Anita Mlinac, Sydney, NSW
Sanja Gudelj, Newcastle, NSW
Ivana Sarcevic, Bell Park, VIC
Sarah Sarcevic, Geelong, VIC
Alexa Stevanja, Bell Post, VIC
Drina Marincic, Geelong, VIC
Lucy Balta, Melbourne, VIC
Sandra Dunatov, Melbourne, VIC

CROATIA - klub s imenom domovine

Svečana proslava osvajanja državnoga prvenstva Dinama i uzvratni posjet Croatije Dinamu - nakon trideset i pet godina - bili su veličanstveni. Bio je to pravi primjer kako treba vrjednovati zajedništvo iseljene i domovinske Hrvatske.

Croatia i Dinamo na stadionu u Maksimiru

Potpredsjednika Croatije, uspješnog poslovnog čovjeka Josipa Pavičića susreli smo u Zagrebu gdje je, na poziv HNS-a, boravio zajedno s igračima i drugim čelnicima svog kluba. Porazgovarali smo, prije samog povratka u Kanadu, kad su se dojmovi već istažili i stižalo veselje zbog susreta s dragim, rijetko viđanim prijateljima i, naravno, gradom njegove mladosti.

Nedavno je u Kanadi proslavljena pedeseta obljetnica HNSK-a "Croatia" koji su u listopadu 1956. utemeljili Juraj Boljkovac, njegov prvi predsjednik, Krešimir Mance i Franjo Jurišić. Je li to bilo samo zbog nogometa, ili?

— Pokušat ću objasniti zbog čega je stvorena Croatia Toronto, kao i sve druge Croatije u svijetu, gdje god je bilo Hrvata. U uvjetima kada nismo imali svoju državu, nogometni klubovi nisu značili samo sport nego i potvrdu naših rodoljubnih osjećaja. Također, jednu slobodnu i, rekao bih, plemenitu dimenziju druženja. Isticanje nacionalnog imena bilo je svakako posljedica stoljetne čežnje za održanjem nacionalnog identiteta. Sportska su druženja, uz crkvu i folklor, bila najefikasnija manifestacija nacional-

ne samosvijesti. Moram napomenuti da, osobito u SAD-u, postoje klubovi koji su stariji od našega, primjerice "Hrvatski orlovi" iz Milwaukeeja osnovani su prije više od 80 godina, no nisu nosili ime Croatia. Hrvatski nogometni klubovi počeli su nositi nacionalno ime nakon Drugoga svjetskog rata, što znači da su, uz športsku, počeli dobivati i političku kvalitetu. Upravo je to bio glavni razlog zašto je i sam pokojni predsjednik Franjo Tuđman, kao vrsni poznavalac povijesnih prilika, htio da se najpoznatiji i najveći nogometni klub u Hrvatskoj zove Croatia. U tome nije uspio, jer su oni koji nisu razumjeli dubinu te njegove ideje popustili pred onima kojima to ime nije bilo u interesu.

Što je utjecalo na uspjeh Croatije i tko je sve igrao u njezinu dresu?

— Za klub su, nedvojbeno, sumnje najslavnije godine bile sedamdesete. Što se god događalo u matici domovini odražavalo se na neki način i u iseljeništvu, a tako je i danas. Mladi doseljenici donijeli su novi oblik povjerenja u mnoga hrvatska društva, pa tako i u Croatiju. Počasni članovi kluba postali su hrvatski svećenik dr. Dragutin Kamber, sportaši Frank i Peter Mahovlić i kanadski prvak u boksu Jure Čuvalo. Croatia Toronto postala je tako središte hrvatskog zajedništva. Na-

žalost, unatoč svim tim uspjesima, Croatia Toronto nije uspjela stvoriti svoj pravi dom s igralištem, pa to, zasigurno, utječe i na uspješnost na terenu.

Spomenuo bih neke igrače koji su nosili dres Croatije iz Toronta. Klub ima bogatu povijest i teško je spomenuti samo neke, ali eto, bili su to Gunja, Lukačević, Eusebio, Ivair, Cukon, Blašković, Suhnhöiz, Bilecki, Vabec, Pilas, Kenfelja, Bradvić i mnogi drugi. Od trenera, spomenuo bih Markovića, Kapetanovića, Šimunića, Horvata, Belina... Sadašnji je trener Mladen Pralija, a igrači, od poznatijih, Župan, Crljen, Čurić, Šain, Granić i drugi igrači mlađeg naraštaja, većinom rođeni u iseljeništvu.

Kakva je budućnost Kluba?

— Uspostavom suverene hrvatske države promijenio se i značaj kluba, a dolazi i smjena generacija. Mladi ljudi vide u klubovima način povezivanja domovinske i iseljene Hrvatske, kroz sportska i kulturna djelovanja, a također putem razmjene talentiranih igrača iz iseljništva i domovine. Mislim da sportski klubovi kao oblik druženja imaju nezamjenjivu ulogu u zbližavanju Hrvata iz cijeloga svijeta, kao dobra polazišna točka za njihovo upoznavanje, razmjenjivanje iskustava, suradnju, a također pomoć.

Napisala: **Diana Šimurina-Šoufek**

U svibnju ste s igračima i čelnicima Kluba posjetili BiH, a bili ste i u Zagrebu na primanju u Dvercu, HNS-u... Kakvi su Vaši dojmovi?

— Ne bih govorio samo o posjetu, ali počnimo. Želim zahvaliti predsjedniku HNS-a Anti Pavloviću, čovjeku koji ima tako mnogo energije u godinama u kojima bi mnogi već odavno posustali. Želim napomenuti da je prigodom našeg boravka u Hrvatskoj HNS snosio veći dio troškova našeg putovanja. HNS je živa grana hrvatskoga nacionalnog ponosa. Malo je institucija u domovini koje se brinu o hrvatskom iseljeništvu kao HNS. Pogledajte samo našu reprezentaciju i odmah ćete vidjeti tko nas predstavlja. Mnogi igrači rođeni su u iseljeništvu. Imao sam prigodu dovesti juniore iz Croatije u Hrvatsku prije nekoliko godina i vidjeti da smo bili primljeni sa srcem. Osim u Hrvatskoj, bili smo i u Hercegovini, posjetili Široki Brijeg i Međugorje. Primili su nas, a i kako bi drugačije, izuzetno srdačno i prijateljski. U Splitu smo odigrali utakmicu s Hajdukom. Primio nas je gradonačelnik Trogira i čelnici Županije. Bili su to nezaboravni susreti na kojima smo, uz stare prijatelje, upoznali i mnogo novih. U Biogradu su nas dočekali bivši igrači Croatije i gradonačelnik. Primanje u Dvercima kod gradonačelnika Milana Bandića i zajednički domjenak igrača i vodstva Croatije i Dinama bilo je nezaboravno, a posebno me se dojmila razmjena suvenira i povijesnoga značenja obju klubova. Shvaćate kao čovjek, u tom trenutku, kako to nije samo proslava nego je sve to dio kontinuiteta u kojem je sudjelovalo i sudjeluje mnogo ljudskih života. I, u krajnjoj liniji, sve to postaje

dijelom hrvatske povijesti.

Što mislite o Dinamu u svjetlu nedavnoga ponovnog susreta i općenito o odnosu domovinskih klubova prema hrvatskim NK u iseljeništvu?

— Davne, 1971. godine Croatia Toronto ugostila je Dinamo u Torontu. Bio je to prvi poslijeratni susret dviju hrvatskih momčadi u inozemstvu, a i sam dolazak NK Dinamo iz Zagreba smatrao se tada izuzetnim uspjehom. Bila je to sveopća manifestacija hrvatstva i vjere u ostvarivanje zajedničkih domoljubnih ciljeva. Mnoge iz tadašnjeg vodstva Dinama nakon povratka u Zagreb šikanirala je tadašnja vlast. U Zagrebu smo prigodom našega nedavnog gostovanja susreli neke čelnike ondašnjeg vodstva, kao predsjednika dr. Prodana. Razmijenili smo uspomene na povijesne dane, jer su torontski Hrvati ponosni na činjenicu što su mnogi događaji o kojima je, ako mogu tako reći, ovisila budućnost Hrvatske, dogodili baš u Torontu. Bilo je zanimljivo vidjeti veterane Croatije i Dinama koji su nekada igrali u jednom i u drugom timu. Svečana proslava osvajanja državnoga prvenstva Dinama i uzvratni posjet Croatije Dinamu - nakon trideset i pet godina - bili su veličanstveni. Bio je to pravi primjer kako treba vrjednovati zajedništvo iseljene i domovinske Hrvatske. Sjećam se da sam, kao dijete, plakao kad je Dinamo gubio. Dinamo, kao i svaki klub, ima svojih uspona i padova. Imam osjećaj da se danas nešto dobro

Čelnici Croatije, predsjednik Joso Cvitanović i potpredsjednik Josip Pavičić (desno), daruju dres gradonačelniku Bandiću

događa u Dinamu, jer rade zajedno grad Zagreb i klub. Mislim da je to u obostranu interesu. Ne možete zamisliti koliko uspjesi sportskih klubova donose priroda svojim gradovima u Kanadi, odnosno svagdje na Zapadu. No, ako me pitate o odnosu domovinskih klubova prema iseljeničkim, oni kao da i ne postoje. Čini mi se da, kada ne bi bilo inicijative iz iseljništva, ne bi bilo nikakvih kontakata. Prošle godine Dinamo je gostovao u Torontu i odigrao utakmicu s Glasgow Rangersima. Mi smo to saznali tek iz medija, pa smo priredili susret i večeru u Hrvatskom klubu. Nažalost, moram reći da nisam siguran u to da bi nam se oni sami javili. Mislim da bi to trebalo promijeniti i raditi na tome da inicijative dolaze i iz Hrvatske.

Rodni Lovinac napustili ste s petnaest godina da biste se školovali u Zagrebu. Hrvatsku ste 1974. zamijenili Kanadom, a što radite i gdje živite danas i kako gledate na sport, imaju li sport i poslovnost nešto zajedničko?

— Danas sa suprugom Zoricom živim u Missisaugi, gradu koji je satelitsko naselje Toronta. Imam tvornicu koja proizvodi dijelove za avione i koja vrlo uspješno posluje. Otac sam četvero djece, a postao sam i djed. Naša najstarija kći udala se za Hrvata i podarila nam prvu unučicu. Milijuni ljudi žive od sporta i očito je da je sport i dobar posao. Inače, u poslu je kao i u sportu važan fair-play, morate poštovati pravila igre. I, naravno, želite pobijediti, kao i svi ostali. U sport, kao i u posao, morate uvijek unijeti nešto svoje, jer inače vas neće razlikovati od ostalih. U mom slučaju, što se tiče nogometa, za sada je to ipak samo ljubav. ■

Ponovni susret s dinamovcima i dr. Ivom Prodanom nakom onog u Torontu 1971.

Iz povijesti u sadašnjost

Drugi ovogodišnji Grand Slam turnir bio je ove godine u znaku Španjolca Rafaela Nadala i Belgijke Justine Henin-Hardenne.

Rafael je obranio prošlogodišnji naslov pobjednika Roland Garrosa odličnom igrom protiv Švicarca Rogera Federera, a Justine je po treći put bila najbolja u Parizu, ovoga puta pobjedom u finalu nad Svetlanom Kuznjecovom. Naši najbolji predstavnici Ivan Ljubičić i Mario Ančić izborili su visoke plasmane, a ostali hrvatski predstavnici ostvarili su upravo ono što prema trenutačnoj vrijednosti mogu postići. Sve u svemu, bio je to dobar Grand Slam za naš tenis.

Najveći i najzahtjevniji teniski turnir na zemljanim terenima drugo je svakogodišnje natjecanje za Grand Slam koje se od godine 1925. igra na glasovitim terenima Roland Garrosa u Parizu, smještenima u Bulonjskoj šumi. Tamo je najteže pobijediti, jer u njemu uspijevaju samo kompletni igrači velike tehnike, snage i izdržljivosti. U minulu osamdeset i jednu godinu i Hrvati su u Parizu ostvarivali velike plasmane. Prvo je mjesto 1997. osvojila Iva Majoli, koja je u finalu svladala Švicarku Martinu Hingis. Pobjednik Roland Garrosa u mješovitim parovima s francuskom partnericom Simone Mathieu bio je daleke, 1938. godine Dragutin Mitić. Te, iste godine najveći prijateljni hrvatski tenisač Franjo Punčec igrao je u polufinalu. Franjo Kukuljević nastupio je u osmini finala, kada ga je eliminirao Amerikanac Donald Budge godine 1938. pobjednik Roland Garrosa. Bio je to prvi igrač koji je osvojio Grand Slam pobjede na svim četirima turnirima. Budge je samo protiv Kukuljevića igrao pet setova. Mitić je zaustavljen u četvrtfinalu. Bilo je to doba kada su zagrebački mušketiri činili najjaču Davis cup reprezentaciju u Europi.

Boro Jovanović je 1968. eliminiran u četvrtfinalu, a Željko Franulović bio je 1969. polufinalist, a godinu dana poslije finalist, kada je izgubio od Rumunja Ilea

Nastasea. Nikola Pilić također je bio finalist 1973., a zaustavio ga je Čehoslovak Jan Kodeš. Četvrtfinalisti su bili Goran Ivanišević tri puta (1990., 1992. i 1994.), dok je Goran Prpić nastupio u četvrtfinalu 1993. godine, koja mu je bila i najbolja u karijeri.

Čak trinaest godina čekali smo hrvatskog igrača u četvrtfinalu Roland Garrosa. Onda su samo u 24 sata stigla dvojica. Sjajni Ivan Ljubičić i Mario Ančić. Naš prvi reket Ivan Ljubičić uspio se plasirati u polufinale, dok je Ančić nakon velikog otpora koji je pružio u prvom setu i polovici drugog izgubio od fenomenalnog Rogera Federera.

Prvi put nakon godine 1984. u polufinalu Roland Garrosa igrala su prva četiri nositelja, prva četiri tenisača svijeta sa svjetske rang-liste - Federer, Nadal, Nalbandian i naš Ljubičić. Prvi put nakon što su polufinalisti bili John McEnroe, Ivan Lendl, Jimmy Connors i Mats Wilander.

Ivan Ljubičić je ove godine u Parizu zabilježio svoj najbolji plasman na Međuнародnom prvenstvu Francuske odigravši šest mečeva i eliminiravši Berlocqa, Hernandeza, Ramirez-Hidalga, Monaca i Benneteaua, a u šestoj je borbi pokleknuo u polufinalu protiv dvadesetogodišnjeg Španjolca Rafaela Nadala. Naš je tenisač ušao na centralni teren pred 15 000 gledatelja smiren, zadovoljan, pun samopouzdanja, rekao bih, samo s malim respektom, ali nimalo impresioniran suparnikom. No, što se više tekla borba između Nadala i našeg reprezentativca, postajalo je sve jasnije da Ivan nema svoj dan kada obično dominira snažnim, točnim početnim udarcima i fenomenalnim bekhendom. Nažalost, nisu mu uspijevali prvi servisi, a prečesto se dovođio u obrambeni položaj. Time se Nadal vješto koristio pa je čak s mnogo slabijim servisima dobivao gemove. Ljubičić je servirao uglavnom više od 200 na sat, a imao je servise brzine i 226 kilometara na sat, no ni to nije bilo dovoljno. Prva dva seta je dosta lako izgubio, a u trećem je setu bio bolji. U trinaestom gemu odluke, vodio je 4:2 i 5:3, no na opće izne-

nađenje nije uspio završiti ni taj, treći set u svoju korist. Nadal je slavio, a Ljubičić je rezignirano napustio borbu od koje je svakako mnogo više očekivao. Bez obzira na taj poraz, Ljubičić je bio ove godine naš najuspješniji sudionik.

Mario Ančić je u Parizu imao teži ždrijeb. Na putu do četvrtfinala pobijedio je Australca Healeya, Čileanca Capdevillea, Španjolce Montanese i Tommyja Robreda, koje je porazio nakon teške borbe u pet setova, koja je trajala iscrpljujuća 3 sata i 48 minuta. Ančić je na terenima Roland Garrosa potvrdio svoju klasu i osigurao ulazak među deset najboljih tenisača svijeta. Njegova igra na zemljanim terenima bila je za 30 posto bolja nego lani. Najbolji svjetski tenisač Roger Federer je u četvrtfinalu u tri seta ipak bio prejak. Švicarski čarobnjak i umor, bili su jači od našeg Ančića.

Nakon meča u kojem je pružio velik otpor prvom reketu svijeta Ančić je rekao: "U jednom trenutku mi se učinilo da ću se srušiti. Vrtjelo mi se i mutilo. Stvarno sam se loše osjećao. Vjerojatno i zbog velikog broja mečeva na najzahtjevnijoj podlozi".

Mario Ančić bio je nakon susreta s Federerom gost Eurosporta i komentatora Matsa Wilandera, nekad velikoga švedskog asa, tenisača koji je osvojio sve Grand Slam turnire, osim Wimbledona. Slavni Švedanin bio je i broj 1 svjetskog tenisa. Uglavnom se bavi intervjuima i analizom. Ančića vidi kao potencijalnog pobjednika Wimbledona.

- Mario će tamo biti opasan nakon ovih nastupa na zemlji u Parizu. Odličan je tenisač pun samopouzdanja. Davno je pokazao potencijal. I, ono što je najvažnije, svake je godine radio korak više. Iako se dokazao na svim podlogama, njegove su mogućnosti najveće na travi. Siguran sam da će biti vrlo opasan u Wimbledonu - rekao je Wilander.

Mario Ančić je nakon poraza od Federera napustio Pariz i otišao u Split, u toplom roditeljskom domu potražiti odmor, vratiti snagu nakon teška četiri tjedna prepuna tenisa, na podlozi na kojoj je nekad bio najranjiviji.

O svojem sljedećem cilju, nastupu u Wimbledonu, rekao nam je: - Normalno je da pripadam užem krugu favorita, tako se i osjećam. Travnati su mi tereni prirodna podloga, tu sam ostvario prvi veliki rezultat s osamnaest godina. Igrao sam prvi polufinale u Wimbledonu – zaključio je novi član kluba Top 10.

Naš najveći tenisač u povijesti Goran Ivanišević nastupit će u Queen's Clubu u ekshibiciji s Michaelom Stichom, a u izjavi za londonski *Times* osvrnuo se na pariški dvoboj Marija Ančića i Rogera Federera.

- Mario ga je već jednom dobio u Wimbledonu i može opet. Za mene je Ančić drugi favorit ovogodišnjeg Wimbledonu.

Ulaskom u četvrtfinale Roland Garrosa Mario Ančić je upao u još jedan Top 10 klub. Naime, samo deset aktivnih tenisača izborilo je najmanje četvrtfinale na Roland Garrosu i Wimbledonu, na dvjema posve različitim podlogama. Evo te liste: Lleyton Hewitt, Roger Federer, David Nalbandian, Gustavo Kuerten, Fernando Gonzalez, Sebastien Grosjean, Tim Henman, Marat Safin i Mario Ančić.

Treći hrvatski tenisač, član Davis cup momčadi Ivo Karlović ponovno je u Parizu paradiro svojim jakim i točnim početnim udarcem, ali više od drugoga kola Roland Garrosa nije postigao. Zaustavio ga je Slovak Dominik Hrbaty nakon borbe u pet setova. Roko Karanušić i Saša Tuksar nisu prošli prvo kolo, ali su nastupili i tako povećali broj hrvatskih sudionika na drugom Grand Slamu sezone.

Od naših tenisačica Karolina Šprem i Jelena Kostanić ispale su u drugom kolu. Prije dvije godine Karolina je bila prava senzacija Wimbledonu, kada je u drugom kolu turnira na travi svladala Amerikanke Venus Williams. Po mojem mišljenju, ove godine u Parizu našoj igračici pružila se i veća prigoda. Venus se nakon poraza u prvom kolu Australian Opena pojavila tek u Rimu, Pariz joj je bio četvrti turnir sezone. Karolina iz 2004. sigurno bi ovogodišnji meč na Roland Garrosu dobila, no naša prva tenisačica 2006. još nije na razini Top 20, kakva je bila onda. I dalje ima problem sa servisom pa valja čekati njene bolje dane.

Ivana Lisjak se probila do trećeg kola, što je veliki uspjeh mlade čakovečke tenisačice. Nekadašnja prva tenisačica svijeta Švicarka Martina Hingis bila je prejaka pa je slavila 6:1, 6:1. Jelena Kostanić, nedovoljno oporavljena od teške ozljede, izgubila je u drugom kolu od Amerikanke Jill Craybas.

Junior Luka Belić nije mogao dalje od drugoga kola juniorskog Roland Garrosa. Povraćao je prije meča s Talijanom Danielom Lopezom, a mučnina ga je uhvatila i sredinom drugog seta. Tako je Hrvatska ostala bez predstavnika na turniru koji je prošle godine osvojio Marin Čilić.

Hrvatski tenis ima novu, četvrtu generaciju briljantnih igrača, koju sada čine – Ivan Ljubičić, Mario Ančić i Ivo Karlović. Prije njih imali smo tri velike generacije svjetske vrijednosti i značaja. U prvoj generaciji dominirali su Franjo Punčec, Josip Palada, Dragutin Mitić i Franjo Kučuljević. Drugoj velikoj generaciji pripadali su Nikola Pilić, Boro Jovanović i Željko Franulović, a treću su predstavljali Goran Ivanišević, Goran Prpić i Bruno Orešar.

Pred našom četvrtom generacijom ove su godine još dva Grand Slam izazova - Wimbledon i US OPEN. Nadajmo se i s tih turnira dobrim vijestima. ■

RUKOMETAIŠICE IZBORILE EP, ZAGREBU KUP HRVATSKE

Hrvatska ženska rukometna reprezentacija izborila je nastup na Europskom prvenstvu koje će se od 7. do 17. prosinca ove godine održati u Švedskoj. Naše su rukometašice u uzvratnom dvoboju kvalifikacija kao gošće svladale Portugal sa 20-19 (11-11), te tako obranile dva pogotka prednosti iz prvog susreta odigranog tjedan dana ranije u Kutini, gdje su naše slavile 31:29.

Rukometaši Zagreba po 13-ti put postali su pobjednici hrvatskog Kupa. U finalnom susretu završnog turnira Zagreb je u Osijeku pobijedio Agram.

Rukometašice kopriivničke Podravke Vegete izgubile su u finalu europskog EHF kupa od mađarskog Ferencváros. Mađarice su u oba susreta bile bolje od naših rukometašica i zaslužio osvojile pokal.

JANICI SPORTSKI OSKAR

Najbolja svjetska skijašica Janica Kostelić dobila je još jedno priznanje za veličanstvene uspjehe. Janica je osvojila nagradu Laureus, sportski Oscar za najbolju sportašicu godine i to u svojoj četvrtoj nominaciji za tu prestižnu nagradu.

Do sada je Laureus od hrvatskih sportaša dobio jedino Goran Ivanišević. Nakon trijumfa u Wimbledonu proglašen je povratnikom godine. U kategoriji za najbolju ekipu godine bila je i hrvatska Davis Cup reprezentacija, no Laureus je pripao momčad Renaulta u formuli 1. Odmah nakon priznanja u Barceloni, Janica se zaputila u Pariz gdje joj je svečano uručena još jedna nagrada - Francuska akademija dodijelila joj je međunarodnu nagradu "Le Prix Monique Berlioux", za sportašicu s najboljim ostvarenjem u protekloj godini. Francuska akademija za sport jedna je od najuglednijih sportskih ustanova na svijetu, a od 1991. godine tradicionalno dodjeljuje godišnje nagrade za sport.

VATERPOLISTI JUGA CO PRVACI EUROPE

Vaterpolisti dubrovačkog Jug Croatia osiguranja osvojili su naslov prvaka Europe slavivši protiv prošlogodišnjeg pobjednika, momčadi talijanskog Pro Recca. U uzavreloj atmosferi na domaćem bazenu u Gružu, Jugaši su tako stigli do treće europske krune, nakon godine 1981. i 2001., a vrijednost je Jugova naslova to veća što je izborna u najjačem završnom turniru u povijesti Eurolige na kojem su nastupile tri moćne talijanske momčadi.

IZVRJNI USPJESI GIMNASTIČARA UDE

Hrvatski gimnastičar Filip Ude ispisao je nove stranice hrvatske gimnastike, postigavši niz povijesnih rezultata. Prvo je na Europskom prvenstvu u Grškoj bio četvrti u pojedinačnom višeboju, a potom je osvojio treće mjesto u vježbi na tlu na natjecanju Svjetskog kupa u belgijskom Gentu te prvo mjesto u vježbi na tlu na natjecanju Svjetskog kupa u Moskvi. To je do sada najveći uspjeh hrvatske gimnastike i potvrda da imamo talente u koje treba puno više ulagati.

HRVATSKOJ TENISKOJ REPREZENTACIJI KUP NACIJA

Hrvatski tenisači Ivan Ljubičić, Mario Ančić i Ivo Karlović postigli su još jedan povijesni uspjeh za Hrvatsku. Oni su pobjednici Kupa nacija u Dueseldorfu nakon što su u finalu svladali domaćina i četverostrukog pobjednika ovog natjecanja Njemačku sa 2:0. Na putu do finala naši su tenisači uvjerljivo svladali sve svoje protivnike, prvo momčad SAD-a, a zatim Španjolsku i jaki Čile. Hrvatska je tako po prvi puta osvojila Kup nacija, što je, uz

Najjednostavniji i najpouzdaniji način da redovito osigurate Vaš primjerak MATICE jest — pretplata. To je ujedno i najisplativiji oblik kupnje, jer platite deset, a dobijete svih dvanaest brojeva tijekom godine dana. A pretplatiti se — vrlo je jednostavno: popunite priloženu narudžbenicu i uplatite odgovarajući iznos na navedeni račun HMI u Privrednoj banci Zagreb. MATICA će potom uredno stizati na Vašu adresu! Čitajte MATICU, pretplatite se i preporučite Vaš omiljeni časopis članovima Vaše obitelji i Vašim prijateljima kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju njezine misije: da bude stalan i čvrst most između domovine i pripadnika hrvatske etničko-kulturne zajednice diljem svijeta

Ime i prezime / Name and surname _____

Adresa / Address _____

Grad / City _____ Država / State _____

Pošt. Broj / Zip Code _____ Tel. _____ Fax. _____

E-mail address _____ Datum / Date _____

Godišnja pretplata / Yearly subscription rate: USA 40 USD, Canada 55 CAD, Australia 55 AUD, New Zealand 40 USD, South Africa 40 USD, South America 40 USD, Europe 25 EUR, RH 100 HRK

MATICA — VAŠ PROZOR U REPUBLIKU HRVATSKU, VAŠ DOMOLJUBNI SPOMENAR!

Izdavač / Publisher: Hrvatska matica iseljenika / Croatian Heritage Foundation, 10000 ZAGREB / Republic of Croatia. Trg Stjepana Radića 3. tel +385 1 61 15 116, fax: 61 10 933, e-mail: matica@matishr, website: www.matishr

DRVIŠ OBRANIO NASLOV EUROPSKOG PRVAKA

Hrvatski boksač Stipe Drviš obranio je naslov europskoga prvaka u poluteškoj kategoriji

svladavši jednoglasnom odlukom sudaca njemačkog izazivača Kaia Kurzawu. Drvišu je to bila 31. pobjeda u karijeri, u kojoj ima samo jedan poraz. Drviš je europski naslov ponovno osvojio 7. siječnja ove godine, kada je u Muenchenu sudačkom odlukom nakon 12 rundi pobijedio Talijana Antonija Brancaliona. Hrvatski boksač je prije toga do europske krune prvi puta došao 2003., a potom ju je tri puta uspješno obranio.

prošlogodišnji Davis Cup naslov, najveći uspjeh naših tenisača u ekipnim natjecanjima. Spomenimo da su prije jedanaest godina Goran Ivanišević i Goran Prpić stigli do finala u Dusseldorfu u kojem su izgubili od Šveđana. Kup nacija se igra od 1978.

POLOVIČAN USPJEH HRVATSKIH NOGOMETAŠA

U pripremnom ogledu za Svjetsko nogometno prvenstvo reprezentacija Hrvatske odigrala je četiri prijateljske utakmice. Prvo je u Beču pobijedila Austriju 4:1, potom je odigrala 2:2 protiv Irana izgubila od Poljske sa 0-1 te u posljednjem pripremnom ogledu uoči početka Svjetskog nogometnog prvenstva reprezentacija Hrvatske je u Ženevi izgubila od Španjolske 1:2.

CIBONA I GOSPIĆ CROATIA PRVACI HRVATSKE

Košarkaši Cibone novi su prvaci Hrvatske. U uzbudljivoj završnici prvenstva, Cibosi su slavili protiv Zadra i ukupnim omjerom 2:1, stigli do 13. naslova prvaka Hrvatske.

Košarkašice Gospić Croatia osiguravanja po četvrti put postale su prvakinja Hrvatske. U odlučujućem, petom susretu finala doigravanja Gospićanke su na do-

maćem terenu slavile protiv košarkašica Šibenik Jolly JBS i ukupnim rezultatom 3:2 došle do titule najboljih u Hrvatskoj. Iako su Šibenčanke u finalnoj seriji vodile 2:0 i imale su meč loptu pred svojim navijačima na Baldekinu, Ličanke su na kraju izvele pravi mali podvig i sa tri uzastopne pobjede osvojile prvo mjesto.

BLANKA VLAŠIĆ NAJBOLJA NA STARTU SEZONE

Najbolja hrvatska atletičarka Blanka Vlašić sjajno je započela novu atletku sezonu. Blanka je pobijedila na Super Grand Prix mitingu "Zlatna sprinterica" u Ostravi preskočivši dva metra, što je ujedno i najbolji rezultat ove sezone u svijetu. Na drugom mitingu sezone, i prvom iz serije mitinga "Zlatne lige" održanom u Oslu, Blanka je ponovno bila najuspješnija, s preskočenih 1,98 metara.

ROLAND GARROS ZA POVIJEST

Drugi ovogodišnji Grand Slam turnir, Roland Garros u Parizu, ostat će zlatnim slovima upisan u povijest hrvatskog tenisa. Hrvatska je prvi put u povijesti imala dvojicu tenisača među osam najboljih na jednom Grand Slamu, Ivana Ljubičića i Marija Ančića. Iako je Ančić izgubio u četvrtfinalu od najboljeg tenisača današnjice, Rogera Federera, može biti iznimno zadovoljan jer je nakon turnira po prvi put ušao među Top 10 tenisača na svijetu. Ivan Ljubičić ostvario je plasman karijere na Grand Slam turnirima, plasiravši se po prvi se put u polufinale. Bolji od njega bio je Rafael Nadal, trenutno najbolji svjetski

igrač na zemljanim terenima, a Ljubo je ovim rezultatom potvrdio da spada među četiri najbolja tenisača današnjice.

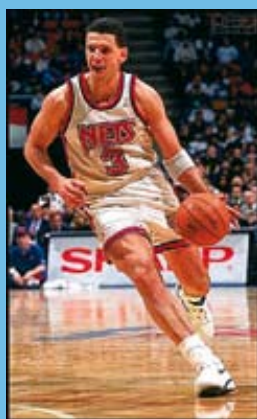
Na Roland Garrosu nastupili su i Ivo Karlović, koji je poražen u susretu 2. kola od Slovaka Dominika Hrbatya, dok su uspješne bile Karolina Šprem i Ivana Lisjak koje su svoj nastup na turniru završile u 3. kolu.

NOVI SUSTAV IGRANJA 1. HNL

Udruga klubova Prve hrvatske nogometne lige prihvatila je trokružni sustav igranja u sezoni 2006/2007. To znači da će 12 prvoligaša sljedeće sezone igrati 33 kola. Prvenstvo počinje 29. srpnja, a završava 19. svibnja 2007. Zimska stanka će biti nakon 18. kola, odnosno od 2. prosinca do 17. veljače. Domaćinstva u posljednjih 11 kola bit će određena tako da će prvih šest klubova biti domaćini u šest utakmica, a oni od 7. do 12. mjesta bit će domaćini u pet susreta. Također, utakmice posljednja tri kola neće se igrati u istom terminu, kao što je do sada bio slučaj.

Glavni razlog za uvođenje trokružnog sustava igranja su manjkavosti dosadašnjeg načina igranja, u kojem su se klubovi nakon 22 kola podijelili na Ligu za prvaka i Ligu za ostanak. Takav sustav pokazao je da u posljednjih deset kola, kada su klubovi podijeljeni na Ligu za prvaka i Ligu za ostanak, mnoge utakmice nemaju nikakav natjecateljski značaj, a bilo je slučajeva da klubovi koji su igrali Ligu za ostanak na kraju skupe više bodova od nekih koji su igrali Ligu za prvaka.

OTVOREN MEMORIJALNI CENTAR DRAŽENA PETROVIĆA

Na 13. godišnjicu tragične smrti jednog od najvećih hrvatskih i svjetskih košarkaša u košarkaškoj dvorani Dražena Petkovića u Zagrebu, otvoren je reprezentativni Memorijalni centar Dražen Petrović.

Memorijalni centar otvorila je Draženova mama Biserka koja se zahvalila na pomoći hrvatskoj Vladi i Gradu Zagrebu koji je za uređenje Muzejsko - memorijalnog centra dodijelio poslovni prostor veličine 288,61 metar u južnom mezaninu poslovnog Tornja Cibone. U memorijalnom centru, pored više od 300 eksponata, među kojima su svi važniji trofeji, priznanja i dresovi klubova za koje je košarkaški Mozart nastupao, izloženi su i predmeti svakodnevnog uporabe, koji svjedoče o Draženovom javnom i privatnom životu. Kao zanimljivost, svi će posjetitelji moći računalno pretraživati i projekcirati gotovo sve utakmice koje je Dražen odigrao za Šibenku, Cibonu, reprezentaciju bivše države i Hrvatske te NBA ligu.

DID YOU KNOW THAT THE CRAVAT ORIGINATED FROM THE CROATS?

Young men and girls tied kerchiefs around their loved ones' necks as a sign of fidelity. This spontaneous act of love spread around the world like wildfire, and these kerchiefs became known as cravats in the 17th century after the Croatian soldiers who wore them. At all contemporary weddings in the world a tie is a vital fashion accessory in all its variations (a cravat, a bow tie, a starched shirt front, a formal tie etc.) The kerchief, which the fiancée or wife tied around her husband's or fiancé's neck was a sign of a lasting relationship. Today therefore, the clothes worn by a bride and groom are deeply related. In the tradition of that original tie, Croatia is recognized as the supreme expression of the fidelity, beauty and dignity of those entering into marriage, and as a symbol of the future before them. Croatia ties, always so unique, personal and spontaneous, are tied around an excellent shirt and framed by a top quality Croatia suit.

JESTE LI ZNALI DA KRAVATA POTJEČE OD HRVATA?

Mladić i djevojka svezali su si rupce oko vrata u znak vjernosti. Taj spontani čin ljubavi kao požar se proširio svijetom, a ti su rupci u 17. stoljeću nazvani kravata po hrvatskim vojnicima. Na svim suvremenim vjenčanjima u svijetu kravata je nezaobilazan modni dodatak u svim svojim varijantama (kravata, leptir kravata, plastron, svečana kravata) itd. Rubac koji je oko vrata zaručnika/ muža svezala zaručnica/žena znak je trajne veze. Danas je stoga mladenkina i mladoženjina odjea u dubokom suodnosu. Na tragu prvog vezanja, Croatia je prepoznata kao vrhunski izraz vjernosti, ljepote i dostojanstva osoba koje ulaze u brak i kao simbol budućnosti koja je pred njima. Kravata Croatia, uvijek tako jedinstvena, osobna i spontana, veže se na izvrsnu košulju te uokviruje vrhunskim Croatia odijelom.